

УКРАЇНА

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТРЕТЄ СКЛИКАННЯ

04/
88
96/8-1

опис №23/сир. 140

ПРОТОКОЛ

десятої сесії обласної ради
від 23 вересня 1999 року

На 167 аркушах
Зберігати постійно

ДЕРЖАРХІВ	
Супров.	
Фонд №	Р.2196
Опис	23
Архів	140

м.Суми

ПРОТОКОЛ

десятої сесії Сумської обласної ради двадцять третього скликання

від 23 вересня 1999 року

Відкрив і вів сесію Берфман Марк Абрамович - депутат по виборчому округу № 2, голова обласної ради.

Із 73 обраних депутатів обласної ради на сесії присутні 59.

З поважних причин відсутні 14 депутатів (додаток 1).

У роботі сесії взяли участь запрошені: заступники голови, члени колегії при голові обласної державної адміністрації, керівники відділів та управлінь облдержадміністрації, окремих обласних установ і організацій, голови районних рад, райдержадміністрацій та їх заступники, міські голови, представники засобів масової інформації, акредитовані при обласній раді (додаток 2).

Відповідно до статей 37, 38, 39 регламенту роботи обласної ради для забезпечення роботи сесії одноголосно обрані робочі органи: лічильна група, секретаріат, редакційна комісія (додаток 3).

Одноголосно приймається за основу порядок денний десятої сесії, попередньо обговорений і затверджений на засіданнях постійних комісій та президії обласної ради.

Берфман М.А. вносить пропозицію включити до порядку денного сесії питання про депутатські запити, що надійшли до обласної ради (пропозиція приймається одноголосно).

Картавий О.О., депутат по виборчому округу № 12, пропонує розглянути на сесії питання про коефіцієнти, по яких буде зараховуватись сільськогосподарська продукція до фіксованого податку.

Пропозиція приймається, але депутати вирішили порушене депутатом Картавим О.О. питання розглянути в процесі обговорення інформації про хід виконання рішення обласної ради двадцять третього скликання від 26.11.98 "Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання", а рішення стосовно нього включити окремим пунктом до рішення з названого вище питання.

Після узгодження доповнень, які надійшли до порядку денного сесії, проводиться голосування за затвердження його в цілому.

За результатами проведеного голосування порядок денний десятої сесії обласної ради приймається в цілому одноголосно.

Порядок денний

десятої сесії обласної ради двадцять третього скликання

1. Про затвердження обласної програми соціально-економічного і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року «Сумщина - 2010».

Гузєєва Н.П. - перший заступник начальника управління з питань економіки і цінової політики облдержадміністрації.

2. Про хід виконання рішення обласної ради двадцять третього скликання від 26.11.98 «Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання».

Корнієнко І.О. - начальник управління агропромислового комплексу облдержадміністрації

3. Про депутатські запити.

Радченко О.М. – депутат по виборчому округу № 15, керівник секретаріату десятої сесії обласної ради

Одногolosно затверджений регламент роботи десятої сесії обласної ради двадцять третього скликання.

РЕГЛАМЕНТ

десятої сесії обласної ради двадцять третього скликання

1. Для відкриття сесії, формування її робочих органів і затвердження порядку денного	- до 15 хвилин
2. Для інформації та прийняття рішення про затвердження обласної програми соціально-економічного і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року «Сумщина - 2010»	- до 45 хвилин
3. Для інформації, обговорення та прийняття рішення про хід виконання рішення обласної ради двадцять третього скликання від 26.11.98 «Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання»	- до 40 хвилин

4. Для виступів в обговоренні питань порядку денного	-	до 7 хвилин
5. Для виступів в обговоренні проектів рішень	-	до 3 хвилин
6. Для зауважень щодо порядку ведення пленарного засідання обласної ради, мотивів голосування, заяв, повідомлень, довідок	-	до 3 хвилин

Перерву робити через 2 години роботи на 20 хвилин.

1. Слухали:

Про затвердження обласної програми соціально-економічного і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року “Сумщина – 2010”.

Інформувала: Гузеєва Н.П. – перший заступник начальника управління з питань економіки і цінової політики облдержадміністрації

(Інформація Гузеєвої Н.П. – додаток 4).

Виступили:

Жарков Ю.В. – депутат по виборчому округу № 14

Шановний Марку Абрамовичу, шановні колеги, запрошені, внесена на сьогоднішнє обговорення обласна програма соціально-економічного і культурного розвитку області на період до 2010 року – це безперечно необхідний документ. Його актуальність полягає в потребі прогнозування головних економічних і соціальних процесів з метою організації наших практичних дій.

Реалізація програми має забезпечити досягнення головної мети – підвищення реального життєвого рівня населення. Зрозуміло, що для цього, в першу чергу, необхідно впровадити комплекс заходів, спрямованих на виведення економіки області із кризового стану. Програмою окреслені стратегічні напрямки розвитку економіки та визначені основні засоби для досягнення позитивних зрушень, тобто її можна розглядати як основу для наступних практичних дій. У цьому значення програму як основоположний документ необхідно прийняти.

Разом з тим ряд її розділів потребує наповнення більш конкретними заходами і завданнями.

Більше половини (56 відсотків) виробництва валової продукції області припадає на долю промислового комплексу, тому результати його роботи мають переважний вплив на загальний стан справ у життєзабезпеченні області.

На жаль, доводиться констатувати, що в теперішній час виробничий потенціал – заводи, фабрики, наукові інститути – багато в чому ще не відповідають вимогам сьогодення. Потрібна кардинальна зміна підходу до вирішення всіх без винятку питань, пов'язаних із сферою діяльності сучасного виробника.

Саме на окремих напрямках реорганізації промисловості я хочу зупинитися більш докладно.

1. Реструктуризація промислових підприємств.

Проведення реструктуризації здійснюється різними методами: організаційними, економічними, правовими, технічними тощо.

Їх головна мета – створення сприятливих умов для ефективної діяльності підприємства.

Такі приклади вже є. Конотопський завод “Мотордеталь”, який практично першим в області розпочав цю роботу, має зараз певні позитивні здобутки, в їх числі – вихід на світовий ринок і укладення контракту з відомою фірмою “Мерседес”.

Зараз опрацьовується комплекс заходів щодо реструктуризації окремих підприємств, зокрема планується створення малих та невеликих підприємств на базі вже існуючих потужностей, що дозволить виготовляти не валову, а індивідуально замовлену продукцію.

2. Розвиток виробництва з урахуванням потреб обласної міжгалузевої кооперації.

З цією метою розробляється програма забезпечення паливно-енергетичного комплексу області обладнанням, устаткуванням та запасними частинами місцевого виробництва.

Такі заводи як “СМНВО ім. Фрунзе”, “Насосенергомаш”, “Нафтопромаш”, Конотопський та Кролевецький арматурні мають багатий досвід у виготовленні продукції для нафто-, газовидобувних та переробних підприємств, тому планується організувати розміщення замовлень для потреб НГВУ “Охтирканафтогаз” та Качанівського ГПЗ на цих та інших підприємствах області.

Також є напрацювання щодо кооперування підприємств легкої промисловості з іншими галузями. Вирішується питання забезпечення взуттєвих фабрик кожсировиною виключно за рахунок обласних господарств, вивчається потреба галузі легкої промисловості в обладнанні та запчастинах, які спроможні освоїти машинобудівні заводи області.

3. Відновлення виробничої діяльності зупинених підприємств.

Завдяки комплексним заходам здійснюватиметься реанімація виробництв, які з різних причин простоюють.

Зараз така робота ведеться на Сумській взуттєвій фабриці, де зусиллями облдержадміністрації та Роменського КВТО “Талан” створюється працездатна дільниця.

Планується відновити діяльність Охтирської взуттєвої фабрики, Лебединської “Фурнітури”, Конотопської “Силует”, Путивльського заводу “Сейм”.

Нами намічено план практичних заходів щодо відновлення діяльності Сумського аеропорту, який є обличчям міста та регіону в цілому, важливою ланкою соціально-економічної інфраструктури області.

Головний напрямок цієї роботи – розподілення технологічного комплексу підприємств на підрозділи, що мають змогу працювати як самостійні господарські одиниці, і підрозділи, які повинні бути включені до комунальної власності міста й області.

З такими пропозиціями ми вийдемо на чергову сесію і, користуючись нагодою, я прошу сприяння відповідних депутатських комісій у цій роботі.

4. Залучення інвестицій, створення промислово-фінансових груп.

У цьому напрямку ведеться робота по створенню на базі ВАТ “Сумхімпром” та Міжнародного банківського консорціуму промислово-фінансової групи по забезпеченню мінеральними добривами агропромислового комплексу України, а також прикордонних областей Росії та Білорусії в обмін на сировину та енергетичні ресурси для Сумської області.

5. Демоніфікація енергетики.

Одним з головних напрямків цієї роботи повинна стати робота по створенню обласного енергоринку, на якому повинні працювати декілька незалежних постачальників електричної енергії, що дасть змогу знизити ціни на неї, підвищити рівень проплат, задіяти товарні схеми по більш широкому спектру товарної продукції, створити прозорість у взаємовідносинах між постачальниками і споживачами.

Необхідно запровадити регіональні тендери для постачальників електричної енергії та природного газу.

6. Посилення регулюючої функції обласних органів виконавчої влади.

З цією метою ведеться робота по передачі до облдержадміністрації управління державними корпоративними правами підприємств.

Всі без винятку підприємства, які мають державну частку власності, повинні знаходитися під опікою та контролем обласних органів влади, тому що визначити стратегічні напрямки їх діяльності повинні ми з вами. Тільки тоді можливі реальні позитивні зрушення в економіці області взагалі.

Лаврик М.І. – депутат по виборчому округу № 6

Уважаемые коллеги, ознакомившись с программой «Сумщина-2010», я считаю, что, исходя из сегодняшнего реального состояния экономики, этот проект программы действительно можно констатировать как напряженный. На мой взгляд, успешное выполнение этой программы прежде всего зависит от полной консолидации всего населения области.

Проект этот действительно реалистичный и, по моему мнению, это настоящий реальный шаг в рыночную экономику.

Хотелось бы обратить ваше внимание на следующие моменты проекта программы.

Как уже отмечалось в докладе и предыдущем выступлении Жаркова Ю.В., необходимо уделить самое пристальное внимание благоприятному инвестиционному климату, притом – упреждающему, если говорить в пределах области. Потому что другие регионы тоже не спят и работают на перспективу.

Здесь бы наряду со всеми решениями, которые общеизвестны и необходимо принимать – и свободные экономические зоны и т.д., хотелось бы более прагматично на сегодняшний день, которые уже решаются, но недостаточными, на мой взгляд, темпами, это закрепить приватизацию земельных участков по предприятиям. Потому что как только потенциальный инвестор интересуется, предприятие частное или не частное, то второй вопрос возникает о том, а как земля. Если земля не приватизирована, то сразу возникают проблемы.

Производственная кооперация. Она сегодня, как никогда, актуально стоит на повестке дня. Максимально задействовать производственные мощности, скоординировать их работу на максимальное обеспечение собственных нужд производства материалами, комплектующими и т.д.

На мой взгляд, необходимо ускорить полную инвентаризацию основных фондов. Их состояние, их использование, и перспектива – вплоть до замены собственника. Юрий Васильевич в своем выступлении затронул вопрос, а мы воочию убеждаемся, как не надо использовать основные фонды и как они могут буквально за несколько лет быть практически уничтоженными самими же людьми, самим же неэффективным собственником.

Сегодня во главу угла действительно ставится вопрос фондоотдачи, т.е. использование основных фондов. Вы знаете, наше объединение работает практически под 100 процентов загрузки мощностей. И этим держим цену, этим держим конкуренцию. Иного не дано.

Второе основополагающее – это оборачиваемость оборотных капиталов, то, что отмечалось и в докладе. Если мы будем держать на складах сырье, материалы, комплектующие или готовые изделия, значит, никогда мы не найдем эффективного выхода из повышения объемов производства и, естественно, продажи.

Экспортная политика. Сегодня, на мой взгляд, имеются благоприятные условия для повышения экспортного потенциала продукции области. Можно их называть, вы их знаете, прежде всего, высокоинтеллектуальные трудовые ресурсы, которые стоят на сегодняшний день, хотя и не хочется этого констатировать, довольно дешево. Но это привлекает возможность инвестирования и все-таки размещения заказов на более выгодных условиях. Здесь, на мой взгляд,

необходима региональная поддержка конкретных контрактов экспортных оборотным капиталом. Потому что сегодня, на мой взгляд, к слагаемым, таким как цена, качество, еще обязательно добавляются более благоприятные поставки продукции – это на более длительный срок реализации. И здесь нужны дополнительные оборотные капиталы. И если они возвращаются твердой валютой, то необходимо разрабатывать региональную политику по поддержке этих контрактов.

И последнее – кадровая политика, подготовка кадров внутри региона. У нас достаточно научного потенциала и учебных заведений, а также – переподготовка и создание эффективного кадрового потенциала, т.е. резерва.

Сегодня, а это мое мнение, и на предприятиях, и в городах и районах недостаточно квалифицированные кадры в экономических, финансовых и других службах. От этого прежде всего страдает дело. И здесь должна быть четкая и эффективная кадровая программа.

Я вам скажу, что мы в этом году не побоялись со студенческой скамьи свыше 16 молодых специалистов назначить на ведущие руководящие отделы и службы, вплоть до директоров дочерних предприятий. Эти люди не знают, что такое госплан, что такое директивная экономика и меня даже не понимают. И я переучиваюсь уже под них. Но они знают, что такое – копейка, и как она должна оборачиваться эффективно. Этого не надо бояться и нужно более эффективно использовать молодые кадры, обучая и переобучая и нас, таких, какие мы есть.

Картавий О.О. – депутат по выборному округу № 12

Шановні депутати, обговорюючи програму соціально-економічного розвитку “Сумщина-2010”, я хотів би зупинитися на розділі “Агропромисловий комплекс”, через те, що він найбільше близько мені до душі.

Сьогодні в агропромисловому комплексі дуже багато проблем, хто працює в цій галузі, той їх знає. І якось один бізнесмен, який мав дуже великі успіхи в бізнесі, а потім розпочав займатися землею, сказав такі слова: “Я думав, що найважче – це зорати землю, зібрати врожай. А виходить, що найважче у цій справі – це забезпечити те, щоб земля була зорана, щоб урожай був зібраний, щоб він продавався, щоб оберталися кошти і т.д.”.

І якраз в цьому питанні я бачу, що програма недосконала. Як же ми плануємо на сьогоднішній день працювати в агропромисловому комплексі? Якщо подивитися розвиток багатоукладної нашої економіки, підприємств та малого бізнесу, я хотів би доповнити цей розділ програми декількома абзацами, тому що організація виробництва, переробки, створення єдиних правил гри, інвестиційні вкладення у ці галузі, це якраз повинні

забезпечувати створення асоціацій, які кожній людині, яка хотіла б зайнятися тим чи іншим виробництвом (чи це асоціація по виробництву цукру, картоплі, соняшника, рапсу, м'яса свиней чи великої рогатої худоби, молока) повинна знайти в асоціації всі відповіді на всі питання, які у нього виникають. Це значить – де придбати племенну худобу, насіння, куди збути продукцію. Ця асоціація об'єднувала б у собі великі об'єми цілих регіонів. І з ними б працювали інвестори, великі переробні підприємства. Вони б входили в цю асоціацію на правах також якогось колективного корпоративного члена асоціації.

Ці асоціації були б недержавними і вони б дійсно працювали незалежно від того, чи є в людини сьогодні портфель, чи немає. Тому що ми бачимо, що у нас держава управляти такою економікою сьогодні не здатна. Коли в керівника сьогодні є портфель, він укладає договори, завтра в нього немає портфеля – до нього приїжджають, а він вже нічого не знає, бо його вже зняли.

Отака складається ситуація. В усьому світі працює така система асоціацій. І вже в області ми почали створювати. Це – асоціація великої рогатої худоби, симментальської худоби. Сьогодні треба створити такі асоціації під всю продукцію сільського господарства.

Як далі, це асоціація на рівні переробників, підприємств виробників і переробників, а також збуту і постачання.

Як робити і на що треба йти в таких невеликих підрозділах, колишніх колгоспах, де сьогодні дійсно ми бачимо, що вони в такому складі не можуть жити і загинуть в недалекому майбутньому, як же об'єднати на виробництво цих людей? Я так думаю, що на основі приватної власності на майно, на основі приватної власності на землю повинні створюватися сьогодні такі трудові колективи, товаровиробники, які б могли об'єднуватися сьогодні у корпорації. Чому корпорації? Тому що ми бачимо, що одна людина, забравши землю, майно, ніколи не думає про розвиток виробництва, соціальної сфери, якихось резервних фондів, матеріальної допомоги іншим верствам населення, громадським організаціям. Тому ми у своєму господарстві на рівні окремих балансів усіх виробників створили корпоративне об'єднання – агрофірму, яка залишає в себе фонд розвитку виробництва, фонд соціального розвитку, резервний фонд, фонд виплати дивідендів, фонд матеріальної допомоги. Ці фонди повинні бути у корпорації. А людей сьогодні цікавлять тільки фонди заробітної плати та матеріального стимулювання або доплати. Вони працюють, тому повинні знати, що якщо вироблять більше продукції, то отримають певне матеріальне стимулювання. І практично їх більше нічого не цікавить. Працюючи вже третій рік, ми впевнилися в цьому.

Тому я думаю, що потрібно внизу доповнити абзацем про те, що: “... створити асоціації на корпоративних засадах для вирішення оцих всіх соціальних проблем, ефективного розширення виробництва, створення резервних та матеріальних фондів.”

Я хотів би звернути вашу увагу на відділ земельних відносин. В цьому відділі мені хотілося б, щоб цифри, які там записані по залуженню і залісенню наших ґрунтів, як мінімум, подвоїлися б. Більше 70 процентів розораної землі у Сумській області. І є такі непродуктивні землі, які дійсно не дають ніякої віддачі. У всьому світі їх раціонально використовують, залужують на 5-10 років. Я бачив у Голландії. Один раз на десять років їх тільки орють. І займаються тваринництвом. А також повинно бути залісення. Тому що не потрібна нам така кількість зораних земель. Тому потрібно ці цифри подвоїти.

У розділі “Розвиток особистих підсобних господарств”, я думаю, що ця галузь ніколи не дасть грошей до бюджету. Вона ніколи не вирішить проблеми забезпечення переробних підприємств сировиною. Ви знаєте, як ми вже працюємо не один рік і говоримо людям везти на переробні підприємства молоко, м'ясо. Але люди віддають свою продукцію бізнесмену, який приїхав, сам все забрав і зразу заплатив гроші. Я б цю галузь розширяв до певної межі. І не треба на неї робити ставку.

По розділах “Тваринництво” і “Рослинництво”. Я вже сказав, що у рослинництві повинно більше звертати уваги на створення асоціацій. А у тваринництві, я вважаю, що оренда та приватні орендні підприємства – це те, що сьогодні нам потрібно.

Інакше ніякими заходами не врятуємо ми ферм, не збережемо доярку, яка не повинна красти, телятницю. Тільки передавши все тваринництво в оренду або створивши приватні орендні підприємства, ми збережемо галузь.

І якщо подивитися на ті цифри, які сьогодні заплановані у програмі соціально-економічного розвитку області по рослинництву і тваринництву, то вони, пробачте, що так скажу, нагадують мені рішення ХХУ з'їзду і почерговий перехід від соціалізму до комунізму. Чому? Тому що там виробництво в приватному і суспільному секторах, і наскільки мізерне зростання виробництва в приватному секторі, що це просто “медленная смерть”. Ми помремо до того часу, якщо будемо такими темпами виробляти продукцію рослинництва і тваринництва у суспільному секторі.

Тому потрібно ці темпи переглянути у бік збільшення виробництва продукції у приватному секторі, а не у суспільному, і набагато збільшити.

В розділі “Матеріально-технічне забезпечення”. Працюючи над цим питанням, часто бачимо, що потрібно відремонтувати комбайн, другий, третій. Чому копаємо сьогодні буряки вручну? Тому що не відремонтовані комбайни. І як це зробити, коли якоїсь маленької деталі в області не роблять, ми повинні їхати за нею до Харкова чи Дніпропетровська? Я поцікавився, чому це так. Виявляється, тому що виробництво цієї деталі у нашій області дуже дорого коштує. Я поцікавився, а якщо через агротехсервіс. Мені відповіли, що агротехсервіс – це вмираюча організація, якщо їм віддати, вони ніколи не розрахуються.

Я думаю, що в цій галузі в області немає посередника між заводами і сільськогосподарськими товаровиробниками. Так, як маленькі фірми, приватні, що їдуть до Харкова, беруть ту “зірочку”, привозять нам. І ми розраховуємось з ними чим-завгодно – вони все реалізують. Я гадаю, що треба створити такого посередника, який би не тільки брав на реалізацію заводів запчастини, але й відповідав за якість цієї продукції. Ми б могли повернути ці деталі, якщо б вони виявилися неякісними. Адже ви бачите, що сьогодні повернення неякісної продукції немає. Навіть системи немає такої гарантії. Всі бажають тільки збути. А якби цей завод відкрив свого ділера в Конотопі, Ромнах, інших містах, то він би через нього якось би відповідав. Сьогодні цього немає.

І я хотів би ще звернути увагу на розділ “Кадрове забезпечення”. Дійсно, у нашому державному аграрному університеті є такі випадки, коли прийшли декілька студентів звідтіля, які не розуміють, що таке слово “бізнес”, що таке маркетинг, вони не знають. Якщо це механік, зоотехнік чи агроном, то бухгалтерії, економіки вони не знають. Не можуть пояснити елементів ринкової економіки, навіть жодного слова. Тому, я думаю, що потрібно звернути увагу на те, щоб в першу чергу вчити їх бути економістами, а потім вже – фахівцями своєї справи. Адже у них відсутні щонайменші поняття з економіки!

А програму, я вважаю, потрібно прийняти.

Берфман М.А. Олексію Олексійовичу, дозвольте одне запитання. Я прагну перш за все для себе зрозуміти. Є агротехсервіс, він посередник, але – не годиться. Як треба назвати посередника, щоб він годився? І чим він буде відрізнятися від агротехсервісу? Адже причина такого становища в агротехсервісі не в тому, що він поганий, а в тому, що з ним ви не розраховуєтесь (я, звичайно, не маю на увазі Вас особисто). Що ж зміниться від того, коли буде інший посередник?

Картавий О.О.

Я вважаю, що в агротехсервісі на своїх балансах повинні бути окремі ділери, ділер одного, другого, третього заводу. Щоб він зміг замінити неякісні запчастини на своєму заводі. А зараз він працює “скопом” – отже так не буде. Заводи їм не довіряють. Вони довіряють отим бізнесменам, у яких є оборотний капітал.

І взагалі потрібно, щоб були ділерські компанії, які б відповідали за якість.

Берфман М.А. Але ж оборотний капітал підприємств агротехсервісу знаходиться у ваших боргах. Тому вони й не довіряють.

Тимошенко М.Є. – заступник голови облпрофради.

Шановні депутати, запрошені, дозвольте мені висловити вдячність керівництву обласної ради і вам, депутатам, за надану можливість сьогодні бути присутніми керівникам галузових профспілок області, працівникам облпрофради та виступити на сесії.

Дійсно, програма “Сумщина – 2010” – документ, який накреслює перспективу розвитку всього господарського комплексу нашої області. Проект уважно вивчений обласною радою та обласними комітетами галузових профспілок. Внесено ряд доповнень, які, на наш погляд, будуть мати теж важливе значення.

Пропонуємо внести такі доповнення до проекту програми соціально-економічного і культурного розвитку області на період до 2010 року “Сумщина – 2010”:

1. У розділ 2 “Стратегія соціально-економічного розвитку області”:

Підрозділ “Загальноекономічні завдання”:

відродження підприємств легкої промисловості за рахунок іноземного інвестування, надання довгострокових пільгових кредитів з внутрішніх джерел фінансування;

посилення контролю за ціноутворенням на товари та послуги місцевого виробництва, недопущення їх необґрунтованого зростання.

Підрозділ “Технічні завдання”:

запровадження безвідходної технології переробки текстильної сировини.

П. У розділ 5 “Демократичні перетворення та формування відкритого суспільства”.

Підрозділ “Розвиток громадського суспільства”:

послідовний розвиток та реалізація ідеї соціального партнерства, поглиблення тристороннього співробітництва профспілок, роботодавців та органів виконавчої влади. Забезпечення соціального захисту всіх верств населення при прийнятті рішень по важливих соціально-економічних програмах. Підвищення ролі колективних переговорів та консультацій соціальних партнерів.

Підрозділ “Стратегія політичного розвитку”:

сприяння подальшому розвитку профспілкового руху в області, врахування позицій профспілок при розв’язанні соціально-економічних та суспільно-політичних завдань.

Ш. У розділ 6 “Основні напрямки і пропозиції соціально-економічного розвитку і реформування області, галузей і сфер господарського комплексу”.

Підрозділ “Промисловість”:

значне зростання виробництва товарів широкого вжитку на базі повного використання виробничого потенціалу підприємств легкої промисловості області, їх фінансового оздоровлення та стабілізації, пошуку нових ринків збуту продукції;

поглиблення переробки льону-сирцю з подальшим випуском катанину для текстильної промисловості, медичної вати та целюлози для потреб військово-промислового комплексу.

Підрозділ “Агропромисловий комплекс. Земельні відносини”.

розширити площі посівів льону та конопель на землях північних районів області.

Пропонуємо доповнити проект програми розділом “Антимонопольне регулювання” та внести такі доповнення:

здійснення антимонопольних заходів, поглиблення державного впливу на розвиток конкуренції;

забезпечення значного скорочення обсягу бартерних операцій підприємствами, які виробляють ліквідну продукцію з метою недопущення монополізації ринку;

створення умов для нарощування випуску товарів на підприємствах, здатних ефективно конкурувати на ринках, де домінує продукція іноземного виробництва;

відокремлення в процесі приватизації підприємств непрофільних виробництв та об’єктів соціальної сфери з метою підвищення конкурентоспроможності продукції основних виробництв.

Розділ 5 “Демократичні перетворення та формування відкритого суспільства”.

Підрозділ “Розвиток культури”:

вжити необхідних заходів щодо переведення працівників галузі на повний робочий день з метою забезпечення культурного дозвілля населення;

забезпечити реалізацію програми розвитку місцевого телебачення і радіомовлення.

Я вважаю, що обласна рада прислухається до пропозицій, внесених профспілками, і вони будуть внесені до програми.

Івах О.М. – депутат по виборчому округу № 18

Шановні голово, колеги, запрошені, економічний стан Охтирського району, як і області, потребує програмного забезпечення та безпосереднього державного регулювання. Тому програма соціально-економічного розвитку району розроблена з урахуванням основних положень державної програми “Україна-2010” та обласної “Сумщина-2010”

на основі розрахунків, зроблених ведучими промисловими підприємствами району, управліннями та відділами райдержадміністрації.

Складність розробки програми була в тому, що розрахунки на перспективу доводилось робити за умови глибокої економічної кризи в країні, а також ще слабкої саморегулюючої функції ринкових відносин. Для впровадження в життя цієї програми потрібен єдиний центр та концентрація прийняття управлінських рішень.

Одним із основних напрямків соціально-економічного розвитку району є стабілізація роботи по нарощуванню обсягів виробництва промислових підприємств, які представлені в районі підприємствами: Качанівський газопереробний завод, ВАТ "Чупахівський цукровий завод", ВАТ "Охтирський м'ясокомбінат", ВАТ "Охтирський сиркомбінат".

У 1998 році вироблено промислової продукції на суму 77,9 млн.гривень, що складає 4,2% до загальнообласного показника. У структурі об'ємів виробленої промислової продукції найбільша частка припадає на переробку природного газу (69,5%) та підприємств харчової промисловості (18,2%).

На промислових підприємствах працює 2,1 тис.чоловік. Відрахування до місцевого бюджету від промислових підприємств складає 77%.

Отже, розвиток промисловості в районі визначений як один з пріоритетних в соціально-економічному розвитку району.

Програмою передбачено реалізувати продукції, робіт і послуг за 1998-2000 роки на суму 2,7 млрд.гривень. Темпи росту обсягів виробництва в 2010 році проти 1998 року складуть 216 процентів, в тому числі в промисловості – 256%, сільському господарстві – 177,8%, в будівництві – 118,5%.

Очікуваний прибуток рентабельних підприємств в 2010 році проти 1998 року збільшиться в 2,1 разу. Доходна частина бюджету району збільшиться в 2,2 разу. Зростання доходної частини повинно пройти в основному за рахунок зростання прибутку підприємств. Зростуть і інші джерела доходів, але питома вага податку на прибуток буде найбільш вагомою і постійно зростатиме.

Другою важливою галуззю економіки району є сільське господарство. В перспективі до 2010 року тваринництво району буде розвиватися за рахунок збільшення поголів'я худоби і птиці, а також виробництва тваринницької продукції в приватному секторі населення.

Виробництво тваринницької продукції, включаючи і продукти переробки, зросте до 2010 року в порівнянні з показниками 1998 року на половину, що дасть можливість на 95% забезпечити населення району повноцінними продуктами харчування тваринного походження.

Згідно з програмою соціально-економічного і культурного розвитку Охтирського району на період до 2010 року найближчими роками повинно збільшуватись і виробництво високоякісного зерна для повного задоволення потреб району та реалізації його за межі.

Стабілізація виробництва зерна і поліпшення його якості здійснюватимуться на основі забезпечення його валового збору на першому етапі (1999-2000 роки) до 85,9 тис.тонн, на другому етапі (2001-2005 роки) до 121,7 тис.тонн і на третьому етапі (2006-2010 роки) до 133,5 тис.тонн. Передбачено розширення посівних площ озимих, кукурудзи на зерно, хрестоцвітних культур.

Заплановано виконання заходів щодо стабілізації площ посіву цукрових буряків. У 1999-2000 роках валове виробництво цукрових буряків досягне 121,5 тисячі тонн, у 2001-2005 роках – 138,1 тис.тонн, а у 2006-2010 роках – 185 тисяч тонн. Передбачається створення інтегрованих структур при цукровому заводі.

Ми вже створили на базі цього заводу приватну МТС, яка сьогодні працює, займається вирощуванням цукрових буряків. Це – п'ять КА-700, люди приїхали з Криму і працюють. Вони підтягнули 2 господарства в плані виробництва. І на сьогодні господарства, які найбільше відставали, мають значне розширення посівних площ.

У районній програмі розглянуті також і питання будівництва та газифікації, екології та природокористування, соціально-економічної політики в розрізі освіти, культури, медичного обслуговування, соціального страхування та пенсійного забезпечення, бюджетної та фінансово-господарської діяльності.

Але якщо будівництво газопроводів сьогодні в районі йде на нормальному рівні, то забезпечення екології та природокористування – це слабе місце. І тому хотілося, щоб в обласній програмі було порушене це питання. Адже головним забруднювачем є нафтогазовидобувне управління, але коштів для цього виділяється ще дуже мало.

Основною ж метою програми є підвищення життєвого рівня населення.

Тому вважаю, що обласна програма “Сумщина-2010” є дієвою і дасть позитивні зрушення. Дякую за увагу.

Ковальов І.О. – депутат по виборчому округу № 1

Уважаемый Марк Абрамович, уважаемые коллеги-депутаты, наверное, я не ошибусь, если скажу, что все мы находимся под глубоким впечатлением от встречи с Президентом нашей страны, от его глубоких раздумий о путях и перспективах укрепления нашего молодого государства, повышении жизненного уровня людей, роста его международного признания. Каждый из нас имел возможность из уст Президента для себя еще раз отметить несколько основных направлений, по которым следует продолжать вести работу в нашем государстве. Это, прежде всего, углубление рыночных отношений и перестройка экономики на этом принципе при разумном управлении со стороны государства.

Далее Леонид Данилович неоднократно подчеркивал, что выход на передовые позиции возможен только на путях научно-технического прогресса, новейших технологий и создания конкурентоспособной продукции, подчеркивая неоднократно при этом важность вопроса подготовки кадров. И, наконец, мы все убедились в том, что все это возможно только в условиях спокойствия, сплоченности и организованности в стране, четкого правопорядка, трудового настроения.

Я решил это отметить в самом начале, потому что, просматривал вчера еще раз программу, внесенную сегодня на обсуждение сессии, именно под таким углом зрения: действительно ли она предусматривает эти генеральные направления, по которым возможна победа? К чести авторов, разработчиков этой программы, я хочу отметить, что действительно она исходит из этих принципиальных позиций. И в этом отношении программа, мне кажется, хорошая, удачная и, дай Бог, чтобы мы ее смогли воплотить.

Я согласен с тем, что эту программу следует рассматривать, прежде всего, на макроуровне, как и было сказано в докладе, как основные направления работы. Хотя можно, безусловно, согласиться и с теми конкретными цифрами, конкретными рубежами, которые в ней содержатся.

Безусловно, мы должны понимать, что жизнь внесет коррективы за 10 лет, но хотелось бы, чтобы эти коррективы мы учитывали не в сторону уменьшения, а в сторону увеличения.

Я хотел бы более конкретно (в плане большей конкретизации) остановиться только на некоторых разделах программы.

На стр. 44, где говорится об основных приоритетных направлениях работы вузов, мне кажется необходимым добавить такие направления:

Обеспечить переоснащение учебно-лабораторным оборудованием (очень многое устарело и морально, и физически). Бывая в зарубежных вузах, я многократно убеждался, как мы отстаем. По идеологии образования мы идем впереди, без сомнения, а по материальному оснащению мы очень сильно отстаем.

Я очень четко представляю, как это сделать. В том числе и завод электронных микроскопов мог бы выступить на Украине как основной разработчик и изготовитель такого учебно-лабораторного оборудования. С этим согласно и руководство этого объединения, и Министерство образования.

Далее, мне кажется, нужно в программе четко определиться и найти пути срочного ремонта основных фондов многих наших учебных заведений. Нельзя больше закрывать глаза на то, что за последние 5-7 лет наши учебные заведения совершенно не финансировались, те, которые финансируются из государственного бюджета, и многие учебные корпуса приходят в плачевное состояние (крыши, фасады, инженерные сети).

Далее. Компьютеризация всех сторон жизнедеятельности области, всех отраслей народного хозяйства. Мы понимаем, что без этого прогресса не будет, но этот прогресс обеспечат, прежде всего, специалисты, та

молодежь, которая сегодня сидит на студенческой скамье. Следует спокойно разобраться в области и наметить четкую программу компьютеризации, и, прежде всего учебных заведений. Без этого область не будет наполняться молодежью, которая свободно владеет этой техникой.

Я считаю, что следует более конкретно в программе выписать и определиться с вопросом наведения порядка в организации послевузовской подготовки, переподготовки, повышения квалификации. Все прекрасно понимают, что жизнь динамична, специалистам, имеющим какое-то базовое образование, надо адаптироваться в новых условиях для тех или иных отраслей. Эта система у нас существует, но она пока еще не квалифицированно управляема. Я представляю себе это как необходимость наведения четкого порядка в этой отрасли.

Может быть, стоило бы вернуться к мысли, которая когда-то бытовала – это проведение в области каким-то способом что-то типа экономического или юридического всеобуча. Это и курсы, и средства массовой информации, и пособия, и минимумы какие-то, и обязательная программа при аттестации кадров, проверка знаний и т.д. Я имею в виду и действующие кадры, и молодых специалистов, которых готовят на студенческой скамье.

Я убежден, что следует задуматься над таким вопросом, как необходимость создания более эффективной системы управления научно-техническим прогрессом в нашей области. В разное время к этому подходили по-разному: создавали советы, комиссии и т.д. Мне кажется, на сегодняшний день это очень важное направление. И тот огромный научный потенциал, который есть в нашей области, сегодня еще, мягко говоря, бесхозный и чересчур вольно себя чувствует.

На стр. 45 программы упоминается мысль о технопарках. Я убежден, что, безусловно, это правильное направление. Но в программе я предложил бы конкретизировать – конкретно технопарки насосостроения и конкретно технопарк – научное приборостроение, как минимум. Возможно, могут быть и другие предложения, но эти вопросы уже давно проработаны, они созревшие, обоснованные. Мы их представляли в Киев, но пока, к сожалению, их упустили.

В программе упоминается областной патентно-информационный центр. Безусловно, очень нужное и важное дело. Но я боюсь, что если делать его капитально, фундаментально, то на это потребуются большие затраты и длительное время. Поэтому на сегодня как временный выход из положения при нашем университете распоряжением главы облгосадминистрации создан такой центр. Он уже функционирует года три, справляется со своими обязанностями. Просто так получилось, что о нем забыли, и последний год он не пополняется новейшей литературой, патентным фондом. Если появится возможность, и мы создадим этот центр в отдельно стоящем здании, со всеми службами, с компьютерной – это

очень хорошо. Но как временный нужно поддерживать этот центр, так как он функционирует и пользуется спросом.

Мне очень понравилось предложение, изложенное в программе, о создании Дома ученых. Но в развитие этой мысли я предложил бы вернуться в области к идее проведения Дня науки. Есть такой государственный праздник, но как-то он у нас проходил впотьмах, а можно было бы его сделать областного масштаба, как смотр всех наших научных сил, всех достижений с соответствующей выставкой и т.д. Это тоже подняло бы престиж и усилило бы внимание к научным работникам.

Почему бы нам не вернуться и не проанализировать такие существовавшие формы как союз научных и инженерных обществ, общество изобретателей и рационализаторов. Я понимаю, что в ряде случаев они устарели. Но рациональное зерно в их деятельности было. И это рациональное зерно можно спасти, может быть, даже при том же самом Доме ученых.

Заканчивая выступление, хочу сказать, что очень хорошо, что наша область будет иметь такую программу. Я убежден, что под эту программу требуется разработка целого ряда уже конкретных цифр, планов мероприятий для достижения этих направлений. Но это уже должна быть конкретная работа, которую необходимо контролировать. Спасибо за внимание.

Берфман М.А.

Уважаемые депутаты, уважаемые приглашенные, прежде всего я должен сказать, что программу действительно отработывали серьезно, очень скрупулезно и на уровне районов, на уровне области. Думаю, если начать с конца, то ее, безусловно, надо утверждать, распространять и делать настольной книгой для работников управлений и работников комиссий.

Вместе с тем существует сегодня и один такой вопрос, который я долго-долго старался себе не задавать. Но потом все-таки решил, что нам надо сегодня на сессии дать на него правильный ответ. Дело заключается вот в чем: что так будет – понятно, допустим. Но почему так будет? Вот на этот вопрос ни в одной программе и нигде нет ответа. Это очень серьезный вопрос, потому что эта первая действительно перспективная программа. Но вы вспомните, что и в 1992, и в 1993 годах мы разрабатывали очень толковые программы, которые были выполнены по состоянию на 1999 год с точностью до наоборот. Все, что мы там наметили, все, абсолютно, не было сделано.

Поэтому возникает вопрос, на который мы должны ответить. А почему это? И какие нужны условия для того, чтобы это сделать?

Для того, чтобы ответить на этот вопрос, надо вообще рассмотреть технологию составления подобных перспективных программ.

Прежде всего, берется какая-то дата, допустим 2010, и определяются основные показатели качества жизни. Это и доход на душу населения, и обеспечение жильем, социальными гарантиями, гарантиями безопасности и т.д. и т.п. Определяется цифра внутреннего валового продукта, в общем, основные экономические показатели, которые мы должны достичь к определенному сроку. После этого необходимо просчитать, какие мощности должны быть в государстве для того, чтобы это сделать, и эти мощности нужно рассчитать по годам, на которые составлена программа. Затем появляется следующий вопрос: под эти мощности нужно определенные инвестиции. Довольно несложный, хотя работа эта неимоверно сложная и по объему, и по расчетной части, но нужно на следующем этапе просчитать необходимый объем инвестиций. Затем нужно ответить на вопрос, как распределить инвестиции. Это дело техники, но серьезное и сложное. А дальше мы упираемся в такой вопрос: «А почему у нас появятся те или иные инвестиции? Почему сегодня их нет, а завтра они будут?» И когда мы говорим об инвестициях, мы всегда почему-то, или подспудно, или открыто, говорим об иностранных инвестициях.

Но я четко говорю, что не было в истории государств, которые бы выжили, даже тот пресловутый «план Маршалла» в Европе, и развивались бы за счет иностранных инвестиций. Нужна внутренняя инвестиция.

Следовательно, для того, чтобы все это произошло, необходимо изменить инвестиционный климат в стране, а для этого необходимо, прежде всего, существенное и огромное изменение законодательства, т.е. нужна законодательная база. Сегодня я могу с достаточным основанием сказать, что подобной инвестиционной законодательной базы в Украине сегодня нет.

Давайте рассмотрим те предложения, которые высказывались здесь сегодня. Лаврик Н.И. говорил, что надо забрать у тех, кто не умеет использовать собственность, и отдать тем, кто умеет ее использовать. Каким образом? Создать контору, которая будет распределять, кто умеет, а кто не умеет? Мы уже это проходили. По-моему, еще не все пришли в себя от деятельности Фонда государственного имущества. Я думаю, комментарии здесь излишни.

Но существует и совершенно цивилизованный, рыночный способ перехода собственности от одного собственника к другому. За неэффективное использование собственности надо платить налог на недвижимость, на основные фонды. Есть у нас такое законодательство? Нет такого сегодня законодательства, чтобы мы, не наломав дров, могли сделать так, чтобы те, у кого есть деньги и желание развивать производство, забрали собственность у того, у кого ни денег, ни желания нет. Это дает возможность сегодня очень скверно использовать основные фонды и вообще их вовсе не использовать.

Далее. Я хотел бы сказать о внутренних инвестициях, за счет чего происходят внутренние инвестиции. Внутренние инвестиции происходят за

счет того, что у людей появляются накопления. А чтобы у людей появились накопления, необходимо в корне поменять систему оплаты труда. Есть у нас такие законы, которые бы позволили это сделать, когда человеку отдается практически все, что он заработал, и только он отдает на общие нужды и у того появляется зарплата не на проедание, а зарплата на накопление, которая является основой инвестиций? Нет у нас таких законов.

Поэтому я считаю, что слабым местом и нашей программы, и значительно более слабым – программы «Украина-2010» является отсутствие раздела об обеспечении законодательной базы.

И не случайно мы ожидали, когда Верховна Рада тоже презентовала мысль о том, чтобы сделать программу национального возрождения, что первоочередное, что мы должны в этой программе увидеть – это то, каким образом и в какие сроки, и какие законы примет Верховна Рада. Они должны были оттолкнуться от своего дела.

И не случайно мы раздали всем депутатам материал «Про концепцію Національної програми відродження». Я выражаю такую надежду, что вы ее прочитали. И должен сказать, что эта концепция, вернее – доклад о концепции, ни на один из этих вопросов не дает ответа.

Я считаю, что мы должны или в своем решении, или когда-то специально собраться по этому вопросу, но должны отметить, что мы сегодня вправе и от Верховной рады иметь ее раздел законодательного обеспечения перспективного планирования в Украине. Если не будет законов, эти программы, гарантированно вам скажу, не будут выполнены.

Сегодня, по словам Президента, лежит полторы сотни законов в Верховной Раде по экономическим вопросам, которые вообще и не начинали рассматривать.

Я считаю, что над этой программой надо будет еще поработать. Сегодня поступили и очень толковые, я считаю, бесспорные предложения, особенно, еще раз подчеркну, предложения, связанные с кадровой политикой. Это действительно вопрос самый наболевший сегодня.

Я думаю, что программу эту необходимо утвердить. Спасибо.

Берфман М.А. Проект рішення з зазначеного питання вам розданий. Він обговорений на засіданнях постійних комісій та президії обласної ради.

Слово надається керівникові редакційної комісії, депутату по виборчому округу № 11 Штукіну М.О.

Штукін М.О. – керівник редакційної комісії десятої сесії, депутат по виборчому округу № 11

Уважаемые депутаты, редакционная комиссия предлагает проект решения по обсуждаемому вопросу принять за основу.

Берфман М.А. проводить голосування за цю пропозицію.

За результатами голосування проект рішення одноголосно приймається за основу.

Штукін М.О.

Как уже было сказано, что проект решения обсужден на заседаниях комиссий и президиума. Замечания и предложения, поступившие от депутатов на них, обобщены управлением экономики и вам розданы перед сессией для ознакомления. Поэтому мы предлагаем внести соответствующие коррективы в программу, и, видимо, их нет смысла зачитывать.

Берфман М.А. Так, я вважаю, що це буде досить об'ємна робота, яку потрібно буде провести управлінню економіки.

Гузєєва Н.П. – говорить не від мікрофону, запис не прослуховується.

Берфман М.А.

Мова йде про те, що в перспективну програму ми не маємо можливості включати поіменно об'єкти.

Я вважаю, Ніно Павлівно, не буде великого гріха, якщо ми будемо їх коригувати по цих програмах, але перед очима вони повинні бути.

Перелік потрібно обов'язково залишити і треба, щоб ми його виконували, але корективи перспективної програми – це справа така, яка повинна бути.

Штукін М.О.

Надійшла ще пропозиція від депутата Доляра Г.Я. про забезпечення лікувальних закладів області препаратами та перев'язувальними матеріалами, які випускаються на підприємствах у містах Конотоп, Шостка. Він просить записати це окремим рядком у програмі.

Редакційна комісія пропонує внести це доповнення з метою підтримки свого товаровиробника.

Надійшли також пропозиції про внесення доповнень до проекту програми "Сумщина-2010" від облпрофради.

Редакційна комісія вважає за доцільне направити ці пропозиції до управління з питань економіки та цінової політики облдержадміністрації для вивчення їх та внесення змін до програми в робочому порядку через те, що вони досить об'ємні і потребують опрацювання. (Депутати погоджуються з пропозиціями, висловленими Штукіним М.О.)

Берфман М.А. проводить голосування за те, щоб прийняти рішення з питання, що обговорюється, в цілому.

Вирішили:

Рішення обласної ради двадцять третього скликання "Про затвердження обласної програми соціально-економічного і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року "Сумщина-2010"

приймається (очевидна більшість депутатів проголосувала “за”, “проти” – не було, “утримались” – 2 депутати) – додаток 5.

2. Слухали:

Про хід виконання рішення обласної ради від 26.11.98 “Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання”.

Інформувала: Корнієнко І.О. – начальник управління агропромислового комплексу облдержадміністрації

Інформація Корнієнко І.О. додається до протоколу десятої сесії – додаток 6.

По закінченні інформації Корнієнко І.О. відповідає на запитання.

Виступили:

Штукін М.О. – депутат по виборчому округу № 11

Уважаемые депутаты, приглашенные, я надеюсь, что вы со мной согласитесь в том, что обсуждаемый вопрос является главным разделом программы «Сумщина-2010» и ее реализация будет зависеть от состояния развития агропромышленного комплекса области.

Однако хочу отметить, что сегодня, как никогда, социальная обстановка на селе доведена до такого напряжения, когда необходимо не на словах, а на деле срочно внедрять комплексные взаимосвязанные меры, направленные на улучшение экономических, социальных и правовых отношений между всеми структурами агропромышленного производства нашей области.

Постараюсь остановиться только на одной проблеме, с какой связан комплекс мероприятий, выполнение которых положительно скажется на повышении эффективности работы АПК области. Это создание и развитие обслуживающих кооперативов. При рассмотрении предыдущего вопроса уже говорилось о кооперативах в промышленности. Согласно Закону Украины «О кооперации» основной задачей кооперативов является обеспечение продвижения сельскохозяйственной продукции от товаропроизводителя к рынку без участия посредников в лице коммерческих структур, которые в данном случае будут вытеснены.

На пути продвижения товара от товаропроизводителя до рынка создается 2/3 прибыли за счет накруток на каждой операции, которая остается в руках коммерсантов.

При создании кооперативов появится экономическая заинтересованность, где один производит, другой перерабатывает, третий

реализует. Все заинтересованы в конечном результате. При такой кооперации происходит удешевление продукции от 20 до 60%.

Примеров пока таких у нас нет, каждый старается взять как можно больше себе, каждый платит отдельные налоги, что ведет к увеличению себестоимости и в результате - удорожанию конечной продукции.

На совещании у Ирины Александровны говорилось о том, что практически службы защиты растений и животных стали чисто коммерческими и никак не заинтересованы в результатах работы сельскохозяйственных производителей.

Поэтому есть предложение создать отделы по защите растений при Сумском ДАК «Хліб України», при АО «Сумысахар» и др. объединениях, которые войдут в кооперацию с сельхозтоваропроизводителями и будут заинтересованы получить больше продукции для работы своих предприятий.

Тоже необходимо и при производстве животноводческой продукции.

Вчера на встрече с аграриями области Л.Д. Кучма сказал о реформировании сельхозпредприятий на основе частной собственности.

Учитывая, что при проведении предыдущих реформ было допущено много ошибок из-за недостаточной подготовки руководителей сельхозпредприятий, что в конечном итоге не решило задачу, а лишь только произошла очередная смена вывесок, предлагаю из числа специалистов областного управления АПК, ученых аграрного университета, представительства компании «Ронко» в лице Жаренко В.Ф. организовать и подготовить в каждом районе специалистов, которые бы могли оказать методическую, а может и практическую помощь в реформировании хозяйства.

Предлагаю также возобновить выпуск газеты «Аграрник», которая бы смогла выполнять роль связывающего звена в научном и информационном обеспечении первоочередных мер.

Мы знаем, что продвижение реформ, результаты работы АПК, социально-экономическое развитие села, не могут положительно решаться, если не будет заинтересованности руководителей, обеспечивающих этот комплекс мероприятий.

Поэтому хочу предложить при формировании областного бюджета предусмотреть средства для поощрения руководителей АПК, так, как это делается на предприятиях, как по итогам года, так и за определенный период работы, учитывая при этом не только производственные показатели, но и подготовку кадров руководителей.

Это может быть в дополнение к распоряжению председателя областной государственной администрации о направлении руководителями 50 студентов аграрного университета.

В начале текущего года был принят Закон «О списании и реструктуризации налоговой задолженности сельхозпредприятий, рыбных хозяйств, агротехсервисных предприятий, предприятий райсельхозхимии,

семзаводов по состоянию на 1 января 1999 года, а сахарным заводам – по состоянию на 1 января 1998 года». Хотя сахарные заводы находятся в одном АПК, мы зависимы друг от друга и задолженность, которая осталась за сахарными заводами, не дает возможности полностью рассчитаться с сельхозтоваропроизводителями, да и не может быть кооперации, о которой я уже говорил. И как пример: вчера опечатан налоговой администрацией Эсманский свеклопункт Воронежского сахарного завода и он не может принимать сахарную свеклу от хозяйств, расположенных в этой зоне.

И о представительских органах сельскохозяйственных товаропроизводителей. Практически невозможно без поддержки администрации и областного совета обеспечить работу совета сельхозтоваропроизводителей области. А ведь как уже отмечали, советы практически решают те же задачи, что и аппарат управления сельского хозяйства, должны отстаивать интересы товаропроизводителя. А на деле не всегда так получается.

Поэтому я обращаюсь к председателю областного совета Берфману М.А. с просьбой поддержать нас в нашей работе.

Считаю, что все, о чем я говорил в своем выступлении, касается главного – кооперации на всех уровнях. Поэтому предлагаю внести вопрос о кооперации в проект решения и прошу депутатов меня поддержать. Спасибо.

Гречаний В.М. – депутат по выборческому округу № 16

Шановні депутати, запрошені, головними проблемами, які не залежать від селян, сьогодні вважаю перш за все ту посуху, яка була в нинішньому році, і енергетичну кризу, яка призвела до значного дисбалансу цін на сільськогосподарську і інші види продукції. Щодо питань, які залежать від усіх нас, від селян, то це – питання виробничих відносин на селі. До тих пір, поки селянин не буде власником кінцевих результатів своєї праці, до тих пір, поки він не розкриє себе як особистість, про високу продуктивність праці, мабуть, не потрібно й говорити.

Про ці питання детально вчора на зустрічі говорив нам Президент. Ми знаємо, що на сьогоднішній день ті виробничі відносини, які склалися, та форма господарювання, яка склалася у більшості господарств, не відповідають ринковим вимогам. Якщо на сьогоднішній день один працює, а п'ять над ним стоїть, то ми розуміємо, що це веде в нікуди.

І тому сьогодні нам потрібно працювати над тим, щоб терміново провести реформування на селі. Перш за все необхідно переглянути з метою збереження матеріальних засобів їх ціну, щоб вона йшла не за балансовою вартістю, а за ринковою, з тим, щоб можна було її або взяти в оренду, або закупити.

Переді мною говорив депутат Штукін М.О. і я його повністю підтримую, що це буде: або ж штаб, або якась група. На мій погляд, це має

бути штаб, до складу якого повинні входити спеціалісти та керівники обласного управління агропромислового комплексу, вчені, такі керівники як Гала, Картавий, ряд інших прогресивних керівників та спеціалістів з тим, щоб вони накреслили чіткий план реформування в нашій області і його дотримувалися.

Відповідно в кожному районі необхідно створити свій штаб по реформуванню, до якого б увійшли начальник управління агропромислового комплексу і спеціалісти з тим, щоб вони здали іспити перед обласним штабом, щоб вони знали, куди їм іти й куди направляти. Щоб цей штаб розробляв методичну рекомендацію, бізнес-плани, щоб надавав економічну допомогу.

І відповідно, виходячи з цього, необхідно значну роботу вести по вихованню людей. Люди, в більшості своїй, не розуміють, що таке реформи і на що вони направлені. Тому тут необхідно працювати перш за все і оцим органам, які будуть створені, якщо вони будуть створені, вести велику роз'яснювальну роботу, і нам, депутатам, і засобам масової інформації. Дякую за увагу.

Павлюк П.О. – депутат по виборчому округу № 8

Шановні депутати, запрошені, як відомо, за останній час була приділена значна увага сільській охороні здоров'я як з боку центральних органів влади, так і на місцях. Тільки за останні два роки вийшло 2 Укази Президента, ряд його доручень та постанов Кабінету Міністрів України щодо поліпшення умов функціонування сільських закладів охорони здоров'я. Президент України особисто взяв участь у всеукраїнській нараді головних лікарів центральних районних та обласних лікарень, де обговорювалось це питання.

На рівні обласної державної адміністрації вже тричі розглядалось питання медичного забезпечення сільського населення області з прийняттям відповідних розпоряджень, останній раз – на апаратній нараді при голові облдержадміністрації 9 серпня поточного року, де були дані цілком конкретні доручення голови облдержадміністрації відповідним обласним відомствам та райдержадміністраціям.

Пріоритетного напрямку набуло це питання і в діяльності управління охорони здоров'я.

Сьогодні я хотів би проінформувати сесію обласної ради, голів райдержадміністрацій, як же на ділі виконуються ці доручення.

Взяти, для прикладу, відкриття пунктів швидкої медичної допомоги при сільських дільничних лікарнях та амбулаторіях. До відома депутатів, служби швидкої медичної допомоги на селі, на відміну від такої служби в містах, на сьогодні практично немає. Із 68 дільничних лікарень та 66 лікарських амбулаторій в теперішній час фельдшерські пункти швидкої медичної допомоги створені тільки при 16 дільничних лікарнях і

амбулаторіях, і це значно знижує доступність цієї життєво необхідної медичної допомоги. Із запланованих, згідно з розпорядженням голови облдержадміністрації від 24 грудня 1997 р. № 562, відкрити додатково ще 16 пунктів швидкої медичної допомоги на протязі 1998-99 років, на сьогоднішній день відкрито тільки 8. Виконали завдання Буринський район, де відкрито пункт швидкої медичної допомоги в Чернечеслобідській дільничній лікарні, у В.Писарівському (Кириківська СДЛ), Глухівському (Шевченківська лікарська амбулаторія), Кролевецькому (Ярославецька лікарська амбулаторія), Лебединському (Штепівська СДЛ), Охтирському (Чупахівська СДЛ), Шосткинському (Воронізька лікарня), Роменському районах (Великобубнівська дільнична лікарня).

Не виконали завдання 8 районів. Із запланованих на 1998 рік не відкрито 4 пункти: Білопільський район (Річківська дільнична лікарня), Краснопільський район (Мезенівська СДЛ), Липоводолинський район (Синівська СДЛ), Шосткинський район (Івотська лікарська амбулаторія).

Із запланованих на 1999 рік не відкрито також 4 пункти: Путивльський район (Мачулищанська лікарська амбулаторія), Сумський (Н.Сироватська СДЛ), Шосткинський (Клишківська сільська дільнична лікарня), Конотопський (Кошарівська СДЛ).

Хотів би сьогодні зауважити, що той, хто до цього часу ще не виконав завдання облдержадміністрації по відкриттю медпунктів швидкої допомоги, знаходить причину в тому, що немає нових санітарних машин. Дійсно, проблема ця існує, але в ряді районів її можна вирішити за рахунок наявних машин.

Управління охорони здоров'я працює над цим питанням. На протязі 1998-1999 років цілеспрямовано в сільську місцевість за рахунок централізованого фонду було закуплено 8 санітарних машин марки УАЗ, ця робота буде продовжена і в наступний період. Райдержадміністраціям потрібно більш предметно зайнятись цим питанням, а не вишукувати причину невиконання завдань облдержадміністрації.

Тепер коротко відносно телефонізації фельдшерських та фельдшерсько-акушерських пунктів у сільській місцевості.

Після проведеної апаратної наради у голови облдержадміністрації 9 серпня цього року, де розглядалось питання медичного забезпечення сільського населення, було дано відповідне доручення обласній дирекції "Укртелекому" щодо телефонізації ФАП та ФП. Необхідно сьогодні відмітити, що в цілому план III кварталу по телефонізації медпунктів виконаний. При плані 75 станом на 21.09.99 телефонізовано 77. Перевиконали план Лебединський, Роменський, С-Будський райони. Наприклад, Роменський район при плані телефонізувати 10 пунктів, телефонізовано – 17, С-Будський – при плані 7 виконано 11.

В той же час не виконали завдання Буринський район, де при плані 3 телефонізовано всього 1 медпункт, в Охтирському районі при плані 5 телефонізовано 3.

Як бачите, в цілому певні позитивні зрушення є. Якщо ми так спрацюємо і надалі, то до кінця року ми з цим завданням справимося.

Проблем у галузі охорони здоров'я безліч. Але позитивне, те, що зроблено згідно з цією програмою, це, я хотів би відзначити, створення регіонального фонду підтримки агропромислового комплексу. Відносно харчування хворих у лікарнях на сьогодні можна тільки подякувати. Багато там є недоліків, тому що сьогодні немає переліку продуктів, не в змозі ми скомпонувати дієтичне харчування. Але в основному проблема вирішена. Позитивним в цьому є те, що сьогодні лікарі стали більше працювати над своїми проблемами надання медичної допомоги, а цей фонд нам повністю допомагає у забезпеченні продуктами харчування.

Звичайно, є там проблеми, але, на мою думку, в робочому порядку ми їх відпрацюємо, відпрацюємо форми і методи, які нас більше задовольняють.

Ще існує проблема одна. Вони не в змозі задовольнити нас продуктами харчування повністю на зимовий період, наприклад, картоплею. Практично по інших продуктах харчування все вирішується за винятком картоплі. На сьогодні потреба в ній забезпечена лише на 20 відсотків. Але я думаю, що це ми також відпрацюємо в робочому порядку.

Хочу сказати, що представники вже з декількох областей приїжджали до нас, у тому числі й з Чернігівської, щоб подивитись, як цей фонд працює зараз по наданню соціальної допомоги охороні здоров'я. Я розумію, що це вимушена форма роботи в тяжких економічних умовах, але якщо б такий самий фонд був ще й по медикаментозному забезпеченню, ми б тоді показали, що все-таки медики в області можуть працювати. Дякую за увагу.

Коваленко М.П.

Шановний Марку Абрамовичу, шановні депутати, запрошені, я розумію, що в цьому залі аудиторія сьогодні та, яка приймає рішення по розвитку області, в цілому по регіону. Кожен з нас в цьому залі згодний з усіма напрямками програми, які ми приймаємо по розвитку області, в тому числі й по агропромислового комплексу.

Але мене турбує питання іншого плану: "Чи зможемо ми вирішити ті питання, ту програму, яку ми намічаємо? Чи не чергове це завдання для нас, для того, щоб ми працювали?" Чому? Марк Абрамович вірно сказав, що є програма, є цілі, є завдання. Але ж по деяким пунктам через економічну неможливість підтримки, а 80 відсотків цих напрямків потребують матеріальних затрат, ми не маємо. І знову через деякий термін ми з вами зберемося і скажемо, що ті пункти не виконуються, тому що ми не виконали і те, і те, і інше.

Я до чого це кажу? На сьогодні, я передбачаю, у нас п'ять основних напрямків, які потрібно реалізовувати системою агропромислового комплексу. По-перше, це власність на землю і на майно. Ми з вами зробили

перший крок завдяки постановам, Указу Президента, зробили паювання. Що таке паювання? Це розподіл землі між членами господарств, розподіл на папері, тільки для того, щоб поставити “галочку”, що ми це зробили.

Наступний крок – ми призупинилися, бо це – правова база розпоряджатися цим майном. Так, ті господарства, які на сьогодні мають кошти, вони стоять твердо на ногах, допомагають у вирішенні сплати за інвентаризацію земельних паїв, за отримання державних актів, але ж держава теж передбачила те, що ми повинні паспортизацію землі профінансувати. В бюджеті області було передбачено 200 тис. на ці цілі, але фактично профінансовано тільки 40.

Ми питаємо, чому реформи не йдуть. А тому, що в нас немає прецеденту, щоб люди сказали, що в нас є можливість ту власність вкласти в якусь справу і працювати на неї.

Ми на сьогодні шукаємо інвесторів, які беруть на сьогодні зобов'язання проавансувати паспортизацію. Ця робота вже на сьогодні зроблена. Інститут цю роботу вже зробив. Залишилось тільки сплатити і він віддасть ці форми. По цим паспортизаціям робиться видача актів на землю.

Друге питання – форми організації. На сьогодні всі форми організації праці на селі повинні існувати. І традиційно ми з вами знаємо, що ми – слов'яни, у нас – не хутірська система, у нас – крупні села, і ми общиною вирішуємо всі питання. Але ж знову виникає питання: общиною, КСП, інші форми. Так, на сьогодні там, де керівник працював, працює і буде працювати на принципах КСП, його чіпати не потрібно, хай працює! Але ж ми повинні на сьогодні з вами знати, що, якщо керівник післязавтра кудись піде на підвищення, то це КСП може занепасти. Тому що воно тримається на особистості, а не на механізмові, який би працював на кінечний результат.

Третє питання – це питання ціноутворення. Всі сьогодні кажуть, що паритет цін не відповідає вимогам агропромислового комплексу. Так, я згодний з цим. Але що ж ми з вами робимо на сьогодні для того, щоб ціна на ту продукцію відповідала затратам? Так, є тут безпосередні регіональні вимоги, які ми можемо вирішити на рівні регіону, є державні. По-перше, в цьому році у нас запрацювала біржа. Це гарно чи погано? Вона гарна там, де підприємства працюють, де вони стоять на ногах. Це їм допомога для того, щоб не шукати збуту, а робити заявку і централізовано реалізовувати продукцію. Там, де працюють гроші, там є і рух. Там, де працює бартер, руху там немає. Бартер – це відступ назад. Це ми теж прекрасно з вами розуміємо.

Але ж є питання і загальнодержавні. Якщо ми на сьогодні говоримо, що земля – це основний засіб виробництва сільськогосподарської продукції, то чому тут не робиться амортизація? За рахунок чого ми повинні поновлювати її родючість? За рахунок прибутку, якого немає? Отже амортизація повинна включатись і до ціни цієї продукції, мабуть же так? Ми порушували це питання перед Президентом і він підтримав нас. І я

думаю, що буде Закон, який дасть можливість товаровиробникам сільськогосподарської продукції нараховувати амортизацію на землю. Збільшиться вартість на продукцію – значить збільшиться. Але ж вона буде обґрунтована і буде механізм повернення її родючості.

Інвестування. У нас на сьогодні інвестування взагалі проводиться як купівля-продаж, тобто, фірми, які в нас працюють, знайшли ринок реалізації своєї продукції. У нас сьогодні і управління агропромислового комплексу, інші структури ми спрямовуємо на те, що ті фірми, які прийшли зі своєю продукцією, повинні створювати бюро, дорадницькі ради, для того, щоб мати можливість тут, на місці, давати консультації по технологічних напрямках вирощування і втілення тієї чи іншої продукції виробництва. Тому що ми просто відкрили ринок, а потрібно їх залучати, щоб вони працювали на нашу новостворену ринкову економіку, а не тільки “відмивали” гроші і спрямовували їх у новий оборот для того, щоб завести і розвивати своє виробництво.

Олексій Олексійович правильно говорив, що потрібно створювати асоціації, треба щоб були сильні оператори, щоб вирішувалось кадрове питання. По асоціаціях. На сьогодні весь світ працює і управляє сільгоспвиробництвом на добровільних засадах. Я спілкувався з фермерами і вони говорили, що, як це так – в асоціації не заплатити внески! Вона ж захищає наші інтереси перед урядом! А ми говоримо, що треба знову створити державні форми, які будуть управляти нами або товаровиробниками. Ми постворюємо, а через рік відмовимося від них. Поки люди самі не об’єднуються... Але ж по цьому теж потрібно працювати. Ми питання це не зрушимо.

Оператори. Так, були в нас сільські оператори – “Агротехсервіс”, ДАК “Хліб України”. Але ж теж – завдяки нам. Вони на сьогодні не спроможні виконувати ті функції, які на них покладали у свій час. Чому? Тому що у них боргів стільки, що вони не знають: банкрути вони чи ще можуть працювати. У всіх є борги перед ними, багато боргів. Створимо інших операторів, давайте й їх загубимо.

Кадри. Це ж та сама “зірочка”, про яку Ви говорили. Сьогодні Вам потрібні кадри, які повинні вирішувати певні питання – так Ви ж не 500 грн. заплатіть, а – 20 тис.грн.! І отримаєте такого спеціаліста. А за 500 грн. такого спеціаліста, як Ви хочете, підготувати не вийде. Тому що він потрібен Вам одному. А взагалі держава вирішила, що потрібно готувати таких спеціалістів.

І ту ціла низка таких проблем, які ми повинні ставити і разом вирішувати.

І ще одне питання – по фонду підтримки. Це хороша ідея, повинен він працювати, але повинен вирішувати ті проблеми, які там записані, і відпрацювати механізми ті, які там записані. А у нас фонди, відділи, бюро створюються під особистість. І так воно вийшло з цим фондом підтримки.

І проблема, яка стоїть на сьогодні, що ми не можемо забезпечити продукцією різного характеру закриті заклади, це вина і голови фонду, тому що треба працювати, треба інвестувати під конкретну продукцію, а не просто – взагалі роздали ці гроші, а тоді чекаємо, що хтось завезе продукцію. Треба юридично все обґрунтувати і ці кошти повинні використовуватись тільки за цільовим призначенням. Дякую.

З залу: депутат, що не назвався, ставить запитання стосовно забезпечення сільських жителів балонним газом.

Берфман М.А. Відносно забезпечення жителів села балонним газом, якщо такий запит буде, то на нього повинні дати відповідь ті, хто цим питанням займається. Я зрозумів, що питання це дуже болюче. Коли з Президентом ми проїжджали по області, то не було жодного села чи міста, навіть в Конотопі, де б перед нами не порушували це питання. Президент відповів так, що 25 числа цього місяця у м. Полтава буде введений в дію новий завод по виробництву скрапленого газу, який забезпечить гарантовано потребу України в цьому виді продукції. І доручив голові облдержадміністрації певну кількість балонів віддати по 10 грн. за балон, певну кількість – на ринкових умовах. Така домовленість є і ми будемо її опрацьовувати.

Шановні депутати, проект рішення з питання, що обговорюється, депутатам розданий. Він обговорений на засіданнях постійних комісій, президії обласної ради.

Слово надається Штукіну М.О. – керівникові редакційної комісії десятої сесії, депутату по виборчому округу № 11.

Штукін М.О. від імені редакційної комісії вносить пропозицію прийняти за основу проект рішення із зазначеного вище питання.

За результатами проведеного голосування проект рішення з названого питання приймається за основу одноголосно.

Штукін М.О. На засіданнях постійних комісій та президії обласної ради були внесені окремі зміни та доповнення до цього проекту. Вони всі враховані і вже з внесеними змінами та доповненнями проект рішення був сьогодні перед початком сесії розданий депутатам. Всі з ним ознайомились.

Берфман М.А. Прошу Вас тільки конкретизувати питання про коефіцієнт співвідношення вартості. Як ми його відредагуємо у рішенні?

Штукін М.О. Редакційна комісія вважає за доцільне прийняти пропозицію обласного управління Пенсійного фонду України та управління агропромислового комплексу облдержадміністрації про співвідношення вартості однієї тонни пшениці м'якої III класу та вартості однієї тонни іншої продукції.

Берфман М.А. Всі уяснили це питання? Ми не зробили це своєчасно, а питання дуже важливе. На комісіях його розглянули? (З місць: так, розглянули). Немає питань? (Немає). Це – перехідні коефіцієнти, у додатку вони розписані.

Вакула М.Ф. – виступає з залу, робить зауваження про те, що фонд підтримки розвитку агропромислового комплексу області, створений згідно з рішенням обласної ради від 26.11.98, є структурою, діяльність якої не зовсім відповідає вимогам діючого законодавства. До того ж, відносно деяких працівників цього фонду порушена кримінальна справа.

Берфман М.А. Миколо Федоровичу, як нас проінформував на засіданні президії представник прокуратури області, то мова йде про те, що до окремих посадових осіб виникли деякі питання. Ці питання повинні бути розглянуті. Але я вважаю, що по цьому пункту потрібно доручити нашій юридичній службі разом з вами розглянути юридичне формулювання, бо ми не винайшли нічого нового, коли створили цей фонд. Я прямо скажу, що про нього ми дізналися на засіданні Кабінету Міністрів України під час обговорення досвіду Луганської області по створенню цього фонду. Тобто, якщо потрібно буде щось підкоригувати, ми підкоригуємо. Вважаю, що таким чином ми зможемо з цього положення вийти.

Хто за те, щоб рішення з усіма поправками і дорученнями прийняти в цілому, прошу голосувати.

Вирішили:

Рішення обласної ради двадцять третього скликання “Про хід виконання рішення обласної ради від 26.11.98 “Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання” приймається одноголосно (додаток 7).

Ш. Слухали:

Про депутатські запити.

Інформувала: Радченко О.М. – депутат по виборчому округу № 15,
керівник секретаріату десятої сесії обласної ради
двадцять третього скликання

Радченко О.М.

Дозвольте озвучити звернення та депутатські запити, що надійшли до секретаріату десятої сесії.

Група депутатів обласної ради звернулася до виборців області із зверненням (зачитує текст звернення, додаток 8).

Підписали звернення 28 депутатів.

Берфман М.А.

Надійшло таке звернення. Ставлю на голосування питання про його підтримку. Хто за те, щоб це звернення підтримати, прошу проголосувати.

За результатами голосування (“за” – 41, “проти” – 5, “утримались” – немає) звернення депутатів обласної ради до виборців області приймається.

Радченко О.М.

Зачитує запит депутата обласної ради по виборчому округу № 21 Ребенка І.М. (додаток 9).

Берфман М.А.

Я вважаю, що цей запит ми повинні направити в постійну комісію обласної ради по комунальним питанням та в облдержадміністрацію.

Але я хочу зробити деякі зауваження. На мій погляд, ставити питання в такому розрізі просто неможливо. Чому? Ми будемо найближчим часом мати стовідсоткове погашення оплати комунальних послуг. Тоді що буде? В м. Суми буде собівартість з усіма нарахуваннями, наприклад, 1 грн.20 коп., а в С-Буді – 1 грн.80 коп. І ніхто не зможе примусити в м. Суми платити 1 грн.60 коп., якщо собівартість – 1 грн.20 коп.

Тому ми це питання вивчимо, воно дуже важливе. Уряд поставив зараз таке завдання, щоб виконавча гілка влади приблизно на 20-30 процентів розібралася, як знизити собівартість комунальних послуг. Отут нам потрібно шукати. І взагалі над цим зараз потрібно працювати. Десь, можливо, потрібно замінити обладнання, десь – підвести газ, ще щось зробити.

Якщо немає заперечень, то давайте проголосуємо.

Хто за те, щоб направити цей запит до постійної комісії по комунальним питанням та обласній державній адміністрації, прошу проголосувати.

Пропозиція Берфмана М.А. стосовно депутатського запиту Ребенка І.М. приймається одноголосно.

Радченко О.М.

Зачитує запит Германа А.Г. – депутата по виборчому округу № 9 (додаток 10).

Берфман М.А.

Дякую. Дійсно, відбувся такий з'їзд фармацевтів у м. Харкові. І я не вважаю себе фахівцем, але ознайомившись з його матеріалами та з інтерв'ю Спіженка, я зрозумів, що нічого нового вони, крім “Ліки України”, не запропонували. Це знову спроба на державному рівні сконцентрувати.

Що стосується цього запиту, то давайте зробимо таким чином. Депутатський запит Германа А.Г. направимо до облдержадміністрації, оскільки їй делеговані повноваження по управлінню фармацевтичною галуззю, і на контроль – до постійної комісії обласної ради з питань

охорони здоров'я, материнства, дитинства та прав жінок. Немає заперечень? (Немає).

Доляр Г.Я.

... дело в том, что решение, то, что мы приняли, оно тоже незаконное. Я консультировался с юристами, а каждый юрист трактует по-своему. И, в конце концов, благодаря нашему давлению, областная прокуратура занялась впритык этим вопросом. И до сих пор разбирается капитально. Я считаю, видимо, то, что блокируются лечебные учреждения по закупке медикаментов, это опасно для всей области. И здесь нам надо срочно подумать, что же делать, и приостановить развал того, что мы сделали. Оказывается, там нет нарушений. Там дела идут другого порядка. То же самое, те же дела, которые возникли с этим фондом, сейчас у вас проблемы возникли. Почему? Потому что прекратилось нормальное взаимоотношение движения денег в бюджет. То же самое было и с фармацией. И опять же там тот же самый человек действует. Задумайтесь над моими словами.

Берфман М.А.

Добре, дякую. Хто за те, щоб прийняти рішення, яке я запропонував, стосовно депутатського запиту Германа А.Г., прошу проголосувати. (Пропозиція Берфмана М.А. за результатами голосування приймається одноголосно).

Радченко О.М.

Зачитує депутатський запит Дацька В.Г. – депутата по виборчому округу № 4 (додаток 11).

Берфман М.А.

Депутатський запит є цілком справедливим. Я вважаю, що ми йому повинні негайно дати хід. Якщо комісія може зібратися, буквально сьогодні, то, мабуть, і звернення потрібно зробити до обласної державної адміністрації з тим, щоб це питання вирішувалось, і до фінансового управління. І потім одержимо відповідь виконавчої влади, розглянемо на комісії і на наступній сесії про результати цього обговорення доповімо депутатам. Немає заперечень? (Немає). Хто за цю пропозицію, прошу проголосувати. ("За" – очевидна більшість, "проти" – не було, "утримались" – 1). Пропозиція приймається.

Радченко О.М.

Зачитує депутатський запит Гриненка О.Я. – депутата по виборчому округу № 18 (додаток 12).

Берфман М.А.

Дуже короткий коментар. Депутат Гриненко О.Я. і до мене звертався. І я теж не вирішив цього питання. Висловлю свою точку зору на цей запит. Він дуже цікавий, як і взагалі все наше життя! По-перше: влада, не лізь у мої справи, по-друге: влада, я уклав угоди, а ти забезпеч мене взаєморозрахунками. Але треба вже до якогось одного берега припливати. Або ми ні в що не втручаємось, (а я вважаю, що в його господарство і не потрібно втручатись, він і сам його в змозі вести). Тоді до чого тут держава і всі наші органи по взаєморозрахунках?

Отже, ми попросимо, щоб управління агропромислового комплексу і заступник голови облдержадміністрації Коваленко М.П. з цим питанням розібралися.

Я хочу, щоб ми подивилися, хто все-таки не розраховується по тих угодах, які наведені в цьому запиті. І будемо вживати якихось заходів.

А комісія з питань агропромислового комплексу, соціального розвитку села повинна взяти це питання на контроль.

Хто за цю пропозицію, прошу проголосувати. (Пропозиція приймається одноголосно).

Радченко О.М.

Зачитує депутатський запит Рудакової Л.О., Апенька О.Ф., Ходькової А.М. – депутатів по виборчому округу № 7 (додаток 13).

Берфман М.А.

Ми вже направили цей запит і в постійну комісію з питань бюджету, і в постійну комісію з питань соціального захисту населення, першому заступнику голови облдержадміністрації Верещазі О.І. в частині, що стосується капітального будівництва, а він зараз веде і питання фінансового управління облдержадміністрації.

А взагалі я вважаю, що цей запит коректний і потрібно на нього відповісти.

Але депутатам обласної ради також потрібно звертати увагу на те, як бюджети приймаються на місцях (міські, районні та ін.). Адже замість того, щоб кожную копійку розписати так, як потрібно, приймається свідомо абсолютно нереальний бюджет. І це робиться для того, щоб мати законне право будь-які кошти відправити не туди, куди потрібно. І в цьому сьогодні полягає корінь зла.

Цей депутатський запит ми будемо опрацьовувати таким чином, як я вже говорив, якщо у депутатів не буде заперечень. Хто за цю пропозицію, прошу проголосувати. (Пропозиція приймається одноголосно).

Радченко О.М.

Зачитує депутатський запит Савченка М.М. – депутата по виборчому округу № 28 (додаток 14).

Берфман М.А.

Питання, порушене в цьому депутатському запиті, дуже складне.

У минулому році ми мали одержати з державного бюджету дотацію в сумі 80 млн.грн. Перед початком опалювального сезону ми прорахували, що одержимо, максимум, 40, і тому пішли на такий крок. За рахунок дотації, яку взагалі не могли виплатити Ямпільському району, ми віддали 1200 тонн мазуту. Це вирівняло наш бюджет. Сьогодні ми маємо декілька засобів, як можна вирішити це питання. Зважаючи на те, що опалювальний сезон розпочнеться у нас приблизно через 20 днів, а в м. Дружба він може розпочатися й через тиждень, я прошу у вас дозволу, щоб ми прийняли сьогодні рішення про те, що ми з бюджетних коштів виділимо для м. Дружба паливо.

Тобто, прошу вас проголосувати за те, щоб виділити паливо за рахунок бюджетних коштів, а сам текст рішення доопрацювати в робочому порядку і доручити мені його підписати.

Немає заперечень? (Немає).

Хто за цю пропозицію, прошу проголосувати. (Рішення приймається одноголосно – додаток 15).

Доляр Г.Я. (з місця, погано чути). Порушує питання про те, що необхідно дати відповідь громадянам м. Конотоп про долю їх грошових внесків до “Інваспорт”.

Берфман М.А.

Григорій Янкелевич, це питання було задане Президентові України, під час його перебування у м. Конотоп. І він на нього відповів. Вас цікавить те, що буде робити держава, і що будуть робити люди для того, щоб якимсь чином вийти з цього становища.

Президент сказав, що він дав доручення, опрацює це питання, в тому числі й питання по “Інваспорту” опрацьовується в Кабінеті Міністрів.

Ми доручили розглянути це питання комісіям з питань бюджету та з питань законності. Вони його розглянули, відповідь вам направили.

Але я вважаю, що в м. Конотоп Президент на це питання відповів.

Які є ще запитання чи заяви? Будь ласка, Іване Федоровичу.

Щастний І.Ф. – депутат по виборчому округу № 2

Уважаемый Марк Абрамович, Юрий Владимирович, я обращаюсь потому, что у меня есть вопрос по технологии работы нашего областного совета. Уважаемые коллеги-депутаты, я бы хотел, чтобы мы обратили внимание на то, как мы сейчас приняли обращение касательно выборов Президента.

Я не имею ничего против по существу, по сути, по содержанию, но хотел бы обратить ваше внимание на то, что, наверное, украинское слово

«крадькома» – найлучшим образом характеризует то, как мы приняли это решение.

Самое важное политическое событие в жизни страны, в жизни нашего народа, нашей с вами жизни – это выборы Президента. Сегодня, сейчас, опять же таки «крадькома» мы подключили авторитет областного совета к одной из кандидатур, к одному из претендентов.

Опять подчеркиваю, что ничего против не имею. Но я, лично, чувствовал себя озадаченным. И, как бы, застали меня врасплох. Я бы хотел перед этим посмотреть текст, может быть даже внести свое какое-то дополнение, которое бы ярче отразило преимущества, и т.д.

Если это имеет значение для нас, значит, надо придать значение. Если это так, потому что надо...

Поэтому я обращаю ваше внимание на то, что, мне кажется, это продолжение того вопроса, который был на прошлой сессии – о работе аппарата. Наш секретариат для того и работает, чтобы вовремя дать этот текст, размножить на той массе ксероксов, которая есть, чтобы я и мои уважаемые коллеги могли почитать и познакомиться. Я слышал разговор своих коллег, ко мне подошли несколько человек из аппарата, предложили подписать, но я просто не сориентировался. И очень досадно, что не имел на руках этот текст. Просто это мое предложение такое.

Берфман М.А.

Іване Федоровичу, я зовсім небагато подискутую з вами з приводу регламенту. Якщо 28 чи 38, чи навіть 1 депутат напише якесь звернення чи заяву, ми повинні її через секретаріат сесії зачитати депутатам. Так записано у нашому регламенті.

Тому, якщо депутати проголосують за те, щоб запити і заяви ми по регламенту спочатку роздавали всім депутатам, то ми будемо це робити, адже жодного запиту ми ніколи депутатам не роздавали.

І взагалі я не можу пред'явити до апарату ніяких претензій, бо за нашим регламентом, який ви затвердили, заяви і звернення зачитуються по мірі їх надходження. Всі матеріали, крім цього, ми вам цього разу направили своєчасно. Я за цим прослідкував.

Якщо немає більш зауважень чи запитань, то на цьому робота наша закінчена.

Десята сесія обласної ради двадцять третього скликання оголошується закритою.

Голова обласної ради

М.А. Берфман

М.А. Берфман

Додаток 1
до протоколу десятої сесії
обласної ради двадцять
третього скликання

СПИСОК
депутатів, відсутніх на десятій сесії обласної
ради двадцять третього скликання
23 вересня 1999 року

№ п/п	Прізвище, ініціали депутата	Номер виборчого округу
1.	Герасименко М.М.	25
2.	Даниленко В.А.	15
3.	Дорошенко Г.В.	8
4.	Дульський В.Г.	5
5.	Єпіфанов А.О.	17
6.	Лилак М.М.	5
7.	Лісняк В.Г.	25
8.	Огрохін І.М.	3
9.	Парієнко В.А.	10
10.	Пулінський М.П.	13
11.	Рудакова Л.О.	7
12.	Чернов В.В.	18
13.	Швачич В.І.	13
14.	Ярошенко С.П.	8

СПИСОК

запрошених на десяту сесію обласної ради
двадцять третього скликання
від 23 вересня 1999 року

1.	Агеев О.І.	- секретар Шосткинської міської ради
2.	Басюк Л.В.	- заступник голови Глухівської районної ради
3.	Биков П.М.	- заступник голови Путивльської районної ради
4.	Бойко С.О.	- перший заступник голови податкової адміністрації в області
5.	Бойченко І.Т.	- перший заступник голови комітету у справах преси та інформації облдержадміністрації
6.	Бредіхін О.О.	- начальник обласного управління земельних ресурсів
7..	Бублик Ю.Т.	- голова обласної асоціації «Сумиоблагрохім»
8.	Вакула М.Ф.	- перший заступник прокурора області
9.	Василенко Г.М.	- Конотопський міський голова
10.	Воліна О.О.	- завідувача відділом по роботі зі зверненнями громадян секретаріату облдержадміністрації
11.	Ворона В.А.	- заступник голови Ямпільської райдержадміністрації
12.	Гальченко В.В.	- голова Роменської районної ради
13.	Гарбар А.І.	в.о. начальника управління агропромислового комплексу Лебединської районної державної адміністрації
14.	Гольченко М.Ф.	- голова державного підприємства «Фонд інвестування об'єктів соціальної сфери та промисловості» облдержадміністрації
15.	Гончаров Л.М.	- в.о. директора регіонального фонду підтримки агропромислового комплексу

16. Гордін Б.А.	- голова обласної ради ветеранів
17. Гордіяш О.П.	- голова Лебединської райдержадміністрації
18. Грицай С.М.	- начальник управління з питань внутрішньої політики облдержадміністрації
19. Грицаєнко Г.Ф.	- перший заступник голови Тростянецької районної державної адміністрації
20. Грищенко М.А.	- голова Лебединської районної ради
21. Губа М.О.	- голова Липоводолинської райдержадміністрації
22. Демченко І.А.	- заступник начальника управління агропромислового комплексу облдержадміністрації
23. Деркач М.А.	- Глухівський міський голова
24. Долбак В.І.	- начальник управління з питань оборонної і мобілізаційної роботи облдержадміністрації
25. Доленко І.П.	- голова Липоводолинської районної ради
26. Євченко Г.М.	- голова Великописарівської районної ради
27. Жмака В.Г.	- начальник управління юстиції в області
28. Забара М.Г.	- голова Краснопільської районної ради
29. Зайцев Д.К.	- начальник державного управління екологічної безпеки в області
30. Іванов Ю.Ф.	- голова Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України
31. Івченко В.М.	- перший заступник голови Кролевецької райдержадміністрації
32. Кідіменко П.П.	- перший заступник голови Путивльської райдержадміністрації
33. Клименко Н.А.	- заступник голови Білопільської районної ради
34. Ключов Б.М.	- заступник голови облдержадміністрації
35. Коваленко М.П.	- заступник голови облдержадміністрації
36. Козачевський М.В.	- генеральний директор об'єднання підприємств "Сумимолоко"
37. Кондров П.С.	- заступник начальника управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації

38. Коренев О.І.	- голова Недригайлівської районної ради
39. Корнієнко І.О.	- начальник управління агропромислового комплексу облдержадміністрації
40. Король М.І.	- начальник управління капітального будівництва облдержадміністрації
41. Корчак І.Н.	- перший заступник голови Краснопільської райдержадміністрації
42. Кравченко В.В.	- директор Сумської дирекції Українського державного підприємства електрозв'язку "Укртелеком"
43. Крестенков С.Г.	- начальник управління промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку облдержадміністрації
44. Кривогуз П.М.	- перший заступник голови Роменської райдержадміністрації
45. Кручан Ю.П.	- начальник управління Державного казначейства України в області
46. Кузьмін М.Г.	- голова Сумської районної ради
47. Кулик П.В.	- голова Білопільської райдержадміністрації
48. Лапоног М.І.	- заступник начальника обласного управління Пенсійного фонду України
49. Латишева Л.С.	- заступник голови облдержадміністрації
50. Левенко Г.М.	- голова Середино-Будської районної ради
51. Левченко В.І.	- голова правління «Сумиоблагротехсервіс»
52. Лисенко О.П.	- голова Глухівської райдержадміністрації
53. Лісовий О.В.	- начальник фінансового управління облдержадміністрації
54. Луцюк М.В.	- начальник управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення облдержадміністрації
55. Мазний І.П.	- генеральний директор асоціації "Сумим'ясопром"
56. Малиш А.М.	- Лебединський міський голова
57. Мірошник В.М.	- заступник начальника управління агропромислового комплексу облдержадміністрації
58.. Мішенін М.А.	- завідувач господарським відділом секретаріату облдержадміністрації

59. Назаренко І.Д.	- начальник Конотопського відділку
Південно-Західної залізниці
60. Неселевський О.Б.	- заступник начальника управління
освіти облдержадміністрації
61. Нестеров Є.М.	- заступник голови ВАТ "Сумигаз"
62. Нестеренко О.Г.	- Охтирський міський голова
63. Пасюта М.І.	- заступник головного державного
інспектора праці управління праці та
соціальної політики
облдержадміністрації
64. Петрусенко А.М.	- голова Кролевецької районної ради
65. Плеханов М.А.	- начальник УМВС України в області
66. Поліщук Б.К.	- заступник начальника управління у
справах національностей, міграції та
релігій облдержадміністрації
67. Помазан К.К.	- голова Зарічної районної в м.Суми ради
68. Поярков Ю.О.	- голова Ковпаківської районної в
м.Суми ради
69. Пукась О.П.	- заступник генерального директора
"Сумиптахопром"
70. Ревенко М.І.	- перший заступник начальника
управління агропромислового
комплексу облдержадміністрації
71. Рябоконт В.В.	- начальник управління з питань
фізичної культури, спорту та туризму
облдержадміністрації
72. Самус І.О.	- заступник начальника управління
агропромислового комплексу
облдержадміністрації
73. Серік В.П.	- голова Роменської
райдержадміністрації
74. Ситник В.А.	- голова Конотопської районної ради
75. Сітало В.С.	- завідувачий відділом взаємодії з
правоохоронними органами
секретаріату облдержадміністрації
76. Скоромний М.О.	- перший заступник голови
Великописарівської
райдержадміністрації
77. Смиков В.В.	- заступник начальника Сумського
регіонального представництва
Південної залізниці
78. Смолянінов А.Ф.	- заступник начальника управління
містобудування та архітектури
облдержадміністрації

79.	Соболевський В.Ю.	-	генеральний директор обласного дочірнього підприємства ДАК «Хліб України»
80.	Соловей М.П.	-	голова Сумської райдержадміністрації
81.	Строченко Б.В.	-	заступник начальника управління агропромислового комплексу облдержадміністрації
82.	Теліженко І.М.	-	голова профспілки працівників державних установ
83.	Тимошенко І.А.	-	заступник голови облпрофради
84.	Тищенко І.А.	-	голова Шосткинської районної ради
85.	Троцький І.В.	-	генеральний директор асоціації «Сумицукор»
86.	Трояк Б.Д.	-	начальник управління зовнішніх економічних зв'язків та побутового обслуговування населення
87.	Уманський В.П.	-	голова Краснопільської районної ради
88.	Фадєєв Ю.В.	-	голова комітету інформації облдержадміністрації
89.	Фільо І.М.	-	голова правління облспоживспілки
90.	Харламов В.І.	-	начальник управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації
91.	Чеканський О.М.	-	начальник управління майном обласної ради
92.	Щербатенко А.М.	-	начальник управління зовнішніх економічних зв'язків облдержадміністрації
93.	Юдін М.М.	-	начальник управління культури облдержадміністрації
94.	Юхта М.І.	-	перший заступник голови Недригайлівської райдержадміністрації

Додаток 3
до протоколу десятої сесії
обласної ради двадцять
третього скликання

С К Л А Д

робочих органів, обраних для забезпечення
роботи десятої сесії обласної ради
двадцять третього скликання
23 вересня 1999 року

Лічильна група

Апенько О.Ф.	- депутат по виборчому округу № 7
керівник
Винник В.В.	- депутат по виборчому округу № 13
Дацько В.Г.	- депутат по виборчому округу № 4
Кобзар В.В.	- депутат по виборчому округу № 5
Шеремеревич І.М.	- депутат по виборчому округу № 14

Секретаріат

Радченко О.М.	- депутат по виборчому округу № 15,
керівник
Картавий О.О.	- депутат по виборчому округу № 12
Савченко М.М.	- депутат по виборчому округу № 25

Редакційна комісія

Штукін М.О.	- депутат по виборчому округу № 11,
керівник
Баглай В.Г.	- депутат по виборчому округу № 14
Корнієнко Г.І.	- депутат по виборчому округу № 3
Негреба Г.П.	- депутат по виборчому округу № 6
Рибалко М.П.	- депутат по виборчому округу № 11

Шановні депутати!

Шановні запрошені!

На сьогодні економіка області, як і в цілому України, знаходиться у скрутному стані, потребує програмного забезпечення та державного регулювання. Тому, прийняття програми соціально-економічного і культурного розвитку області до 2010 року є досить актуальним і важливим.

Програма "Сумщина-2010" розроблена за участю галузевих управлінь, міськвиконкомів, райдержадміністрацій. В основу її розробки покладені завдання та основні напрями державної та регіональної політики України, визначених Програмою "Україна - 2010". Програма розглянута та схвалена на засіданні колегії при голові обласної державної адміністрації. Вона в стислому вигляді була надрукована в засобах інформації, що дало можливість ознайомитися широкому колу верств населення. Детальне обговорення програми було проведено на засіданнях депутатських комісій.

Доповнення і пропозиції, які були надані, в основному, враховані та роздані депутатам. Тому дозвольте в доповіді охарактеризувати мету програми, зосередити вашу увагу на основних розділах програми та результатах її виконання.

Основною метою програми є забезпечення підвищення реального життєвого рівня населення через збільшення доходів та більш повне задоволення його соціальних і матеріальних потреб, а саме: забезпечення зайнятості працездатного населення і належного рівня заробітної плати, збільшення розмірів пенсій та інших соціальних виплат, розвитку і підвищення якості послуг системи охорони здоров'я, освіти, культури. Це може бути виконано за умови подолання кризового стану економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу, раціонального використання ресурсного потенціалу області, формування соціально орієнтованої

економічної системи ринкового типу. Це усе відображено в пропозиціях головних макроекономічних показників соціально-економічного і культурного розвитку області на 1999-2010 роки.

Слід підкреслити, що розрахунки в програмі базуються на представлених результатах аналізу економічної ситуації, що склалася в області.

В області зосереджений великий промисловий потенціал. Підприємствами промисловості виробляється біля 50 відсотків від загального обсягу валової продукції усіх галузей економіки області, формується понад 80 відсотків доходів бюджету, забезпечується зайнятість біля третини працездатного населення області. Рівень виробництва у цій галузі проти 1990 року складає 43,1 відсотка (по Україні - 48,4). Із 40 до 12 відсотків знизилась рентабельність при загальному зростанні в 1,5 витрат на виробництво продукції. Тому прогноромою "Сумщина - 2010" розвиток промисловості визначений як один із головних пріоритетів області. Мета промислової політики на перспективний період полягає, перш за все, в призупиненні спаду виробництва, забезпеченні модернізації, структурної перебудови і сталого розвитку промисловості області в умовах переходу до ринку.

Обсяг промислового виробництва в цілому по області у 2010 році намічається збільшити у 2,3 рази проти рівня 1998 року, але це не багато, це лише рівень 1990 року. Для забезпечення цього показника в програмі визначені пріоритети промисловості.

Для області, однією з потенціальних точок економічного зростання є розвиток нафто-добувної промисловості. В області добувається близько 40 % української нафти, це найбільш прибуткова галузь. За рахунок додаткової розвідки і буріння свердловин є можливість збільшити видобуток нафти і газу більш ніж у 2,5 рази.

Другим пріоритетом визначена переробно-харчова промисловість. Саме у цій галузі відбувається швидкий оборот капіталу. На сьогодні в

-5- 43

загальному обсязі промисловості області вона становить близько 24 %, в 1990 році цей показник становив близько 28 %. Рівень виробництва проти 1990 року становить 29,8 % . Аналіз показує , що в області по більшості галузей база переробки і зберігання залишається слабкою, розвивається повільно і не забезпечує глибокої переробки сировини, а також виробництва продуктів харчування як різноманітного асортименту, так і конкурентоспроможного на ринку. Існуючі потужності використовуються 5-30-50 відсотків.

Третім пріоритетом визначена галузь машинобудування, де обсяги виробництва проти рівня 1990 року знизились на третину.

В зв'язку з цим в програмі запропоновано 8 напрямків розвитку промисловості, основні з них назову:

- орієнтація підприємств на комплексну поглиблену переробку сировини, що добувається в області;
- створенні лісо- та торфохімічного виробництва, поглиблення переробки лісосировинних та торф'яних ресурсів;
- організація кооперативних виробництв по виготовленню продукції промислово-технічного призначення і товарів народного споживання;
- організація міжгалузевих виробництв продукції загальнопромислового призначення;
- залучення підприємств, в тому числі іноземних, для організації в області складних виробництв з подальшою зміною зовнішньої комплектації та виготовлення її на підприємствах області;
- створення виробництв на основі ресурсозамінюючих технологій, переш за все, заміна деревини у будівництві, виробництві тари, меблевій промисловості, заміна кольорових металів на пластмаси і таке інше.

Хочу підкреслити, що визначені в програмі напрямки потребують в подальшому розробки цільових галузевих програм, таких як: "Цукор", "Ліс", "Торф", "Льон", а також регіональних програм кооперованих виробництв та внутрішньообласної та міжобласної кооперації.

Розвиток промисловості потрібно, перш за все, проводити за рахунок загрузки потужностей, створення нових виробництв пропонується здійснювати шляхом переозброєння виробничої бази.

Одним із вагомих і в той же час складних секторів економіки області є агропромисловий комплекс. Від рівня його розвитку залежить стан виробництва в багатьох інших галузях, продовольче забезпечення та матеріальний рівень життя населення.

Ця галузь налічує близько тисячі сільськогосподарських, переробних та обслуговуючих підприємств і 841 фермерське господарство. В АПК зосереджено 60 відсотків основних фондів, зайнято 38 відсотків загальної чисельності працюючого населення, виробляється одна третина валового суспільного продукту. В галузі сільського господарства виробляється більше 18 відсотків від загального обсягу валової продукції усіх галузей економіки області. За 7 років реформування АПК, в основному, напрацьована правова база, яка необхідна для ринкових перетворень на селі, роздержавлені майно і земля. Ситуація, що склалася в сільському господарстві не тільки не забезпечує розширене відтворення, але і просте. Збитки у цій галузі за 1998 рік склали близько 190 млн.грн., рівень виробництва проти 1990 року скоротилися на половну. Тому агропромисловий комплекс потребує вирішення цілого комплексу соціальних, економічних, технічних і управлінських завдань.

Розроблені заходи спрямовані на стратегію і тактику реформ подальшого розвитку АПК і сільського господарства, їх намічається провести на двох основних взаємопов'язаних стратегічних напрямках: перший - формування ефективного господаря-власника. Приклади цього в області є. Другий - створення сприятливого економічного середовища на ринку. Передбачається впровадження різнобічних організаційно-правових форм господарювання, включаючи кооперацію та орендні відносини, удосконалення форм власності на землю.

На першому етапі в сільському господарстві необхідно продовжити виявлення осіб лідерів, які б при підтримці облдержадміністрації, райдержадміністрацій, обласних управлінь змогли б організувати ту чи іншу форму господарювання і забезпечити її розвиток.

Поряд з іншими організаційно-правовими структурами створювати оптимальні за розмірами підприємства на кооперативних засадах.

На другому і третьому етапах прискорити процес формування обслуговуючих підприємств із заготівлі, перебірки та збуту сільськогосподарської продукції, які організовуватимуть систему постачання товаровиробникам та особистим підсобним господарствам, на взаємовигідних умовах, засобів виробництва з використанням власного транспорту і складського господарства, а також надаватимуть виробничо-технічні, технологічні та інші види послуг.

Необхідно приділити увагу розвитку особистих підсобних господарств, адже у цьому секторі за розрахунками виробляється 51 % молока, 64 % м'яса, 74 % яєць. Для цього необхідно створити всі умови і надання всебічних послуг сільським подвір'ям. На це направлена розроблена в області і регіональна програма "Рідний дім", досвід впровадження якої вивчений два роки тому в Белгородській області і започаткований в нашій області, а потім і Україні. Впровадження цієї програми потребує на сьогодні активізації та повсякденної кропіткої роботи керівництва усіх ланок, реальної підтримки держави, деяких змін в законодавстві.

Ряд заходів передбачається для збільшення виробництва рослинництва. В програмі передбачені заходи по племінній та селекційній роботі тваринництва. Результати цих заходів наведені в додатках.

Реформування та реструктуризація промисловості, сільського господарства, інших галузей потребує значних капітальних вкладень.

В той же час інвестиційна сфера на сьогодні характеризується малими темпами, наявністю незавершених будов. Рівень капітальних вкладень проти 1990 року складає на сьогодні 15 %.

Слід зазначити, що в поточному році відмічається приріст вкладу інвестицій в економіку (+11,3%), що є позитивним.

Для виконання завдань, намічених в програмі, за мінімальними оцінками загальний обсяг капітальних вкладень в реальний сектор економіки за 1999 - 2010 роки обраховується в 7 млрд. грн.

Основне завдання програми полягає у застосуванні економічних механізмів стимулювання процесів нагромадження та ефективного використання інвестиційних ресурсів відповідно до зазначених пріоритетів. Джерелом основного інвестиційного забезпечення повинні бути внутрішні і передусім фінансові ресурси підприємств (це 90 % від загального обсягу капіталовкладень).

Істотним джерелом внутрішніх нагромаджень є використання можливостей кооперації та корпоратизації високоефективного господарювання з відповідним об'єднанням фінансових ресурсів, перш за все, високотехнологічних виробництв, конкурентно-спроможливих на світових ринках. Підтвердженням запровадження цього уже є відпрацьоване питання щодо створення на базі ВАТ «Сумхімпром» та Міжнародного банківського консорціуму промислово-фінансової групи. Ці пропозиції від області надані

Кабінету Міністрів України та врученні Президенту України при його поїзді по Сумщині 21 - 22 вересня 1999 року.

Привабливим механізмом мобілізації заощаджень для реального інвестування повинен стати ринок цінних паперів, який на сьогодні в цьому напрямку практично не діє. Тому вкрай необхідно здійснювати концентрацію пакетів, щоб отримати реального ефективного власника, здатного інвестувати кошти у підприємства.

Не менш важливим джерелом інвестування будуть іноземні інвестиції, обсяг яких в економіку області станом на 01.01.99 становить 20 млн. дол. США, на душу населення дорівнює 14,8 дол. США. За оцінками спеціалістів область має значні потенційні можливості для ефективного освоєння іноземних інвестицій, в т.ч. ближнього зарубіжжя.

Основними напрямками по стимулюванню іноземних інвестицій в економіку регіону в рамках програми розвитку області мають бути:

використання можливостей, що надає запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності (прикладом цього є м.Шостка).

розробка на обласному рівні банку даних щодо інвестиційного потенціалу Сумської області з метою підвищення обізнаності інвесторів щодо регіону та його особливостей,

підвищення рівня організації виробництва і менеджменту, розробка привабливих інвестиційних проектів.

Здійснення цих заходів, поряд з впорядкуванням законодавчої бази на державному рівні, надасть змогу збільшити приток інвестицій

в регіон до 80-100 млн. дол. США в 2005 році та до 300 млн. дол. США у 2010 році.

Незначне фінансування залишиться і за рахунок бюджетних коштів. При формуванні обласного і місцевих бюджетів пропонується щорічні їх збільшення пропорційно надходженню загального обсягу до бюджету (у 1999 році на ці цілі передбачено 10,5 млн.грн.). Вище названі обсяги інвестування можуть бути забезпечені тільки за умови макроекономічної стабільності.

Кошти обласного і місцевих бюджетів будуть направлятись в перші роки на завершення розпочатих об'єктів, які мають високу будівельну готовність, в тому числі і з програмою, яка розробляється в області по добудові незавершених об'єктів.

Розвиток житлового будівництва буде проводитись згідно з Основними напрямками забезпечення житлом населення України в 1999-2005 роках, затверджених Указом Президента України.

Держава найближчими роками не зможе виділити кошти бюджету і безоплатно надавати житло всім, хто має потребу. Тому, для сприяння збільшення інвестицій у житлове будівництво буде вестись пошук інших шляхів фінансового забезпечення, таких як:

- пільгове кредитування житла для будівництва та придбання;
- будуть розширюватися можливості інвестування житлового будівництва на селі шляхом розвитку підтримки індивідуального житлового будівництва.

За розрахунками намічається збільшення у 2 рази протягом 1999-2005 років обсягів житлового будівництва, в тому числі

51 8

завершення спорудження близько 800 тимчасово припинених будов житла.

Значні кошти необхідно направити в розвиток та реформування комунального господарства.

Реформування комунального господарства на сьогодні здійснюється в області згідно з затвердженою уже програмою. Основні напрямки її взяті в основу Програми 2010.

Для виконання основних заходів по реконструкції та будівництву об'єктів галузі комунального господарства за мінімальними потребами необхідно освоїти біля 40 млн.грн. В програмі визначено будівництво першочергових об'єктів.

В програмі «Сумщина - 2010» підтверджені обсяги щодо розвитку і заходи по газифікації в області, які передбачені цільовою комплексною програмою. До 2010 року намічено газифікувати усі населені пункти.

Прийняття програми "Сумщина - 2010", зрозуміло, не буде спроможним миттєво ліквідувати всі проблеми в соціальній сфері. Але визначення напрямів подальшого розвитку, саме з урахуванням існуючих явищ, реальної оцінки наявних ресурсів та можливостей дадуть змогу ціленаправлено вирішувати питання.

Слід визначити, що Програма прогнозує подальше скорочення зайнятості та зростання безробіття протягом майже трирічного періоду, а потім поступове підвищення зайнятості, в тому числі за рахунок розвитку малого підприємництва.

В Програмі визначені напрями розвитку охорони здоров'я, освіти, культури, сім'ї та молоді. По них розробляються, або уже розроблені окремі галузеві програми.

Обговорюючи Програму на засіданнях постійних депутатських комісій, були внесені доповнення до програми комісією з питань охорони здоров'я, материнства дитинства та прав жінок щодо розвитку охорони здоров'я, вони роздані депутатам. Але пропозиції щодо розвитку мережі охорони здоров'я є нереальними з точки зору забезпечення коштами у запропоновані терміни. Для добудови цих об'єктів за мінімальними обрахунками необхідно близько 90 млн.грн. в цінах 1999 року, тобто в обласному бюджеті треба щорічно передбачати капітальні вкладення тільки на розвиток цієї галузі по 9 млн.грн.(в цьому році на усі галузі заплановано витратити 10,5 млн.грн.). Тому ми пропонуємо в програмі "Сумщина - 2010" визначити тільки перелік об'єктів охорони здоров'я без зазначення термінів їх будівництва. Зараз розробляється регіональна програма будівництва незавершених об'єктів, де будуть відпрацьовані ці питання.

Прошу депутатів підтримати цю думку.

В завершенні хочу підкреслити, що програма "Сумщина 2010" виконана, в основному на макрорівні, визначає основні напрямки розвитку галузей економіки, направлена на досягнення позитивних зрушень в економіці, відображає існуючий стан справ і перспектив, обраховані очікувані результати. Окремі пропозиції можуть і повинні корегуватися при збереженні загальної мети.

Програма розрахована для керівництва і дій облдержадміністрації, обласної Ради, місцевих органів влади, для залучення суб'єктів підприємницької діяльності, ділових кругів, громадських організацій по забезпеченню ціленаправленого соціально-економічного розвитку області.

Програма повинна стати основою для розробки галузевих програм, річних програм соціально-економічного і культурного розвитку, середньосрочних і річних програм міст і районів.

Показники її реальні до виконання за умовою посилення зусиль органів влади і управління, господарських керівників у напрямку, що визначений у цьому програмному документі.

Пропонуємо програму "Сумщина-2010" затвердити. Усі зауваження і пропозиції по можливості будуть враховані.

Дякую за увагу.

54

Допаток 5
по протоколу п'ятої
сесії обласної ради
п'ятого
скликання

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЄ СКЛИКАННЯ
ДЕСЯТА СЕСІЯ

РІШЕННЯ

Від 23.09.99
м.Суми

Про затвердження обласної
програми соціально-економічного
і культурного розвитку Сумської
області на період до 2010 року
"Сумщина - 2010"

З метою вирішення комплексу соціально-політичних, загальноекономічних, організаційних питань та забезпечення підвищення реального життєвого рівня населення обласна рада вирішила:

1. Затвердити обласну програму соціально-економічного і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року "Сумщина 2010"/подається/.

2. Рекомендувати міським, районним радам затвердити відповідні програми соціально-економічного і культурного розвитку на період до 2010 року в регіонах.

3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань бюджету, фінансів, планування, ринкових реформ і управління комунальною власністю (Корнієнко Г.І.), в.о. першого заступника голови обласної державної адміністрації Верещагу О.І., управління з питань економіки і цінової політики облдержадміністрації (Гузєєва Н.П.).

Голова обласної ради

М.А.Берфман

55
Допаток
по рішення обласної
ради п'ятого
засідання
від 23.09.99

УКРАЇНА
СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ПРОГРАМА

соціально- економічного і культурного
розвитку Сумської області на період до 2010 року

"Сумщина - 2010"

м.Суми
1999 рік

ПРОГРАМА

соціально- економічного і культурного
розвитку Сумської області на період до 2010 року

"Сумщина - 2010"

м.Суми
1999 рік

1. Характеристика соціально-економічного розвитку області

Загальні відомості про область

Адміністративний центр - м. Суми

Дата утворення області - 10 січня 1939 року

Територія - 23,8 тис. кв. км, 3,9 % від території України, 16 місце серед областей

Відстані від Сум до Києва: залізницею - 350 км
шосейними дорогами - 366 км.

Географічні дані. Природні ресурси

Область розташована в північно-східній частині України у межах двох природних зон: на півночі - Полісся, у середній частині та на півдні - в лісостеповій зоні.

По території області протікає 165 річок загальною довжиною 5444 км. На території області знаходиться 33 крупних озера і більше 1600 ставків і водоймищ. Потенційні місцеві ресурси поверхневих вод області складають 2,45 куб. км (4,7 % від стоку України)

У лісах і на полях, болотах і степових ділянках водиться 57 видів звірів та 248 - птахів. У водоймах мешкає 36 видів риби. Природно-заповідний фонд області налічує 180 територій та об'єктів на загальній площі більше 1433 тис.га, у тому числі заповідник, заказники, пам'ятники природи, дендрологічний парк, парки-пам'ятники, заповідні урочища, які займають 1,4 % території області. Загальна заповідна площа складає 32,8 тис.га.

В цілому область малолісова. Загальна площа лісів лісового фонду складає 448,5 тис.га, у тому числі покрито лісом 387 тис.га. Склад насаджень відзначається великою різноманітністю лісових порід. Хвойні насадження складають 43 %, твердолистяні - 45 %, м'яколистяні породи - 12 %.

Всі корисні копалини області належать до категорії нерудних: нафта, газ, торф, фосфори, крейда, кам'яна і калійна солі, гіпс, вапняк, мергель, скляні піски, вогнетривкі та тугоплавкі глини, мінеральні фарби (в основному охра), будівельні піски та камінь.

Кордони

Область межує: на півночі і сході з Брянською, Курською та Белгородською областями Російської Федерації, на півдні, південному сході і заході з Полтавською, Харківською та Чернігівською областями України.

На території області проходить державний кордон з Російською Федерацією протяжністю 498 км. На кордоні розташовано три пункти пропуску залізничним транспортом та п'ять пунктів пропуску автомобільним транспортом.

Число адміністративно - територіальних одиниць на 1 січня 1999 року

Міст - всього - 15, у т.ч. обласного підпорядкування - 7

Районів - 15, селищ міського типу - 20, сільських населених пунктів - 1500

Місцевих державних адміністрацій: обласна - 1, районних - 18

Місцевих рад: всього - 440

у тому числі: обласна - 1, районних - 18, міських - 15, районних у м. Суми - 2, селищних - 20, сільських - 384.

Населення області

Чисельність постійного населення станом на 01.01.99 - 1349,3 тис.чол.
(2,7 % від чисельності населення України),
у тому числі: міського 872,0 тис.чол.
сільського 479,5 тис.чол.

Середньорічна чисельність наявного населення станом за 1998 рік - 1362,2 тис.чол.
(2,7 % від чисельності населення України),
у тому числі: міського 886,9 тис.чол.
сільського 487,2 тис.чол.

В обласному центрі проживає 300,1 тис.чол.
Щільність населення на кв.км 56,9 чол.
Народжуваність (на 1000 осіб) 7,7 чол
Смертність (на 1000 осіб) 16,9 чол.
В області проживає пенсіонерів 416780 чол.
в % до постійного населення 30,9 %
з них по інвалідності 70482 чол.

Трудові ресурси. Зайнятість населення

Чисельність трудових ресурсів області налічує 821,9 тисячі чоловік. Регіональна структура трудових ресурсів відзначається своєю нерівномірністю, найбільшу питому вагу у загальній чисельності трудових ресурсів складають міста обласного підпорядкування.

Працездатне населення у працездатному віці, за винятком непрацюючих інвалідів праці і війни першої та другої груп, осіб працездатного віку, які отримують пенсії на пільгових умовах, складає 719,7 тис.осіб, у тому числі у містах - 536 тис., на селі - 183,7 тис.осіб.

Трудові ресурси станом на 01.01.99

(тис.чоловік)

Галузь економіки	Чисельність зайнятих (без сумісників)	в %
Всього працівників - тис.осіб	576,6	
промисловість	148,3	25,7
сільське господарство	195,7	33,9
лісове господарство	5,1	0,9
рибне господарство	0,3	0,05
транспорт і зв'язок	32,2	5,6
будівництво	25,9	4,5
торгівля	27,1	4,7
громадське харчування	2,5	0,4
постачання, збут, заготівля	5,5	0,1
житлово-комунальне господарство і невиробничі види побутового обслуговування населення	14,6	0,3

В усіх сферах економічної діяльності зайнято 646,3 тис.осіб, або 78,6 процента трудових ресурсів, з них особи у працездатному віці складають 544,1 тис.чоловік.

У галузях економіки зайнято 576,6 тис.громадян області, у тому числі в містах - 372,8 тис., на селі - 203,8 тис.осіб.

В інших сферах економічної діяльності зайнято 69,7 тис.осіб.

У 1998 році на обліку в службі зайнятості перебувало 67,5 тис.незайнятих громадян, що у 1,5 раза більше проти попереднього року:

(чоловік)					
Роки					
1994	1995	1996	1997	1998	1999 (прогноз)
17132	18450	30422	45270	67453	102000

Спад виробництва призвів до того, що у 1999 році майже 50 процентів у загальному обсязі вивільнених становлять працівники, звільнені з підприємств промисловості. У процесі вивільнення найменш захищеними залишаються жінки - 66 процентів від чисельності вивільнених.

В області зростає зареєстроване безробіття. Його рівень зріс з 3,08 процента на початок 1998 року до 5,28 процента на початок 1999 року.

У 1999 році продовжується ускладнення ситуації на ринку праці. Очікується, що на обліку у службі зайнятості перебуватиме 102 тис.чоловік, що у 1,5 раза більше ніж у 1998 році. Згідно з прогнозом, на кінець 1999 року рівень безробіття зросте до 7 процентів.

Виробництво валової продукції
по галузях економіки області в 1998 році

	Виробництво продукції млн.грн	% до загальноного обсягу	Балансовий прибуток (збиток) млн.грн
Всього	3176,6	100,0	-133,7
<u>у тому числі по галузях:</u>			
- промисловість	1527,2	56,4	25,4
- сільське господарство	962,8	18,3	-186,8
- транспорт	38,8	1,4	-2,0
- зв'язок	39,1	1,4	11,1
- будівництво	121,2	4,5	4,5
- торгівля та громадське харчування	222,3	8,2	-18,1
- побутове обслуговування	19,1	0,7	-0,7
- інші	246,2	9,1	32,9

Промисловий комплекс

У 1998 році в області функціонувало 323 підприємства основної промисловості, які виробили продукції та послуг на 1,9 млрд.гривень, що менше на 3,9 процента ніж за попередній рік, а до рівня 1990 року це складає 43,1 процента.

В галузевому аспекті пріоритетними для розвитку були паливна промисловість, машинобудування та металообробка, харчова промисловість. Саме ці галузі в 1998 році у структурі промислового виробництва мали найбільшу частину: 20.4; 32.0 і 23.6 процента відповідно. Порівняно з 1990 роком загальний розвиток одержала тільки паливна промисловість, обсяги виробництва якої виросли в 1,5 раза. Продукція машинобудівного комплексу скоротилась на третину, а виробництво продукції харчової та легкої промисловості - більш ніж у 3 рази.

Основні показники промислового виробництва

Показники	Одиниця виміру	1998 р. - звіт
Кількість підприємств на кінець 1998 року	одиниць	323
Обсяг промислового виробництва	млн.грн.	1876,1
Темп росту обсягу промислового виробництва до попереднього року	%	96,1
Структура промислового виробництва:		
електроенергетика	%	5,2
паливна промисловість	%	20,4
хімічна і нафтохімічна промисловість	%	12,3
машинобудування та металообробка	%	32,0
промисловість будівельних матеріалів	%	0,9
легка промисловість	%	2,6
харчова промисловість	%	23,6
борошномельно-круп'яна та комбікормова промисловість	%	2,0
інші	%	1,0
Виробництво основних видів промислової продукції:		
Електроенергія	млн.квт.г	288
Нафта, включаючи газовий конденсат	тис.тонн	1557
Газ природний	млн.м3	1134,2
Кислота сірчана в моногідраті	тис.тонн	290,5
Добрива мінеральні (у перерахунку на 100% P ₂ O ₅)	тис.тонн	89,6
Кінофотоплівка (у перерахунку на 35 мм)	млн.м	29,2
Стрічка магнітна (у перерахунку на 6,25 мм)	млн.м	25,1
Лікарські засоби	млн.грн.	1,8
Обладнання хімічне і запчастини до нього	млн.грн.	10,5
Агрегати газоперекачувальні	штук	27
Насоси відцентрові	тис.штук	2,6
Арматура промислова трубопровідна	млн.штук	0,8
Устаткування технологічне для переробних галузей АПК	млн.грн.	2,2
Тканини - всього	тис.кв.м	510
у т.ч. бавовняні	тис.кв.м	251
вовняні	тис.кв.м	16
шовкові	тис.кв.м	107
неткані матеріали	тис.кв.м	136
Тюле-гардинні вироби	млн.кв.м	7,1
Взуття шкіряне	млн.пар	1,4
Машини пральні побутові	тис.штук	15,3
Цукор-пісок з буряків	тис.тонн	81,2
Борошно	тис.тонн	164,6
Хліб і хлібобулочні вироби	тис.тонн	95,7
М'ясо, включаючи субпродукти I категорії	тис.тонн	13,8
Масло тваринне	тис.тонн	6,4
Сир жирний	тис.тонн	4,1
Кондитерські вироби	тис.тонн	23,1
Спирт етиловий з харчової сировини	млн.дал	0,8
Консерви всіх видів	муб	7,2

Сільське господарство

Агропромисловий комплекс області налічує близько тисячі сільськогосподарських, переробних та обслуговуючих підприємств і 841 фермерське господарство. У ньому зосереджено 60 процентів основних фондів, зайнято 38 процентів загальної чисельності працюючого населення, виробляється одна третина валового суспільного продукту.

Валова продукція сільського господарства за 1998 рік

Показники	Одиниця виміру	Всі категорії господарств	у т.ч. суспільний сектор
Валова продукція сільського господарства в цінах 1996 року	млн.грн.	962.8	431.5
в т.ч. рослинництво	млн.грн.	531.6	258.2
тваринництво	млн.грн.	431.2	173.3
Виробництво продукції тваринництва:			
- продукція вирощування худоби та птиці	тис.тонн	111.9	39.6
- молоко	тис.тонн	541.1	266.2
- яйця	млн.штук	297.5	95.7
Валовий збір сільськогосподарських культур:			
- зернові і зернобобові культури	тис.тонн	988.5	912.0
- цукрові буряки	тис.тонн	763.4	704.3
- картопля	тис.тонн	796.9	23.8
- соняшник	тис.тонн	22.1	19.6
- овочі	тис.тонн	116.1	9.1

Земельні ресурси

Показники	Одиниця виміру	Кількість станом на 01.01.99
Всього земель (територія)	тис.га	2383,2
в тому числі:		
сільськогосподарські землі	тис.га	1751,8
із них:		
- сільськогосподарські угіддя	тис.га	1710,6
- рілля	тис.га	1318,2
- багаторічні насадження	тис.га	24,8
- сіножаті	тис.га	195,8
- пасовища	тис.га	171,8
ліси та інші лісопокриті площі	тис.га	448,5
забудовані землі	тис.га	84,5
відкриті заболочені землі	тис.га	61,5
радіоактивно забруднені землі	тис.га	0,1
відкриті землі без рослинного покриву	тис.га	5,7
сухі відкриті землі з особливою рослинністю	тис.га	0,2
води	тис.га	31,0

Будівництво

За рахунок усіх джерел фінансування на будовах області освоєно 320,2 млн.грн. капіталовкладень, введено в дію основних фондів на 267,5 млн.грн. Головним джерелом фінансування залишаються власні кошти підприємств і організацій, кредити банків (83 %). Три чверті коштів (240,7 млн.грн.) направлені на будівництво об'єктів виробничого призначення, що забезпечило введення в експлуатацію нафтових свердловин, магістральних газопроводів, автоматичних телефонних станцій, ліній електропередач, проведення реконструкції та заміну технологічного обладнання на промисловому виробництві. Чверть коштів (79,5 тис.грн.) направлена на розвиток соціальної сфери області: забезпечення населення житлом, об'єктами комунального призначення.

У будівельному комплексі області задіяно 193 підприємства, силами яких у 1998 році виконано підрядних робіт у обсязі 135,1 млн.грн.

Показники	1998 рік (тис.гривень)
Обсяг капітальних вкладень в розвиток економіки області	320151
у тому числі:	
виробничого призначення	240670
з них промисловість	182699
невиробничого призначення	79481
Із загального обсягу капітальні вкладення на розвиток галузей агропромислового комплексу	66609
Обсяг іноземних інвестицій (тис.дол. США)	8049
Питома вага капітальних вкладень до загального обсягу по Україні	2,77
Введення в експлуатацію об'єктів соціальної сфери за рахунок усіх джерел фінансування	
Загальна площа житла - тис.кв.м	106,7
в т.ч. індивідуальне	61,1
Клуби - місць	100
Водопровід - тис.куб.м на добу	2,0
- км	5,29
Теплопостачання - км	0,6
Газові мережі - км	287,0
Автошляхи з твердим покриттям - км	2,5

Фінанси

Надходження податків та інших обов'язкових платежів
до консолідованого бюджету України в 1998 році

	Всього млн.гривень	% в загаль- ному обсязі
Надійшло податків	507,7	100,0
у тому числі: - податок на додану вартість	137,8	27,1
- податок на прибуток	149,8	29,5
- акцизний збір	17,4	3,4
- прибутковий податок з громадян	73,0	14,4
- інші платежі	129,7	25,5
З загальної суми платежів зараховано до місцевих бюджетів	268,3	
Частка області в загальній сумі платежів		52,8
Витрати бюджету області	341,5	
із них спрямовано на утримання соціально-культурної сфери і соціальні виплати	246,6	

Мале підприємництво

Показники	Одиниця виміру	Станом на 01.01.99
Малі підприємства:		
- зареєстровані	одиниць	7271
- діючі	одиниць	2304
- виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)	млн.грн.	712.8
- середньоспискова чисельність працюючих	тис.чол.	23.0
Кількість зареєстрованих фізичних осіб, які займаються підприємництвом	тис.чол.	18,9
Ринкова інфраструктура:		
Товарні біржі	одиниць	1
Комерційні банки	одиниць	1
Філії комерційних банків	одиниць	12
Інвестиційні компанії та фонди	одиниць	3
Страхові компанії	одиниць	2
Лізингові компанії	одиниць	3
Аудиторські фірми	одиниць	10
Кредитні спілки	одиниць	4
Бізнес-центри	одиниць	1
Бізнес-інкубатори	одиниць	1

Зовнішньо-економічна діяльність

Обсяг зовнішньої торгівлі товарами підприємств області за 1998 рік склав 368,5 млн.дол.США, в тому числі експорт - 192,3 млн.дол.США, імпорт - 176,2 млн.дол.США.

Зовнішньо-економічні операції здійснювались з 69 країнами світу. Основні експортні потоки направлялись до Російської Федерації (47,6%), Туркменістану (11,6%), Ірану (3,4%), Білорусі (5,9%), Бразилії (8,5%). Надходила продукція переважно з Російської Федерації (58,2%), Німеччини (4,9%), Кот-Д'івуару (1,9%), Білорусі (3,8%), США (3,2%).

У товарній структурі експорту області найбільшою залишається питома вага продукції машинобудування та обладнання, а також продукція хімічної промисловості. Основу товарної структури імпорту складають нафтопродукти, сірка, машини та обладнання, продукція хімічної промисловості.

Обсяг іноземних інвестицій в економіку області станом на 01.01.99 склав 20014 тис.дол.США, в тому числі у 1998 році - 8049 тис.дол.США.

Транспортний комплекс та зв'язок

Транспортна мережа загального користування:

Експлуатаційна довжина:	залізничних колій	- 0,91	тис.км
	тролейбусних ліній	- 0,094	тис.км
	автомобільних доріг	- 7,6	тис.км
	у т.ч. з твердим покриттям	- 6,4	тис.км
Щільність, км.на 1 тис.кв.м території залізничних колій		- 0,04	км
Наявність мостів		- 13,9	тис.км
Забезпеченість населення основними домашніми телефонними апаратами, одиниць на 100 сімей		- 31,64	

Через область проходить міждержавна автомагістраль Київ - Москва. Головні залізничні магістралі, що проходять по області: Київ - Москва, Київ - Харків, Дніпропетровськ - Санкт-Петербург. Великі залізничні вузли: Конотоп, Ворожба, Смородино.

По території області проходять магістральні газопроводи: Уренгой - Помари - Ужгород, Єлець - Курськ - Суми - Диканька, Курськ - Суми - Київ, Суми - Конотоп, Бельськ - Суми, Київ - Брянськ та нафтопроводи: магістральний Мічуринськ - Кременчук, республіканського значення - Мала Павлівка - Охтирка.

Науково-технічний потенціал

Науково - технічний потенціал області представляють 30 наукових установ. У їх складі діє: 11 науково-дослідних організацій, 8 конструкторських організацій, по 4 наукових, дослідних станцій та вищих учбових закладів і 3 проектно-конструкторських підрозділи промислових підприємств.

Загальна чисельність спеціалістів, що займаються науково - технічною діяльністю складає 2,99 тис.чол. З них 65 докторів наук, 428 кандидатів наук.

З 419 закінчених і переданих замовнику розробок 210 направлені на створення і удосконалення техніки, технологій та нових сортів рослин, з них 7 розробок за своїм технічним рівнем перевищують кращі світові аналоги.

Обсяг фінансування науково-технічних робіт складає 32626,1 тис.грн. Обсяг робіт, що виконані та прийняті замовником - 31240,8 тис.грн.

У цілому по області від реалізації науково-технічних робіт в 1998 році одержано прибутку в сумі 334,6 тис.грн.

Торгівля і сфера послуг

Станом на 01.01.99:

роздрібний товарооборот становить 492,5 млн.грн., на душу населення 361,6 грн., 11 місце серед областей України;

обсяг платних послуг - 238 млн.грн., на душу населення 174,7 гривні, 12 місце серед областей України.

Підприємства торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування:

- магазини: 3090 одиниць, забезпеченість в розрахунку на 10 тис.чол. - 27;
- їх торгова площа 265,9т.кв.м, забезпеченість в розрахунку на 10 тис.чол 1963 кв.м;
- ресторани, кафе, їдальні: 679, забезпеченість в розрахунку на 10 тис.чол. 5, в них місць 40870, забезпеченість в розрахунку на 10 тис.чол. 302;
- підприємства побуту: 810.

Мережа підприємств торгівлі, побутового обслуговування та громадського харчування на 01.01.99

(одиниць)

	Мережа підприємств побутового обслуговування населення за формами власності	Мережа підприємств роздрібно торгівлі по формах власності, включаючи палатки та кіоски	Мережа підприємств громадського харчування
Кількість підприємств та структурних підрозділів, що надають населенню побутові послуги - всього	810	3653	679
у тому числі:			
приватна власність	45	234	26
колективна власність	597	2831	532
державна власність	168	588	121

Гуманітарна політикаОкремі показники освіти, охорони здоров'я
та інших галузей гуманітарної сфери

Показники	Одиниця виміру	Станом на 01.01.99
Середня забезпеченість населення загальною площею квартир	кв.м	20,0
Постійні дошкільні заклади	одиниць	585
Кількість місць в постійних дошкільних закладах	тис.місць	47,2
Кількість дітей у дошкільних закладах	тис.чол.	32,0
Охоплення дітей постійними дошкільними закладами	%	41
Загальноосвітні навчально-виховні заклади	одиниць	694
Кількість учнів у загальноосвітніх закладах	тис.чол.	176
у тому числі: які навчаються у другу та третю зміни	тис.чол.	20,6
Кількість професійних навчальних закладів	одиниць	35
Кількість учнів професійних навчальних закладів	тис.чол.	16,2
Кількість вищих учбових закладів (I-II рівня акредитації)	одиниць	21
Кількість студентів вузів	тис.чол.	14,482
Кількість вищих учбових закладів (III-IV рівня акредитації)	одиниць	6
Кількість студентів вузів	тис.чол.	22,015
Кількість клубних установ	одиниць	810
в них місць	тис.місць	212,5
Масові та універсальні бібліотеки	одиниць	701
Книжковий фонд бібліотек	млн.примірн.	10827,5
Музеї	одиниць	10
Пам'ятники архітектури, культури та мистецтва	одиниць	2447
Кількість лікарняних ліжок	тис.ліжок	12,4
Забезпеченість населення лікарняними закладами	ліжок на 10 тис.жителів	91,0
Потужність амбулаторно-поліклінічних закладів	тис.відвідувань за зміну	27,1
Забезпеченість населення амбулаторно-поліклінічними закладами	відвідувань за зміну на 10 тис.жителів	199,4
Аптеки	одиниць	236

Релігія

В області діє 3 єпархіальні управління православної церкви, 3 обласних протестантських об'єднання, 440 релігійних громад з зареєстрованими статутами, 1 релігійна місія та 3 монастирі :

Боголюбський чоловічий монастир (м.Білопілля),

Мовчанський жіночий монастир (м.Путівль),

Чоловічий монастир Різдва Пресвятої Богородиці Глинська пустинь (с.Соснівка Глухівського району).

Налічується 27 релігійних конфесій та напрямків.

2. Стратегія соціально-економічного розвитку області

Реалізація довгострокового стратегічного курсу розвитку області передбачає вирішення комплексу соціально-політичних, загальноекономічних, технічних, організаційних і управлінських завдань.

Соціальні і політичні завдання:

проведення на території області державної і регіональної соціально-економічної політики, розробка і внесення центральним органам влади і управління пропозицій щодо удосконалення законодавчої, правової і нормативної бази, необхідної для вирішення проблем і реалізації інтересів регіону;

поліпшення якості життя і соціального забезпечення населення області за рахунок більш ефективного використання економічного потенціалу;

забезпечення максимальної зайнятості населення;

доведення оплати праці працюючих на підприємствах і в організаціях області до обсягів, що в 1,5 і більше разів перевищують вартість мінімального, а грошових доходів в розрахунку на душу населення - до рівня мінімального споживчого кошика;

забезпечення потреб усіх груп населення в послугах охорони здоров'я, освіти, культури, фізичної культури і спорту, в соціальній підтримці та в житлі;

розвиток регіонального споживчого ринку, доведення споживання населенням основних видів продуктів харчування, товарів масового попиту, платних послуг до норм;

відновлення природного і міграційного приросту населення;

забезпечення безпеки і привабливості навколишнього природного середовища для життєдіяльності населення;

проведення відповідної роботи з окремими незадоволеними, з тих чи інших причин, групами громадськості області щодо взаємодії з органами виконавчої влади, знаходження в суспільстві підтримки їх майбутнім діям. Постійне і безперервне використання всіх можливих каналів впливу на громадську думку шляхом поєднання послідовної і наполегливої політики з зусиллями в інформуванні та переконанні громадськості, забезпечення залучення її до осмисленої участі в процесах державотворення, запобігання соціальних конфліктів.

Загальноекономічні завдання:

забезпечення оптимального співвідношення в роботі господарського комплексу області факторів ринкової економіки, її державного регулювання і елементів планування;

удосконалення структури і пропорцій промислового виробництва в напрямку більш повного використання природно-сировинних ресурсів області;

технічне і технологічне переозброєння підприємств виробничої сфери, зменшення енерго- і матеріаловитрат на одиницю продукції;

забезпечення динамічного зростання обсягів виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг;

раціональне використання природних ресурсів, виробничого, науково-технічного і інтелектуального потенціалу області;

розвиток регіональної сировинної бази для легкої, харчової і переробної промисловості;

відродження підприємств легкої промисловості за рахунок іноземного інвестування, надання довгострокових пільгових кредитів з внутрішніх джерел фінансування;

забезпечення конкурентної спроможності на зовнішньому і внутрішньому ринках товарної продукції, робіт і послуг, що виробляються в області;

забезпечення ефективного співвідношення цін на промислову і сільськогосподарську продукцію та послуги;

посилення контролю за ціноутворенням на товари та послуги місцевого виробництва, недопущення їх необґрунтованого зростання;

поширення виробничих, торговельних і науково-технічних зв'язків підприємств і організацій області з іноземними партнерами, збільшення експорту продукції, робіт і послуг; створення в області зон зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності;

концентрація коштів суб'єктів підприємницької діяльності, населення, зовнішніх та іноземних інвесторів, місцевих і державного бюджетів, кредитів банків для реалізації найбільш вагомих пріоритетних проектів соціально-економічного розвитку області;

створення і розвиток самостійних регіональних банків, нарощування обсягів довгострокових кредитів, спрямованих на розвиток області;

відновлення і збереження оточуючого природного середовища, запасів питної води; очистка рік і водоймищ, істотне скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферу, припинення викидів неочищених промислових і побутових стоків.

Технічні завдання:

забезпечення економії всіх видів енергоресурсів, зниження енергоємності виробництва, раціональне використання енергоресурсів для побутових потреб, прискорене впровадження систем і приладів, що контролюють їх витрачання;

впровадження в промисловому і сільськогосподарському виробництві ресурсозберігаючих технологій, зниження матеріаломісткості, енергомісткості і трудомісткості продукції;

поглиблення переробки сировинних ресурсів, збільшення виходу продукції з одиниці сировини, перш за все на підприємствах харчової та переробної, лісової та деревообробної промисловості;

запровадження безвідходної технології переробки текстильної сировини;

завершення конверсії підприємств військово-промислового комплексу;

розвиток мережі і поліпшення якості автомобільних доріг і залізниць, збільшення обсягів перевезень і транспортних послуг;

створення комплексних комп'ютерних мереж і програм соціально-економічного розвитку області, міст, районів, галузей і сфер господарського комплексу.

Завдання щодо організації і управління територією:

регіоналізація економіки, перерозподіл повноважень між галузевими міністерствами, відомствами і місцевими органами державної влади, а також між обласними, міськими і районними органами управління;

створення системи програмного управління процесами соціально-економічного розвитку області, міст, районів, галузей і сфер господарського комплексу;

удосконалення структури адміністративно-господарського управління територією.

3. Мета програми

Метою програми економічного, соціального і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року "Сумщина - 2010" є забезпечення **підвищення реального життєвого рівня населення** через збільшення доходів та більш повне задоволення його соціальних і матеріальних потреб шляхом забезпечення зайнятості працездатного населення і належного рівня заробітної плати, збільшення розмірів пенсій та інших соціальних виплат, розвитку і підвищення якості послуг системи охорони здоров'я, освіти, культури через збільшення бюджетних витрат на ці цілі.

Засобами досягнення мети програми є подолання кризового стану економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу, раціонального використання ресурсного потенціалу області, формування соціально орієнтованої економічної системи

ринкового типу, виходячи з основних напрямів державної і регіональної політики України, визначених Програмою "Україна - 2010", що відповідно відображено в пропорціях головних макропоказників економічного і соціального розвитку області на 1999 - 2010 роки.

Головним показником програми "Сумщина - 2010", що відображає її мету, є зростання реальних доходів населення в 2-2,7 раза. Передбачається довести середньомісячні грошові доходи в розрахунку на душу населення до рівня мінімального споживчого бюджету, збільшити обсяги і підвищити якість безплатних послуг охорони здоров'я, освіти, культури, спорту за рахунок бюджету області, зберегти і поліпшити екологічну рівновагу природного середовища.

4. Довгострокові передумови та фактори соціально-економічного розвитку

Створення відповідних передумов для сталого зростання потребує розв'язання ключових соціально-економічних проблем. Передусім це стосується підвищення продуктивності праці з одночасним вжиттям заходів до пом'якшення соціальних наслідків безробіття у зв'язку з несприятливими прогнозами розвитку ситуації на ринку праці, а також повномасштабною структурною перебудовою економіки. Неодмінною умовою вирішення цього питання є збільшення інвестицій з метою значного оновлення основних фондів та розв'язання стратегічних завдань підвищення конкурентоспроможності.

Основним цільовим завданням на довгострокову перспективу залишається досягнення сталого зростання обсягів ВВП на основі фінансової стабільності, ефективного використання існуючого виробничого потенціалу та його модернізації, адаптації підприємств до ринкових умов, послідовного нарощування інвестиційних ресурсів, підвищення ефективності їх використання.

Пріоритетами в економічній політиці області має стати подальше реформування економіки та формування її ефективної структури, поживлення інвестиційних та інноваційних процесів, поєднання активної політики у сфері державного регулювання та лібералізації економічних відносин, активізація внутрішнього ринку, диверсифікація зовнішньо-економічної діяльності і створення надійної бази для розв'язання соціальних проблем.

Засобами державного регулювання, що вживатимуться на рівні області, повинні бути забезпечене сприяння послідовному зниженню інфляції, недопущення необґрунтованих змін цін, ліквідація заборгованості та нормалізація виплати заробітної плати, пенсій, стипендій та інших соціальних виплат у 1999 - 2000 роках, перетворення цього чинника у макроекономічний фактор стимулювання сукупного попиту.

Забезпечення активізації інвестиційних процесів та відповідних структурних зрушень в економіці прогнозується досягти шляхом:

- збільшення внутрішніх заощаджень та залучення зовнішніх ресурсів для їх трансформації в інвестиції у економіку області;

- формування ринку інвестицій на базі залучення заощаджень населення, ресурсів банківської системи і фінансових посередників, коштів державного та місцевих бюджетів, підприємств;

- розвитку фондового ринку;

- вивільнення коштів підприємств для інвестицій у результаті зниження податкового навантаження, прискореної амортизації фондів;

- залучення прямих іноземних інвестицій, у тому числі стратегічних інвесторів, коштів міжнародних фінансових організацій, іноземних кредитів на основі двосторонніх міжнародних та міждержавних угод;

- забезпечення ефективного управління державними корпоративними правами;

- сприяння розвитку малого підприємництва, збільшення втричі його частки у виробленому ВВП;

- реструктуризації фінансових боргів підприємств і забезпечення вже з 1999 року реального механізму банкрутства неконкурентоспроможних виробництв.

Найбільш виразними характеристиками прогнозу основних макропоказників економічного і соціального розвитку у розвитку області в період до 2010 року є перехід від зниження макроекономічних показників до їх сталого зростання. Передусім це стосується ВВП, обсягів промислового і сільськогосподарського виробництва.

З досягненням прогнозованих параметрів економіка області надасть змогу належним чином вирішувати соціальні питання, забезпечувати наповнення бюджету в обсягах, достатніх для суттєвого поліпшення утримання і подальшого розвитку галузей соціальної сфери.

5. Демократичні перетворення та формування відкритого суспільства

Розвиток громадського суспільства

Головним результатом демократичних перетворень має стати формування громадського суспільства, яке на основі правових норм встановлює оптимальне співвідношення інтересів окремих громадян, соціальних груп і суспільства в цілому.

Ознакою громадянського суспільства є розвиток різноманітних об'єднань громадян, угруповань за переконаннями та іншими особливими інтересами, налагодження взаємодії державних органів з громадськістю на основі узгодження їх позицій, співпраці та взаємної користі.

Нагальним є вирішення наступних питань:

подальше становлення і розвиток цілісної системи зв'язків з громадськістю у діяльності місцевих органів виконавчої влади;

розробка зважених, спрямованих на перспективу програм налагодження конструктивних зв'язків інститутів державної діяльності з різноманітними групами громадян;

послідовний розвиток та реалізація ідеї соціального партнерства, поглиблення тристороннього співробітництва профспілок, роботодавців та органів виконавчої влади. Забезпечення соціального захисту всіх верств населення при прийнятті рішень по важливих соціально-економічних програмах. Підвищення ролі колективних переговорів та консультацій соціальних партнерів;

пошук шляхів найбільш ефективної комунікації, спілкування з населенням.

Стратегія політичного розвитку

Перспективами вдосконалення роботи місцевих органів виконавчої влади з громадськістю щодо спільного розв'язання соціально-економічних, суспільно-політичних проблем є:

комплектування відповідних підрозділів державних органів спеціалістами, здатними за своєю кваліфікацією здійснювати професійний зв'язок з громадськістю;

запровадження наступального характеру практики зв'язків з громадськістю, активна роз'яснювальна робота з використанням лекційно-пропагандистських засобів;

поглиблення взаємовідносин, співпраці з місцевими осередками політичних партій, громадських організацій з акцентом на вирішення соціально-економічних питань;

залучення громадськості до участі в процесі обговорення та прийняття рішень, що мають важливе суспільне значення;

здійснення конкретних заходів щодо вирішення питань, які порушувалися у ході проведення зустрічей з представниками громадськості, інформування про це через засоби масової інформації;

систематичне проведення соціологічних досліджень з метою узагальнення реагування громадян на питання суспільного життя, здійснення оцінки наслідків прийнятих владою рішень;

сприяння подальшому розвитку профспілкового руху в області, врахування позиції профспілок при розв'язанні соціально-економічних та суспільно-політичних завдань; висвітлення через засоби масової інформації прикладів позитивного впливу рішень органів влади на розв'язання актуальних питань внутрішньої політики.

Конфесійні чинники розвитку суспільства

Головним напрямком діяльності місцевих органів виконавчої влади і місцевого самоврядування залишатиметься створення умов для реалізації кожним жителем області конституційного права на свободу світогляду і віросповідання, а також забезпечення рівних прав і рівних можливостей для усіх без винятку релігійних організацій, які діють у межах законів.

Органи влади сприятимуть діяльності церкви в питаннях розвитку суспільної моралі та гуманізму, духовного становлення населення Сумщини. Всіляко підтримуватиметься благодійність і милосердницька робота релігійних організацій, створюватимуться умови для їх культурно-освітницької діяльності.

З метою консолідації та злагоди серед населення області вживатимуться заходи щодо забезпечення взаємної релігійної та світоглядної терпимості і поваги між віруючими і невіруючими, а також релігійними організаціями і віруючими різних віросповідань. Здійснюватиметься сприяння проведенню міжконфесійних, насамперед міжправославного, діалогів, практичному втіленню в релігійне середовище принципів взаємопорозуміння і терпимості.

З метою зміцнення духовної єдності населення області вживатимуться передбачені чинним законодавством заходи щодо припинення чи обмеження діяльності тоталітарних сект та інших деструктивних релігійних організацій.

В області удосконалюватимуться державно-церковні відносини на основі поваги традицій і внутрішніх настанов церкви, якщо вони не суперечитимуть чинному законодавству, забезпечення повноцінного правового і соціального статусу релігійних організацій, створення сприятливих умов для їх діяльності, захисту прав і свобод віруючих та їх релігійних організацій. Здійснюватимуться заходи щодо відшкодування збитків, завданих церкві за попередні десятиліття, повернення релігійним організаціям об'єктів колишньої церковної власності, богослужбової літератури та предметів культового вжитку.

6. Основні напрямки і пропорції соціально-економічного розвитку і реформування області, галузей і сфер господарського комплексу

Промисловість

В умовах створення ринкової економіки потребуються певні зміни в структурі промисловості, яка склалася, виходячи з потреб народногосподарського комплексу країни. Вони повинні здійснюватись, у першу чергу, в напрямі спеціалізації на тих видах продукції, які необхідні перш за все в області і користуються попитом за її межами.

Енергетична криза потребує подальшого розвитку видобування нафти і газу. Вже зараз в області видобувається близько 40 % української нафти. І ці обсяги можуть бути значно збільшені за рахунок додаткової розвідки і буріння свердловин. Чорне золото може бути найбільш прибутковим видом продукції.

У зв'язку з пріоритетним розвитком агропромислового комплексу, область повинна збільшити виробництво машин, механізмів, засобів механізації, обладнання, устаткування та запасних частин для сільського господарства і промисловості по переробці сільськогосподарської сировини та виробництву харчової продукції.

Пропонуються такі напрямки розвитку промисловості:

забезпечення потреби бюджетної сфери області у промисловій продукції за рахунок її виробництва на підприємствах області шляхом формування і розміщення регіонального замовлення;

орієнтація підприємств на комплексну поглиблену переробку сировини, що добувається та виробляється в області;

створення лісо- та торфохімічного виробництва, поглиблення переробки лісосировинних та торф'яних ресурсів;

створення та розвиток виробництва тари та пакувальних засобів сільськогосподарської сировини та харчової продукції;

організація кооперованих виробництв по виготовленню продукції промислово-технічного призначення і товарів народного споживання;

організація міжгалузевих виробництв продукції загальнопромислового призначення (інструментальних, метизних, заготівельних і т.і.);

залучення підприємств, у тому числі іноземних, для організації в області складних виробництв з подальшою заміною зовнішньої комплектації та виготовлення її на підприємствах області;

створення виробництв на основі ресурсозамінюючих технологій, перш за все, заміна деревини у будівництві, виробництві тари, меблевій промисловості, заміна кольорових металів на пластмаси і т.і.;

розвиток виробництв, спрямованих на експорт продукції, у тому числі на кооперованих засадах.

Зазначені напрямки розвитку промисловості потребують розробки цільових науково-технічних програм: "Цукор", "Торф", "Ліс" та інших. Крім галузевих програм, потрібна розробка регіональних програм, таких як програма кооперованих виробництв та внутрішньообласної кооперації, програма міжгалузевих виробництв, програма виробництва тари та пакувальних засобів та інших програм.

Особливо потрібно забезпечити реалізацію програми раціонального використання паливно-енергетичних та інших видів матеріально-сировинних ресурсів та скорочення їх споживання в розрахунку на одиницю виробленої продукції.

Розвиток промисловості повинен спиратися, перш за все, на матеріально-технічну базу існуючих підприємств, підвищення використання їх основних виробничих фондів. Передбачається значне зростання виробництва товарів широкого вжитку на базі повного використання виробничого потенціалу підприємств легкої промисловості області, їх фінансового оздоровлення та стабілізації, пошуку нових ринків збуту продукції, поглиблення переробки льону-сирцю з подальшим випуском катанину для текстильної промисловості, медичної вати та целюлози для потреб військово-промислового комплексу.

Створення нових підприємств і виробництв бажано здійснювати шляхом розвитку та переозброєння виробничої бази, насамперед, у невеликих містах та селищах. За розміром це повинні бути переважно малі та невеликі підприємства. Головною умовою цілеспрямованого розвитку таких підприємств за пріоритетними для області напрямками є безпосередня участь держави в особі державної адміністрації в створенні таких підприємств як засновника (інвестора) або шляхом надання істотних пільг підприємцям (в кредитуванні, оподаткуванні, наданні земельних ділянок під будівництво, приміщень тощо) та створення умов, що сприяють виробничій діяльності у визначених напрямках.

Стабільній ефективній роботі промислових підприємств заважає майже повна відсутність ринкових структур виробничої інфраструктури, насамперед постачальницько-збутових. Вкрай незадовільне становище з вивченням і прогнозуванням кон'юнктури ринку, що потребує створення та розвитку маркетингових послуг. На дуже низькому рівні знаходяться інформаційно-рекламні послуги. З метою усунення цих недоліків пропонується активізувати діяльність регіональної торговельно-промислової палати, створити постійно діючий виставково-ярмарковий центр (з проведенням міжрегіональних та міжнародних виставок та ярмарків), постачальницько-збутові консорціуми виробників продукції і таке інше.

Агропромисловий комплекс

Основні напрямки розвитку агропромислового комплексу

Заходи програми спрямовані на зупинення спаду агропромислового виробництва, визначення основних напрямів реформування економічних, соціальних та правових відносин в аграрній сфері, стабілізацію економічних та фінансових умов для здійснення відтворювального процесу в усіх галузях продовольчого ринку, створення економічного механізму функціонування різних форм власності і господарювання в період становлення ринкової економіки.

Досягнення поставленої мети здійснюватиметься шляхом:

формування багатуукладної аграрної економіки, забезпечення вільного розвитку підприємництва та малого бізнесу, різнобічних організаційно-правових форм господарювання, включаючи кооперацію та орендні відносини, удосконалення форм власності на землю та засоби виробництва;

формування інфраструктури ринку;

прискореного розвитку та модернізації переробної і харчової промисловості;

удосконалення ринкових механізмів цінового регулювання, спрямування інвестицій на відновлення та розвиток ресурсного потенціалу сільськогосподарського виробництва і харчової промисловості;

раціонального використання земель, їх охорони, вжиття заходів для екологічної безпеки, оптимізації структури угідь, відновлення використання зрошувальних і осушувальних систем, наросування обсягів захисного лісорозведення;

забезпечення агропромислового виробництва сучасною технікою, мінеральними добривами, засобами захисту рослин, препаратами ветеринарної медицини, агросервісного обслуговування сільськогосподарських товаровиробників;

застосування високоінтенсивних сортів сільськогосподарських культур вітчизняної та зарубіжної селекції, розведення тварин з високим генетичним потенціалом;

посилення інтеграційних процесів у виробництві сільськогосподарської продукції та її промисловій переробці з метою виробництва високоякісних конкурентоспроможних продуктів харчування;

поліпшення наукового, інформаційного та кадрового забезпечення агропромислового виробництва;

прискорення соціального відродження села, створення повноцінних умов проживання в сільській місцевості.

Розвиток багатуукладної економіки, підприємництва та малого бізнесу

Розвиток організаційно-правових виробничих структур

Перехід агропромислового комплексу до ринкової економіки зумовлюється, перш за все, реформуванням власності і формуванням на цій основі багатуукладної економіки. Без роздержавлення власності і її персоніфікації, без рівноправності форм власності не можна створити здоровий ринок, конкурентне середовище.

Протягом 1999-2000 років планується забезпечити рівноправний розвиток всіх організаційно-правових формувань, закінчити роботу з реформування земельних та майнових відносин, юридичного оформлення власності, приватизації майна державних підприємств, що підлягають приватизації;

здійснити першочергове реформування найбільш економічно відсталих господарств;

вести широку роз'яснювальну роботу з питань аграрної реформи щодо цілей і способів здійснення реформування господарства.

На першому етапі необхідно:

виявляти осіб-лідерів, які при певній підтримці змогли б організувати ту чи іншу форму господарювання і забезпечити її розвиток;

удосконалювати в усіх недержавних сільськогосподарських підприємствах орендні відносини щодо використання розпайованих земель та майна, запроваджувати більш жорсткий механізм економічної та юридичної відповідальності суб'єктів господарювання за результати використання земель, включаючи вилучення до державної і комунальної власності нерационально використовуваних за сільськогосподарським призначенням земель з подальшою їх передачею ефективним власникам;

удосконалювати механізм визначення майнового паю у разі виходу працівника із колективного господарства, а також механізм погашення боргів, обліку руху майнових паїв, для чого привести балансову вартість майна у відповідність з реальною його вартістю на основі здійснення переоцінки майна всіх підприємств за єдиною методикою;

продовжити процес формування інтегрованих структур кооперативного типу, для цього визначати пріоритетні напрями розвитку малого підприємництва на місцях, зокрема формування виробничих і обслуговуючих кооперативів. Створювати нормативно-правові, економічні і організаційні передумови для їх розвитку;

у період 2001-2010 років поряд з іншими організаційно-правовими структурами створювати оптимальні за розміром підприємства на кооперативних засадах;

у переробних підприємствах сприяти подальшому поширенню інтегрованих формувань з урахуванням економічних інтересів товаровиробників.

На другому і третьому етапах прискорити процес формування обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів та їх об'єднань із заготівлі, переробки та збуту сільськогосподарської продукції, які будуть організовувати систему постачання товаровиробникам та особистим підсобним господарствам засобів виробництва з використанням власного транспорту і складського господарства, а також надаватимуть виробничо-технічні, технологічні та інші види послуг.

Земельні відносини

Основним напрямком розвитку земельних відносин в області на 2000 рік та подальшу перспективу є забезпечення ефективного і раціонального використання земельних ресурсів, екологічної безпеки і рівноправного розвитку різних форм господарювання на землі, для чого передбачається:

створювати умови для альтернативного функціонування великих, середніх і малих підприємств з максимально можливим збереженням існуючого товарного виробництва;

забезпечити право власників земельних сертифікатів на отримання в натурі належних їм земельних паїв для їх подальшого використання;

провести роздержавлення і паювання земель державних сільськогосподарських підприємств, які реформуються в колективні сільськогосподарські підприємства;

забезпечити ефективне використання земель запасу та резервного фонду;

провести залуження 88,3 тис.га і заліснення 4,2 тис.га еродованих та малопродуктивних земель.

Розвиток селянських (фермерських) господарств

При подальшому розвитку селянських (фермерських) господарств передбачається:

збільшення розмірів селянських (фермерських) господарств до оптимальних за рахунок оренди земельних часток (паїв), земель запасу, резервного фонду та придбання у приватну власність;

вдосконалення системи підготовки і перепідготовки фермерів;

реалізація проектів розвитку фермерства за участю іноземних інвесторів.

До 2005 року прогнозується збільшення кількості фермерських господарств до 1000, у власності і користуванні яких знаходитиметься понад 40 тис.га сільськогосподарських угідь. До 2010 року їх кількість досягне 1300, а площа їх землекористування - 75 тис.гектарів.

Розвиток особистих підсобних господарств

З метою подальшого розвитку особистих підсобних господарств передбачається:
задоволення потреби населення у земельних ділянках для ведення особистого господарства, садівництва і городництва;
створення умов і надання всебічних послуг сільським подвір'ям;
формування особистих підсобних господарств як товарного сектору виробництва;
сприяння наданню кредитів населенню для будівництва житла, виробничих приміщень, придбання техніки та обладнання;
удосконалення і розширення системи міських продовольчих ринків.

Розвиток галузей агропромислового комплексу

Рослинництво

Найближчими роками повинно збільшуватись виробництво високоякісного зерна для повного задоволення внутріобласних потреб та реалізації його за межі області.

Основне виробництво продовольчого зерна буде зосереджено в лісостеповій зоні області, а в Поліських і перехідних районах буде збільшуватись виробництво озимого жита.

До 2010 року виробництво озимих планується довести до 987.4 тис.тонн, що в 1,76 раза більше фактично отриманого в 1998 році. Прогнозується збільшення виробництва кукурудзи на зерно до 86.5 тис.тонн або в 2,42 раза більше фактично зібраного в 1998 році. Для вирішення білкової проблеми буде збільшено виробництво зернобобових до 65.9 тис.тонн, або більше в 2,29 раза. З цією метою планується розширити площі під хрестоцвітними культурами до 22 тис.га..

Стабілізація виробництва зерна і поліпшення його якості здійснюватиметься на основі забезпечення його валового виробництва на першому етапі (1999-2000 роки) до 1350.5 тис.тонн, на другому етапі (2001-2005 роки) до 1473.4 тис.тонн і третьому етапі до 1598.5 тис.тонн. Передбачено розширення застосування інтенсивних технологій вирощування озимої пшениці на зерно на першому етапі 80 тис.га., на другому 112 тис.га. і на третьому 120 тис.га..

Здійснюватимуться заходи щодо стабілізації площ посіву цукрових буряків. На першому етапі структурної перебудови в кожному районі створюватимуться базові акціонерні товариства, засновані цукровими заводами, колективними господарствами, фермерами та іншими суб'єктами господарювання. Площа вирощування цукрових буряків у інтегрованих структурах займатиме понад 3 тис.га., на другому етапі не менше як 20 тис.га.

Виробництво цукру становитиме не менш як 138 тис.тонн.. У 1999-2000 роках валове виробництво цукрових буряків досягне 1214.2 млн.тонн, у 2001-2005 роках – 1350.0 млн.тонн, а в 2006-2010 роках – 1543.6 млн.тонн.

До 2000 року населення області забезпечуватиметься продовольчою картоплею переважно за рахунок виробництва її в приватних господарствах, для цього передбачається відновлення до 2000 року функціонування заготівельних організацій та оптово-роздрібних овочевих комбінатів із заготівлі картоплі у населення з подальшою реалізацією її споживачам, а надалі – в спеціалізованих господарствах з площами під культурою не менш як 50 тис.га. З підвищенням урожайності площі під картоплею скорочуватимуться і до 2010 року займуть 40 тис.га.. За прогнозованої врожайності 230 центнерів на один гектар валове виробництво становитиме 890.2 тис.тонн, що забезпечить потребу картоплі на продовольчі цілі.

Для повного використання виробничих потужностей по виробництву льону та конопель буде проведена робота по розширенню їх посівів до 2,6 тис.га та створенню інтегрованих агропромислових формувань. Виробництво льону-волокна збільшиться також за рахунок впровадження інтенсивних технологій вирощування луб'яних культур, освоєння рулонної технології збирання льону на 50 процентах площі посіву, проведення сортозаміни на більш перспективні сорти, які дадуть змогу підвищити на 0,5 центнера з га врожайність волокна і на один порядок якість лляних виробів.

Впровадження заходів з метою стабілізації та нарощування виробництва і реалізації овочів дасть змогу задовольнити потреби населення в овочевій продукції в 2010 році в кількості до 124.2 тис.тонн, підвищити врожайність на 50-70 центнерів на 1 гектар, зменшити витрати ручної праці в 2-2.5 рази, енерговитрати в 2 рази, розширити асортимент, підвищити якість овочів і баштаної продукції. Передбачається, що із вирощених 74.2 тис.тонн овочевої продукції буде використано на особисте споживання 50 тис.тонн, на промислову переробку - 24.2 тис.тонн.

Меліорація земель та водне господарство

Важливим напрямком розвитку меліорації земель є реконструкція та вдосконалення існуючих систем, а також комплексний захист населених пунктів від підтоплення, а також їх водозабезпечення.

В області нараховується 116 тис.га меліорованих земель, що становить майже 10 процентів сільськогосподарських угідь. На цих землях виробляється значна частина сільськогосподарської продукції.

В 2001-2005 роках планується виконати реконструкцію осушувальних систем, побудованих в 1960-1970 роках з відкритою системою осушувальних елементів на площі 2 тис.га. загальною кошторисною вартістю 13.2 млн.грн.

У 2006-2010 роках ці роботи планується збільшити до 5 тис.га. на загальну суму 32.8 млн.грн.

На меліорованих землях за період 2001-2010 років намічено виконати культуртехнічні роботи на загальну суму 1750 тис.грн., в тому числі: 2001-2005 роки на суму 630 тис.грн.; 2006-2010 роки - 1120 тис.грн.

Розвиток лісового господарства

Пріоритетним напрямком розвитку лісової галузі є нарощування лісосировинного і природоохоронного потенціалу лісового фонду шляхом вилучення низькопродуктивних і непридатних для сільськогосподарського виробництва земель і їх заліснення в 1999 і 2000 роках по 460 га, полезахисних і стокорегулюючих лісосмуг - по 60 га.

В 2001-2005 роках створити 2100 га лісів, 600 га полезахисних і стокорегулюючих лісосмуг. У 2006-2010 роках створити 2100 га лісів, 800 га стокорегулюючих лісосмуг.

Тваринництво

Продукція тваринництва, включаючи продукти переробки, на кінець 2010 року становитиме близько 70 процентів вартості споживчого кошика за раціональними нормами харчування.

Виробництво (реалізація на забій) худоби і птиці живою вагою зростає в 2010 році порівняно з 1998 роком на 12.5 тис. тонн, або на 12 процентів, досягне 124,4 тис. тонн за рахунок збільшення поголів'я великої рогатої худоби до 586,8 тис. голів (на 20 %), свиней до 541,6 тис. голів (на 32 %), птиці до 3743 тис. голів (на 6 %) та підвищення його продуктивності.

Нарощування виробництва молока в 2010 році до 672.3 тис.тонн відбудеться за рахунок збільшення поголів'я корів до 264.3 тис. голів та підвищення її продуктивності до 2550 кг молока.

Велика увага приділятиметься племінній роботі. В області працює 6 племінних заводів по розведенню різних порід, зокрема - лебединської, шведської, української чорно-рябої - молочної, а також 23 племінних ферми, які мають можливість в повній мірі забезпечити господарства області високопродуктивним ремонтним молодняком.

До 2005 року планується створити селекційний центр по розведенню бурих порід та симентальської худоби.

Нарощування виробництва свинини буде вирішуватись за рахунок відновлення свинарської галузі з використанням кращого генетичного матеріалу. Це дозволить стабілізувати маточне поголів'я, збільшити одержання порослят, передбачити діловий вихід порослят на опорос від основної свиноматки - 8,5 - 9 голів, перевірюваної - 7,0-7,5 голови.

У 2010 році виробництво вовни передбачається довести до 75,8 тонн, що на 8 процентів більше ніж у 1998 році, поголів'я овець за цей період збільшиться на 13 процентів, а настриг вовни з однієї вівці до - 5 кілограмів. Це забезпечуватиметься шляхом поліпшення селекційно- генетичного потенціалу галузі та консолідації наявних порід і типів, завезення висококласного племінного поголів'я. Планується створити племінний завод по вівчарству харківського типу м'ясо- вовняного напрямку продуктивності.

За умов дефіциту енергоносіїв значна увага приділятиметься відродженню галузі конярства.

Поступове зростання обсягів виробництва живої риби буде досягнуто за рахунок стабільного забезпечення потреб галузі рибництва комбікормами і високоякісним рибосадковим матеріалом і складе в 2000 році - 2000 тонн, в 2005 році-до 2300 тонн, в 2010 році - до 2500 тонн.

Передбачається утримувати в усіх категоріях господарств до 200 тисяч бджолиних сімей, що необхідно для повноцінного запилення ентомофільних сільськогосподарських культур. Це дасть змогу виробляти щорічно 1,5 - 2 тис.тонн меду, 2 тонни квіткового пилку, 500 кг прополісу, 10 тонн воску.

Переробна промисловість

Головна мета розвитку переробної промисловості - зупинення спаду виробництва, збільшення випуску контурентоспроможної продукції, повне забезпечення високоякісними продуктами харчування населення області.

Досягнення наміченої мети здійснюватиметься шляхом:
посилення процесів формування інтегрованих структур;
більш повного завантаження наявних виробничих потужностей;
подальшої модернізації і реструктуризації промислових підприємств;
створення мережі малих підприємств по переробці сільгоспсировини.

В цукропереробній галузі передбачається забезпечення за участю міжнародних фінансових організацій та внутрішніх ресурсів фінансування програми реструктуризації цукробурякового комплексу, що дозволить вивести з експлуатації 5 малопотужних цукрових заводів, перепрофілювання їх на виробництво іншої продукції. Вихід цукру з буряків збільшиться до 80 процентів базової цукристості (16 %). До 2010 року по виробництву цукру передбачається вийти на рівень 1995 року.

В борошномельній галузі в 2005-2010 роках завантаження виробничих потужностей по випуску борошна досягне 70 процентів. Значно розшириться виробництво круп та випуск продукції у дрібній фасовці.

У 2000 році будуть введені потужності по виробництву маргарину 1 тонна/зміну на ВАТ "Роменський молочний комбінат", цех первинної переробки соняшнику на олію потужністю 15 тис.тонн в рік на Сумському заводі продтоварів.

У м'ясо-,молокопереробних галузях збільшиться закупівля молока за рахунок розширення заготівельної інфраструктури переробної промисловості шляхом створення мережі кооперативів по заготівлі та наданню послуг приватному сектору.

Передбачається створити мережу незалежних лабораторій для контролю за випуском молочної продукції гарантованої якості та її безпекою.

В 2005-2010 роках буде досягнуто середньорічне виробництво продукції з незбираного молока до 30 тис.тонн, ковбасних виробів - 9,5 тис.тонн, розшириться асортимент продукції, що виробляється.

З метою збільшення обсягів виробництва товарної продукції та підвищення ефективності використання виробничих потужностей спиртових заводів планується продовжити роботу по виробництву нових видів продукції: спирту етилового денатурованого (технічного), налагодити випуск лікарських засобів, високооктанової кисневої добавки до бензинів, впровадити в виробництво лінії по розливу вина виноградного та плодово-ягідного, кормових сумішів для тваринництва на основі кормових дріжджів та випарної барди.

З метою більш повного задоволення потреб населення області в розширеному асортименті хлібобулочних виробів продовжиться робота над розробкою та впровадженням нових видів хлібобулочних і кондитерських виробів, конкурентоспроможних як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках збуту.

Технічна політика і матеріально-технічне постачання

Буде організовано виробництво і відновлення до 80% запасних частин для ґрунто-обробної, посівної, іншої техніки та до 40% для тракторів, комбайнів, складних технічних засобів на підприємствах системи агротехсервісу і промислових підприємствах області.

До 2005 року намічається довести рівень механізації виробничих процесів у рослинництві до 90 %, у тваринництві - до 80 %.

Матеріально-технічне забезпечення товаровиробників спрямовуватиметься на відтворення ресурсного потенціалу і його розвиток, здійснення комплексної механізації та автоматизації технологічних процесів у сільському господарстві.

Розвиватиметься фірмове технічне обслуговування товаровиробників.

Поширюватиметься забезпечення сільськогосподарських товаровиробників технічними засобами на умовах фінансового лізингу.

Пріоритетне значення надаватиметься забезпеченню товаровиробників нафтопродуктами. Поставки пально-мастильних матеріалів проводитимуться оптовими постачальниками на конкурсній основі.

Соціальні перетворення на селі

Демографічна ситуація в сільських населених пунктах області потребує зміни міграційних процесів на користь села, створення соціально-економічних умов для природного приросту сільського населення.

Оновлення сільської соціальної інфраструктури здійснюватиметься шляхом стимулювання всіх форм житлового будівництва, зміцнення матеріальної бази закладів соціально-культурного призначення, прокладання інженерних мереж з метою комплексного облаштування сільських населених пунктів та територій.

З метою поліпшення водопостачання і забезпечення питною водою, підвищення рівня газифікації природним газом сільських населених пунктів передбачається забезпечити сільські населені пункти централізованим водопостачанням на 58,6 процента, довести оснащення сіл газопостачанням до 45,1 процента.

Планується завершення до 2005 року будівництва під'їздів з твердим покриттям, телефонізацію усіх населених пунктів, а також впровадження альтернативних джерел енергоресурсів.

Щорічні обсяги капіталовкладень за рахунок державних, місцевих і інших джерел фінансування будуть направлятися на завершення недобудованих об'єктів середніх та дошкільних закладів освіти, охорони здоров'я, культури і інших об'єктів соціальної сфери. Передбачається ввести в дію 21 школу, 12 дитячих садків, 20 закладів охорони здоров'я та інші об'єкти.

Для створення сприятливих умов господарювання планується, починаючи з 1999 року, поетапно передати до комунальної власності територіальних громад об'єкти соціального призначення і інженерних споруд, а саме: 321,2 тис. м.кв. житлового фонду, 290 дитячих садків, 21 школу, 121 об'єкт охорони здоров'я, 257 об'єктів культури, 1501 км мереж та інші.

Для поліпшення медичного забезпечення створюватимуться при сільських дільницях фельдшерських пунктів, швидкої медичної допомоги, відділення медико-соціальної допомоги самотнім непрацездатним та людям похилого віку, а також вживатимуться заходи по забезпеченню належного матеріально-технічного стану сільських закладів охорони здоров'я, умов їх роботи і закріплення медичних кадрів у сільській місцевості.

Джерелами фінансування розвитку соціальної сфери будуть державний та місцеві бюджети, позабюджетні фонди, а також кошти суб'єктів господарювання і громадян.

Наукове та кадрове забезпечення

Пріоритетними напрямками науково-технічного прогресу в сільському господарстві і переробній промисловості визначаються генетика і селекція, екологія, перебудова соціально-економічних відносин, освоєння ринкової економіки і комп'ютерно-інформаційних систем, розв'язання проблеми соціально-демографічного розвитку села.

Зберігатиметься мережа вищих навчальних закладів, з урахуванням потреби виробництва перед Мінсільгосппродом України ставитимуться питання про перепрофілювання факультетів і відділень, введення нових спеціалізацій.

Завершиться робота з інтеграції аграрних закладів усіх рівнів акредитації з Сумським державним аграрним університетом, що створить єдину ступеневу систему підготовки кадрів для агропромислового комплексу.

Інвестиційна діяльність

Програмні заходи, які необхідно втілити в області в життя, наведені в додатках. За мінімальними оцінками загальний обсяг інвестицій у реальний сектор економіки має скласти за 1999-2010 роки понад 7 млрд. гривень. Біля 80 процентів загального обсягу необхідно буде спрямувати у виробничу сферу.

Середньорічні обсяги інвестування виростуть у 3 рази до фактично досягнутих обсягів у 1998 році. При цьому необхідно увесь потенціал області трансформувати у реальні інвестиції.

Передумовою для цього має стати макроекономічна стабільність, що сприятиме акумулюванню внутрішніх ресурсів підприємств, збільшенню надходжень до бюджетів усіх рівнів, створенню кредитних ресурсів, а також залученню зовнішніх фінансових ресурсів шляхом підвищення довіри інвесторів до економічної стабільності та зменшення ризику.

Джерелами інвестування повинні бути, перш за все, кошти підприємств (прибуток, амортизаційні відрахування). Їх мобілізація буде і надалі підтримуватися заходами державного впливу. Обсяг таких коштів на сьогодні в загальному обсязі капітальних вкладень становить 94,8 процента. Рівень їх в процентному відношенні не зменшиться.

Залишиться державне інвестування за рахунок бюджетних коштів усіх рівнів. При формуванні обласного і місцевих бюджетів щорічно намічається передбачати кошти на капітальне будівництво, з щорічним збільшенням їх пропорційно надходженню доходів загального обсягу бюджетів (у 1999 році на ці цілі передбачено 10,5 млн. гривень).

Суттєвою часткою інвестицій можуть стати кошти населення, за умови підвищення рівня реальних доходів, стимулювання заощаджених та акумуляції тимчасово вільних грошових ресурсів населення на потреби інвестування, відновлення довіри до вітчизняних кредитно-фінансових установ.

Здійснюватиметься система заходів щодо розвитку іпотечного кредитування.

Важливим джерелом інвестування є іноземні інвестиції, обсяг яких в економіку області станом на 01.01.99 становить 20 млн. дол. США, на душу населення дорівнює 14,8 дол. США. За оцінками спеціалістів область має значні потенційні можливості для ефективного освоєння іноземних інвестицій, в т.ч. ближнього зарубіжжя.

Основними напрямками по стимулюванню іноземних інвестицій в економіку регіону в рамках програми розвитку області мають бути:

- використання можливостей, що надає запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності;
- вдосконалення інфраструктури, зокрема транспорту і зв'язку (до 2005 року);
- перевод системи бухгалтерського обліку підприємств області на світові стандарти;
- розробка на обласному рівні банку даних щодо інвестиційного потенціалу Сумської області з метою підвищення обізнаності інвесторів щодо регіону та його особливостей;
- підвищення рівня організації виробництва і менеджменту, розробка привабливих інвестиційних проектів.

Успішне здійснення цих заходів, поряд з впорядкуванням законодавчої бази на державному рівні, надасть змогу збільшити приток інвестицій в регіон до 80-100 млн. дол. США у 2005 році та до 300 млн. дол. США у 2010 році.

Кошти, перш за все, передбачається направити на реконструкцію та оновлення основних фондів значної частини підприємств машинобудування, хімічної та нафтохімічної галузей, паливно-енергетичного та агропромислового комплексу, впровадження нових технологій. З цього приводу буде проводитись з підприємствами робота щодо вкладу інвестицій в реальний сектор економіки.

З метою концентрації інвестиційних та інноваційних можливостей визначені пріоритетними такі напрямки та галузі:

- впровадження енерго-, ресурсозберігаючих технологій та енергозбереження;
- впровадження агропродтехнологій по виробництву, збереженню та переробці сільськогосподарської продукції, створенню нової сільськогосподарської техніки;
- виробництво нових матеріалів, речовин та виробів з високоякісними властивостями, таропакувального обладнання;

- впровадження перспективних інформаційних технологій, створення приладів комплексної автоматизації та систем зв'язку;

- виробництво медичного обладнання та лікувально-діагностичних засобів.

Кошти обласного і місцевих бюджетів будуть направлятись в перші роки на завершення розпочатих об'єктів, які мають високу будівельну готовність, а в подальшому - і на будівництво нових об'єктів.

Перевага у визначенні напрямів бюджетного інвестування надаватиметься галузям, які мають важливе значення для забезпечення об'єктів життєдіяльності, та галузям, які забезпечують створення інфраструктури.

Будівництво житла в області буде проводитись згідно з Основними напрямами забезпечення житлом населення України на 1999-2005 роки. На сьогодні забезпеченість житлом становить 20,3 кв.метра загальної площі на 1 особу, що в 2 рази менше, ніж у розвинених країнах світу. При цьому обсяги будівництва житла за останні роки зменшились більш ніж у 3 рази (в 1990 році було введено 349,5 тис.кв.м житла, в 1998 році - 106,7 тис.кв.м). Лише для пільгових категорій громадян необхідно побудувати біля 700 тис.кв.м загальної площі житла.

У зв'язку з цим основним завданням у сфері будівництва житла є збільшення у 2 рази протягом 1999-2005 років обсягів житлового будівництва, в тому числі завершення спорудження близько 800 тимчасово припинених будов житла.

Для сприяння збільшення інвестицій у житлове будівництво передбачається:

- добитися вдосконалення у 1999-2001 роках нормативно-правових актів щодо фінансування та кредитування будівництва житла;

- розширити можливості інвестування житлового будівництва на селі шляхом розвитку підтримки індивідуального житлового будівництва згідно з регіональною програмою "Рідний дім";

- стимулювати передачу об'єктів незавершеного будівництва та виділення земельних ділянок під будівництво житла по програмі "Рідний дім" та житла для молодих сімей;

- інші заходи.

Транспорт і зв'язок

Транспорт загального користування

В сучасних економічних умовах важливого значення набуває забезпечення стабільної, надійної роботи транспорту. Враховуючи подорожчання транспортних послуг, належної уваги потребує оптимізація перевезень, розвиток транспортних мереж, скорочення транспортних витрат та собівартості перевезень.

Залізничний транспорт

Для створення умов безперебійної і чіткої роботи з Російською залізницею на прикордонній станції Хутір-Михайлівський побудувати об'єднану технічну контору (загальна кошторисна вартість об'єкту 9654 тис грн).

Для поліпшення якості зв'язку побудувати кабельну лінію зв'язку від Конотопу до Ворожби та кабельну лінію зв'язку ділянки Новгород-Сіверський-Семенівка .

Побудувати 10 км. лінії електропередачі на ділянці Новгород-Сіверський-Семенівка-Держкордон з Росією з улаштуванням освітлення остановочних пунктів і неохороняємих переїздів. Загальна кошторисна вартість будівництва 2474 тис.грн.

Здійснити перевед трьох котелень відділку залізниці з дизельного і твердого палива на газ.

Автомобільний транспорт

Створення сприятливих фінансових умов для придбання транспорту, в першу чергу автобусів, щорічно не менше 8120 тис.грн, у тому числі для закупівлі автобусів 5600 тис.грн.

Забезпечення своєчасного, відповідного до потреб, надходження до товариств асигнувань з бюджету у зв'язку з виконанням пільгових перевезень пасажирів.

Розробка механізму забезпечення рівних умов оподаткування для суб'єктів підприємницької діяльності, юридичних та фізичних осіб, які займаються перевезенням пасажирів.

Відновлення в рамках прикордонного співробітництва з областями Росії ліцензування пасажирських та вантажних перевезень та встановлення єдиних правил перевезень.

Інтенсифікування на більш високому якісному рівні процесу розробки і введення в дію нормативних актів, стандартів і норм, які регулюють перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом.

Поштовий зв'язок

Програма передбачає здійснення організаційно-економічних, правових і технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, його управління, підвищення якості, збільшення асортименту і обсягів послуг поштового зв'язку, підвищення ефективності виробництва.

Основні напрямки реформування:

- розвиток господарської діяльності;
- реорганізація технологічної і технічної інфраструктури;
- реорганізація мережі відділень зв'язку;
- інформаційні системи управління;
- організація управління;
- фінансовий менеджмент;
- скорочення видатків;
- управління персоналом.

В результаті реформування галузі по підприємству "Сумипошта" планується досягти до 2010 року таких показників:

Показники	одиниця виміру	1995 рік факт	2010 рік прогноз
Валові доходи - всього	тис.гривень	7697.0	11900
в тому числі ПДВ	тис.гривень	356.8	380
із загальної кількості доходи від:			
письмової кореспонденції	тис.гривень	478.6	2215
грошових переказів	тис.гривень	400.3	765
доставки пенсій	тис.гривень	4527.0	4185
доставки посилок	тис.гривень	185.5	309
розповсюдження періодичних видань	тис.гривень	317.8	1466
інші доходи	тис.гривень	1787.8	2960
Середньоспискова чисельність	чоловік	4189.0	3090
Рентабельність	%	7.3	0.7

Електричний зв'язок

Розвиток міжміського телефонного зв'язку.

Згідно з Генеральною схемою розвитку електрозв'язку в Сумській області до 2010 року АМТС 5ЕСС в м.Суми буде перетворена в опорно-транзитну станцію (ОПТС), в яку крім міжміських каналів, міських і сільських АТС, планується включення і місцевих телефонних мереж інших районів південної частини області.

Крім м.Суми, планується побудувати ОПТС у м.Шостка на базі АТС ДТС - 3100 і в м.Конотоп.

Друге важливе завдання по розвитку міжміської мережі - це побудова цифрових мереж. На сьогодні до 4-х райцентрів практично завершуються роботи по організації цифрових каналів (Охтирка, Тростянець, В.Писарівка, Конотоп). На інші напрямки планується будівництво волоконно-оптичних ліній зв'язку ВОЛЗ з цифровим ущільненням на період з 2000 до 2007 років.

Розвиток місцевого телефонного зв'язку.

Місцевий телефонний зв'язок включає в себе міський і сільський телефонний зв'язок. Розвиток місцевого телефонного зв'язку зорієнтований на будівництво цифрових мереж, поступовий перевод аналогових АТС і СП на цифрові:

перший етап - будівництво ОПТС в містах Суми, Шостка, Конотоп;

другий етап - будівництво і організація цифрових міжміських мереж;

третій етап - будівництво в райцентрах цифрових виносів від ОПТС (HOST) і заміна старих аналогічних АТС.

Розвиток радіомовлення.

По мережі проводового мовлення області транслуються три програми українського радіо, програми обласного і районного мовлення. Для цього працюють 114 радіотрансляційних вузлів, з яких 80 знаходяться у сільській місцевості.

В області функціонують 327601 основних радіоточок, з них 130273 знаходяться у сільській місцевості.

УДПЕЗ "Укртелеком" передбачає до 2010 року два напрямки розвитку радіомовлення на мережах ПМ України:

перший напрямок - оптимізація мережі ПМ. Впровадження енергоємних малопотужних транзисторних підсилювачів і розміщення їх у приміщеннях сільських АТС скоротить протяжність фідерних ліній та зменшить витрату електроенергії;

другий напрямок - впровадження ефірного мовлення з забезпеченням потреб цивільної оборони і місцевого мовлення у відповідності з вимогами Законів "Про телебачення і радіомовлення", " Про Національну Раду з питань телебачення і радіомовлення".

Бюджетна і податкова політика

Бюджетна політика в області повинна забезпечити фінансовими ресурсами першочергові потреби соціально-економічного розвитку кожного регіону. При цьому формування проектів місцевих бюджетів повинно бути на основі реального визначення доходної частини, а видаткової частини - у межах наявних фінансових ресурсів.

Завдяки досягненню економічної стабільності і економічного зростання збільшиться обсяг фінансових ресурсів, що дасть можливість збільшити видатки бюджету в першу чергу на освіту, охорону здоров'я, культуру та соціальний захист населення.

На базі показників бюджетної забезпеченості (визначених законодавчо) буде гарантований мінімальний розмір місцевого бюджету кожної адміністративно-територіальної одиниці, необхідний для фінансування програм економічного та соціального розвитку.

Вдосконалення міжбюджетних відносин дасть змогу зацікавити місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у збільшенні власних доходів.

Визначення механізму взаємної відповідальності органів влади за виконання зобов'язань у міжбюджетних відносинах забезпечить своєчасність і повноту проведення розрахунків з бюджетами усіх рівнів.

До 2010 року передбачається закінчити роботу по вдосконаленню мережі бюджетних установ та їх структурних підрозділів, що дозволить максимально наблизити бюджетні асигнування на видатки соціально-культурних закладів до реальних потреб.

Посилення фінансового контролю за діяльністю підприємств, організацій та установ забезпечить раціональне та ефективне використання бюджетних коштів.

Реформування **податкової системи** передбачає проведення в області цілого ряду комплексних заходів, спрямованих на забезпечення надходжень до бюджетів усіх рівнів коштів, достатніх для задоволення соціальних та економічних потреб, сприяючи при цьому розвитку підприємництва.

Основні напрямки організації роботи податкової служби по мобілізації надходжень у бюджет:

підвищення ефективності адміністрування податків і платежів, яке передбачає налагодження роботи з платниками податків, забезпечення повного обліку платників податків, як юридичних, так і фізичних осіб;

попередження від ухилення сплати податків через незнання законодавства; робота по примусовому стягненню податків. Починаючи з січня 1999 року, прийнято рішення про створення на підприємствах податкових постів, які будуть аналізувати фінансово-господарську діяльність підприємств, кому, за скільки і на яких умовах продається продукція, чи дійсно є потреба у проведенні саме бартерних операцій, чи є надійною фірма, якій продукція відвантажується, чи не значиться вона в списку "фіктивних" фірм тощо;

прогнозування, яке базується на аналізі економічного і соціального стану регіону, зокрема на фінансовому стані підприємств;

зміна тактики та стратегії проведення документальних перевірок, основна мета яких - не дозволяти підприємствам в подальшому навмисно або через необхідність ухилятися від сплати податків;

взаємодія місцевих органів влади та податкових адміністрацій щодо забезпечення надходжень коштів до бюджетів. Мета цієї співпраці - покращання стану мобілізації коштів до бюджету, головним чином за рахунок надходжень платежів за землю, а також сприяння ліквідації недоїмки підприємств-боржників бюджету.

Розвиток фондового ринку

Невід'ємною складовою частиною ринкової економіки є фондовий ринок. Забезпечення реалізації єдиної державної політики розвитку та функціонування ринку цінних паперів в області здійснює територіальне управління Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, головним завданням якого є сприяння процесу структурних перетворень і забезпечення діяльності учасників фондового ринку, розташованих в Сумській області, у відповідності з вимогами чинного законодавства про цінні папери.

В області фондовий ринок представлений 775 акціонерними товариствами, з яких відкритих акціонерних товариств 321, закритих - 454. Загальна сума емісії акцій всіх випусків складає 450 млн. гривень. 80 % відкритих акціонерних товариств, створених в процесі приватизації майна державних підприємств, повністю реалізували акції перших емісій. 15 акціонерних товариств здійснили по дві і більше емісій акцій, в результаті чого в економіку цих товариств додатково було залучено інвестицій на суму понад 20 млн. гривень.

Професійну діяльність на ринку цінних паперів здійснюють:

10 ліцензованих торговців цінними паперами, в т.ч. 3 інвестиційні компанії; загальний обсяг операцій за 1997-1998 роки склав 6,8 млн. гривень;

2 незалежних реєстраторів, якими укладено 401 договір з емітентами по веденню реєстрів власників іменних цінних паперів;

17 підпорядкованих підрозділів незалежних реєстраторів, з якими укладено 151 договір на ведення реєстрів;

37 емітентів, що отримали дозвіл на ведення власного реєстру (чисельність акціонерів не перевищує 500 осіб).

З метою прискорення ринкових перетворень та подальшого розвитку фондового ринку передбачається:

в усіх регіонах області створити умови для подальшого розвитку інфраструктури фондового ринку, його професійних учасників - торговців цінними паперами та зберігачів;

прискорити реалізацію акцій перших емісій відкритих акціонерних товариств;

залучити до продажу акцій відкритих акціонерних товариств торговців цінними паперами, які зареєстровані в області;

для залучення інвестицій у виробництво створити умови щодо приведення відкритими акціонерними товариствами додаткових емісій акцій;

для прискорення реалізації акцій на вторинному ринку створити в області філії Фондової біржі та позабіржової фондової торговельної системи;

забезпечити захист прав інвесторів та виконання всіма учасниками фондового ринку законодавства про цінні папери;

забезпечити надання практичної допомоги акціонерним товариствам щодо переходу на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, розкриття більш повної та зрозумілої інформації про стан та привабливість акціонерних товариств для інвесторів, в т.ч. іноземних;

використовувати потенціал Сумського аукціону центру ДАК "Національна мережа аукціонних мереж" у вирішенні питань підвищення ефективності корпоративного сектору економіки та створення ринкової інфраструктури.

Оздоровлення банківської системи

Оздоровлення банківської системи передусім потребує вдосконалення законодавчої та нормативно-правової бази з питань банківської діяльності.

Основними завданнями оздоровлення банківської системи на рівні області мають стати: зміцнення комерційних банків області шляхом підвищення їх капіталізації; впровадження механізму, при якому залучені банківськими установами області в регіоні кошти використовуються для кредитування суб'єктів господарювання області; створення серед банківських установ області конкурентного середовища на ринку банківських послуг шляхом зменшення витрат на фінансове посередництво;

подальше розширення безготівкових форм розрахунків банківських установ з фізичними особами у торговельній, побутовій та інших сферах обслуговування населення шляхом створення системи електронних пластикових карток, переведення доходів громадян на вклади і розрахункові рахунки в установах банків, проведення розрахунків чеками, перерахування коштів з банківських рахунків за придбані товари і одержані послуги, комунальні платежі тощо.

Зовнішньо-економічна діяльність

У стратегії економічного зростання Сумщини одним із вирішальних факторів є підвищення ефективності зовнішньо-економічної діяльності області.

Механізмом стимулювання подальших структурних перетворень системи зовнішніх економічних зв'язків повинна стати диференціація та диверсифікація зовнішньо-економічної діяльності, а саме:

диверсифікація експорту області - розширення підприємствами асортименту експортних товарів (продукції хімічного машинобудування, хімічної промисловості, продукції переробки агропромислового комплексу). Враховуючи те, що область має значний потенціал у галузі сільського господарства, агропромисловим та переробним підприємствам слід розробити до 2001 року стратегію виходу на зовнішні ринки зі своєю продукцією. Особлива увага буде приділятися експорту готової продукції (кінцева переробка та упаковка, яка б відповідала світовим стандартам). Це дасть змогу збільшити обсяги експорту продукції області до 2005 року в 1.5 раза, а до 2010 року в 2 рази (до 500-600 млн. дол. США).

Важливим для розвитку регіону є утримання традиційних ринків збуту продукції (Ірану, Бразилії, США, Великобританії, Росії, Туркменістану, Республіки Білорусь) і завоювання нових, нетрадиційних ринків (країни Африки, Центральної Азії та Закавказзя).

Диверсифікація та скорочення імпорту регіону, що передбачатиме зменшення до 2005 року частки енергоносіїв у зовнішньоторговельному балансі області (який за їх рахунок на цей час має від'ємне сальдо) завдяки залученню енергозберігаючих технологій.

Виявлення можливостей та створення імпортозамінних виробництв підприємствами області з тим, щоб до 2007 року максимально звузити спектр імпортованої продукції до здебільшого сировинних матеріалів та мінеральних продуктів.

Особлива увага приділятиметься прикордонному співробітництву.

Торговельно-економічне співробітництво Сумської області з Російською Федерацією завжди мало особливе значення для нашого регіону, насамперед тому, що регіон знаходиться на кордоні з Курською, Белгородською та Брянською областями.

В рамках реалізації на Сумщині Міжурядової Угоди про вільну торгівлю та Договору і Програми економічного співробітництва на 1998 - 2007 роки між Україною та Росією необхідно створити передумови для збільшення обсягів торгівлі з Росією до 2010 року вдвічі.

Важливим є відновлення і зміцнення кооперованих виробничих зв'язків на базі традиційної внутрішньо- та міжгалузевої спеціалізації, формування і розвиток нових зв'язків на основі спільного використання прогресивних технологій і окремих технічних рішень, розвиток збутової кооперації у разі виходу на ринки третіх країн, а також розширення прикордонної торгівлі.

З метою покращання стану торговельно-економічних стосунків з Російською Федерацією потрібно до 2000 року вирішити на рівні регіону наступні питання:

укладання міжобласних договорів регіонів Росії та Сумської області, які мали б статус, подібний до міжурядових угод з наданням усіх пільг, передбачених для міжурядових угод. Ці міжрегіональні угоди повинні мати пряму дію і застосовуватися органами державної влади, розташованими на території областей, поряд з законодавчими та іншими нормативними актами центральних органів державної влади. Віднести до категорії таких угод угоди, які передбачають поставку продукції критичного імпорту та поставку товарів для галузей і підприємств області, що визначені в області як пріоритетні;

самостійно встановлювати регіональне замовлення (квоти) і видавати дозволи на експорт та імпорт продукції, виробленої в прикордонних областях в обсягах та номенклатурі, взаємно погоджених органами державної виконавчої влади прикордонних областей у рамках повноважень, визначених Урядами України та Російської Федерації;

передбачити затвердження фіксованої ставки митних зборів при переміщенні через кордон продукції за прямими договорами між підприємствами прикордонних областей; в межах делегованих повноважень встановлювати взаємоузгоджений керівниками

прикордонних областей порядок працевлаштування громадян, які проживають на їх території, передбачити спрощення режиму міграції трудових ресурсів та організацію сезонних робіт за окремими рішеннями Ради керівників прикордонних областей; звільнити від обкладання митом власного майна громадян прикордонних областей

України та Російської Федерації при перетині митного кордону;

перераховувати 10-15 % митних зборів до обласних бюджетів;

запровадити спрощений порядок митного оформлення експортно-імпортних операцій між суб'єктами зовнішньо-економічної діяльності, розташованими на території прикордонних областей, а також для фізичних осіб (стосовно реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва на території прикордонних областей).

Для розвитку і зміцнення співробітництва між підприємствами прикордонного регіону у галузі промисловості та фінансів до 2000 року створити спільну Торгово-промислову палату для оперативного обміну економічною інформацією, проведення експертиз, контролю якості та кількості товарів за дорученнями підприємств прикордонної зони, ведення спільного реєстру надійних фінансових і економічних партнерів, сприяння урегулюванню господарських конфліктів.

Розвиток конкуренції та антимонопольне регулювання

Головним завданням конкурентної політики на період до 2010 року є всебічне сприяння економічному зростанню шляхом розвитку і вдосконалення конкурентного середовища.

Для цього необхідно:

ліквідувати перешкоди, що обмежують доступ суб'єктів господарювання на існуючі ринки, та створити економічні умови для виходу нових суб'єктів господарювання на монополізовані ринки;

захищати інтереси підприємців та споживачів від неправомірних обмежень конкуренції та впливу "тіньового" сектору економіки;

удосконалювати антимонопольне регулювання діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у відповідних галузях і регіонах; обмежувати їх можливості у здійсненні господарської діяльності;

відстежувати прояви монополізму в ціноутворенні на монополізованих і олігопольних ринках. У разі потреби тимчасово застосовувати державне регулювання цін на продукцію монопольних утворень;

вживати заходів щодо запобігання безпідставному розширенню керівниками державних адміністрацій своїх повноважень у сфері ціноутворення, що перешкоджає встановленню реальних цінових співвідношень і створенню ефективної структури господарювання;

стимулювати нарощування випуску товарів на підприємствах, здатних ефективно конкурувати на ринках, де домінує продукція іноземного виробництва;

удосконалювати тарифне і нетарифне регулювання імпорту товарів і сировини з метою захисту інтересів споживачів та вітчизняних товаровиробників;

запроваджувати порядок, згідно з яким великі державні підприємства, передусім суб'єкти природних монополій, здійснюватимуть значні обсяги закупівель обладнання, сировини тощо лише на умовах тендерів;

удосконалювати механізм управління майном стратегічно важливих підприємств, що залишаються у державній власності;

забезпечувати відокремлення у процесі приватизації непрофільних виробництв та об'єктів соціальної сфери з метою підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств;

упорядкувати діяльність державних органів, пов'язану з наданням підприємствам і громадянам платних послуг, послідовно усувати практику нав'язування супутніх послуг, пов'язаних з виконанням державних функцій. Надання таких послуг у разі потреби регулювати шляхом запровадження відповідних цін і тарифів;

вживати заходи щодо значного скорочення обсягу бартерних операцій підприємствами, які виробляють ліквідну продукцію, що сприятиме недопущенню монополізації ринків продукції машинобудування, хімічної та нафтохімічної промисловості постачальниками енергоресурсів, сировини;

реалізувати системні заходи щодо створення конкурентного середовища в електроенергетиці, нафтогазовій галузі, будівництві, дорожньо-будівному господарстві, агропромисловому комплексі;

здійснювати заходи щодо вдосконалення порядку формування цін і тарифів в першу чергу на послуги суб'єктів природних монополій, нормуванню витрат і втрат з метою вироблення чітких принципів ціноутворення, які б стимулювали оптимізацію витрат виробництва, формування дієвих засобів контролю за дотриманням цін і тарифів, обґрунтування віднесення витрат на собівартість продукції (послуг) тощо;

посилити контроль за обсягами і якістю послуг, що надаються природними монополіями;

виключати можливості нав'язування господарюючим суб'єктам необґрунтованих вимог, зокрема при видачі технічних умов або приєднанні до мереж зв'язку загального користування, електричної та теплової енергії, мереж теле-, радіо-, проводового мовлення, трубопроводних мереж, які належать суб'єктам природних монополій;

запровадити розміщення замовлень на будівництво, що фінансується за рахунок бюджетних коштів виключно на конкурсних засадах;

здійснювати надання державної допомоги сільськогосподарським підприємствам на конкурентних засадах, державні субсидії та кредити надавати безпосередньо товаровиробникам з поступовим перенесенням акценту з окремих дотацій на підтримку цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників;

припинити практику прийняття органами виконавчої влади рішень, які встановлюють адміністративно-розподільчі схеми забезпечення сільськогосподарських товаровиробників паливом, мінеральними добривами, засобами захисту рослин, тощо;

припинити втручання місцевих органів виконавчої влади у процеси ціноутворення в агропромисловому комплексі, в тому числі у формування цін на сільгосппродукцію, обмеження з боку зазначених органів щодо руху товарів із одного регіону в інший, примушення виробників до укладання угод з певними постачальниками ресурсів, тощо;

забезпечити створення оптових продовольчих ринків, що буде сприяти розвитку конкуренції на споживчому ринку, більш повному задоволенню потреб населення в продовольчих товарах, підвищенню їх якості та зниженню вартості.

Стимулювання малого та середнього бізнесу

Формування ринкової системи пов'язане з розвитком підприємницької діяльності в усіх сферах економіки.

Загальновизнані переваги малого бізнесу - це мобільність, здатність швидкого пристосування до змін споживчого попиту, невисокі експлуатаційні витрати. Мале підприємництво є одним з засобів усунення диспропорцій на товарних ринках, створення додаткових робочих місць і, як наслідок, скорочення безробіття, активізація інноваційних процесів, розвиток конкуренції, швидке насичення ринку товарами та послугами.

Позитивні зміни і тенденції у сфері малого підприємництва області знаходяться на початковій стадії. Для практичного їх втілення і більш глибоких зрушень у структурі малого бізнесу, розширення масштабів діяльності, збільшення вкладу в економічну і соціальну стабілізацію області потрібна суттєва підтримка малого підприємництва.

При цьому підтримка малого підприємництва повинна інтегруватися з іншими складовими економічних реформ - приватизацією, демонополізацією, інвестиційною політикою, формуванням фондового ринку, створенням економічного механізму міжрегіональних відносин.

На етапі становлення та розвитку малого підприємництва до 2010 року в умовах обмежених фінансових ресурсів, відсутності вітчизняних та зарубіжних інвесторів найактуальнішими є заходи щодо удосконалення законодавчо-нормативної бази, забезпечення інформаційних та консультативних послуг, науково-методичне і кадрове забезпечення, соціальна захищеність і безпека у малому підприємстві, міжнародне співробітництво в розвитку і підтримці малого бізнесу.

Формування нормативно-правової бази підтримки і розвитку підприємництва до 2010 року включає заходи:

створення цілісної двохрівневої системи законодавчого і нормативного забезпечення підтримки розвитку малого підприємництва, тобто, доповнення наявного законодавства про державну підтримку малого підприємництва аналогічними нормативними актами на рівні області;

нормативне закріплення часткової передачі функцій регулювання і контролю сфери малого бізнесу громадським об'єднанням підприємців (якість товарів і обслуговування, дотримання принципів добросовісної конкуренції, обов'язкова атестація управлінського персоналу малих підприємств, які претендують на фінансову чи технічну допомогу);

залучення підприємницьких кіл до законотворчого процесу шляхом ефективного використання правових і організаційних можливостей спілок і асоціацій малого підприємництва.

Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка малого підприємництва в період до 2010 року:

забезпечити повний перехід до універсальної "одноподаткової" чи патентної системи оподаткування всієї сфери малого підприємництва;

забезпечити створення регіональної системи лізингових послуг, франчайзинга, системи гарантування і страхування інвестиційних ризиків у малому підприємстві; формування системи банків підтримки малого підприємництва, які кредитують під відповідні державні гарантії оборотний капітал та інвестиційні проекти малих підприємств; створення для цих банків умов.

Інформаційне забезпечення малого підприємництва до 2010 року:

забезпечення загальнодоступного безплатного, пільгового чи платного (у залежності від категорії підприємництва) інформаційного обслуговування малих підприємств з питань юридичного, комерційного та інвестиційного характеру;

забезпечення можливості ведення з допомогою Системи інформаційного забезпечення малого підприємництва бухгалтерського обліку, підготовки статистичних звітів та іншої документації;

створення широкої мережі інформування зарубіжних інвесторів про обласні інвестиційні проекти малих підприємств; постійне узагальнення і розповсюдження інформації про досвід роботи обласних інфраструктур підтримки малого підприємництва.

Науково-методичне і кадрове забезпечення малого підприємництва до 2010 року:

створення широкої сітки освітніх і консалтінгових структур для надання послуг підприємцям;

формування на базі існуючих наукових і навчальних закладів області науково-методичних центрів з розробки науково-методичних і освітніх програм, виданню літератури для малого бізнесу, реалізації загальнодоступної і безплатної початкової підприємницької освіти для всіх громадян.

Заходи по соціальній захищеності та безпеці у малому бізнесі до 2010 року:
 введення системи антикримінального страхування малого підприємництва-
 особистого, майнового та ін.;
 подолання економічно значущого "тіньового сектора" у сфері малого підприємництва.

Енергозабезпечення та енергозбереження

Паливно-енергетичний комплекс області включає підприємства по добуванню, переробці, постачанню та збереженню нафти, газу та нафтопродуктів: НГВУ "Охтирканафтогаз" з Роменською, Охтирською та Харківською групами родовищ, управління бурових робіт та Качанівський газопереробний завод.

НГВУ "Охтирканафтогаз" створено в січні 1961 року і виконує роботи по введенню та експлуатації нафтових, газових, водозабірних та нагнітальних свердловин, видобутку нафти з конденсатом та забезпечує сировиною Качанівський, Гніденцівський та Кременчуцький газопереробні заводи. На сьогодні підприємство має 30 родовищ в Роменській, Охтирській та Харківській групах, які нараховують 477 свердловин. За період з початку розробки родовищ видобуто понад 54 млн. тонн нафти та конденсату, що складає більше 37 процентів видобутку в цілому в Україні. Природного газу видобуто понад 32 млрд. куб. м, що складає близько 10 процентів усіх запасів, що видобуваються в Україні.

За підрахунками спеціалістів підприємства встановлений сировинний потенціал зможе забезпечити стабільне добування нафти на рівні 2-2,5 млн. тонн на рік протягом 50-60 років.

В останні роки обсяги видобутку нафти та газу скоротилися у зв'язку із зменшенням геолого-розвідувальних робіт, обсягів експлуатаційного буріння, фізичним та моральним зносом технологічного обладнання, відсутністю коштів на переобладнання та придбання необхідного устаткування.

Основні напрямки реформування підприємства:

доведення кількості проходок при геолого-розвідувальних роботах до рівня 1990 року за рахунок придбання необхідного обладнання та проведення відповідних пошукових робіт;
 збільшення обсягів експлуатаційного буріння за рахунок придбання станків для буріння, труб тощо;

здійснення роботи по організації та підтримці пластового тиску, що в значній мірі впливає на підвищення видобутку нафти.

Вирішення цих питань забезпечується за рахунок впровадження відповідних глибинних насосів, високорентабельних технологій по газоліфтному видобутку нафти та високоефективному способу видобутку пластової води.

Для виконання наміченої програми до 2010 року необхідно залучити 520 млн. грн., з яких 360 млн. грн. очікується одержати від інвесторів, 80 млн. грн. - за рахунок власних прибутків і 80 млн. грн. - за рахунок коштів державного бюджету.

Виконання програми дозволить забезпечити видобуток нафти на рівні 1,8-2,0 млн. тонн на рік.

Качанівський газопереробний завод розпочав свою роботу в жовтні 1978 року на базі компресорного цеху Охтирського НГВУ. До його складу входять три виробництва: Качанівське, Глинсько - Розбишевське і Анастасіївське.

Основна задача - приймання та підготовка природного і нафтового газу, подача газу споживачам Сумської та Полтавської областей та в систему Укргазпрому, вилучення із газу і конденсату широкої фракції легких вуглеводнів з наступним розділенням на скраплений газ і стабільний бензин. На підприємстві в 1991 році освоєно випуск пропану для власних потреб, а також скрапленого газу для реалізації споживачам. У 1995 році здано в експлуатацію склад на 600 куб. м палива. В жовтні 1996 року на заводі розпочато випуск моторного палива МТГ - 76 із застосуванням присадок коксохімічного виробництва. В

1997 році інститутом Укрдіпрохім розроблено проект "Реконструкція компресорного цеху" з установкою чоритьох компресорних станцій і завезено обладнання.

Підприємство спеціалізується на випуску такої продукції: сухий відбензинений газ, бензин газовий стабільний, моторне паливо МТГ-76, важкий вуглеводний залишок, абсорбент (дизельне паливо).

Качанівський газопереробний завод працює на сировині, яка надходить від Охтирського та Полтавського газонафтовидобувних управлінь.

Напрямки реформування підприємства:

реконструкція компресорного цеху;

реконструкція установки по переробці конденсату (УПК-25 на УПК-40) для збільшення виробництва бензину та дизельного палива;

будівництво установки по переробці важкого вуглеводного залишку;

будівництво пропанових компресорних установок на хвостових газах Є-202 МАУ для додаткового одержання пропан-бутану (протягом 2001-2006 рр.);

будівництво установки по переробці газу потужністю 500 млн.куб.м на рік (розпочати спільно з підприємством "Охтирканафтогаз" в 2006 році).

Виконання наміченої програми потребує залучення близько 450 млн.грн., з яких 110 млн.грн. інвестуватимуться зарубіжними фірмами, 90 млн.грн. планується отримати з бюджету, а 250 млн.грн. - власних коштів.

Газопостачання

В області побудовано 40 газопроводів - відводів з автоматичними газорегулюючими станціями (АГРС).

ОАО "СумиГаз" експлуатується 4830 км газопроводів, у тому числі в сільській місцевості - 3053 км.

Рівень газифікації квартир складає 95,4 %, в тому числі природним газом - 49,1 %, скрапленим - 46,3 %.

Експлуатується 1304 газорегулюючих пунктів, 685 станцій катодного захисту.

На 01.06.99 в області встановлено 57873 побутових лічильників газу, з них 49348 лічильників в квартирах з місцевою системою опалення, що становить 22,1 % та 47,9 % відповідно.

Реалізація природного газу в 1998 році склала 1343,4 млн. куб. м., скрапленого - 7,9 тис тонн.

Газопостачання в останні роки характеризується зниженням газоспоживання в зв'язку із зменшенням споживання газу промисловими підприємствами, обмеженням споживання та відключенням від систем газопостачання споживачів - боржників.

Реалізація скрапленого газу характеризується подальшим скороченням у порівнянні з попередніми роками. Причиною скорочення обсягів реалізації є відсутність достатніх коштів для придбання газу в необхідних обсягах та фінансування пільг і субсидій з місцевих бюджетів взаємозаліками.

Основні напрямки реформування галузі:

Газифікацію в області до 2005 року вести згідно з затвердженою цільовою комплексною програмою газифікації області.

Побудувати до 2005 року близько 3200 км газопроводів, газифікувати 97,5 тис. квартир, довести рівень газифікації в містах і селищах міського типу до 81 %, в селах - до 45 процентів. До 2010 року газифікувати усі населені пункти області.

Особливу увагу приділяти найбільш прогресивним технологіям - будівництву газопроводів з поліетиленових труб і по одноступеневих схемах, застосуванню плівки "термоізол" для антикорозійної ізоляції газопроводів, що дозволить скоротити термін будівництва, знизити його вартість, підвищити експлуатаційні характеристики газових мереж.

Впроваджувати автономні (індивідуальні) котельні, які працюють на природному газі, дахові котельні з підвищеним ККД, поквартирні.

Здійснити заміну приладів обліку природного газу на промислових підприємствах, у комунально-побутових споживачів, підприємстві "Сумитеплокомуненерго" (встановлення приладів обліку газу і лічильників з високим класом точності не нижче 1% та сучасних ультразвукових побутових лічильників газу).

Фінансування заміни приладів обліку природного газу на промислових підприємствах, комунально-побутових споживачів, підприємстві "Сумитеплокомуненерго" передбачається за рахунок коштів споживачів (2,9 млн.грн).

Фінансування заміни побутових газових приладів з вичерпаним строком експлуатації передбачається за рахунок коштів місцевого бюджету та коштів інших регіональних фондів (охорони праці, енергозбереження тощо), а також за рахунок безпроцентного кредиту за згодою квартиронаймача (16,2 млн.грн).

Передбачається використання коштів НАК "Нафтогаз України", які надходять від реалізації природного газу, отриманого в рахунок плати за транзит природного газу трубопровідним транспортом через територію України, на закупівлю і встановлення населенню лічильників газу на умовах розстрочення платежів терміном до 12 або 36 місяців залежно від рівня доходів (26,5 млн.грн).

Транспортування газу

Транспортування природного газу в область здійснює Сумське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів (філія УМГ "Київтрансгаз" дочірньої компанії ДК "Укртрансгаз" Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України").

Матеріально-технічна база Сумського ЛБУ МГ складається із п'яти магістральних газопроводів: Уренгой-Помари-Ужгород, Єлець-Кременчук-Кривий Ріг, "Прогрес", Єлець-Курськ-Диканька, Курськ-Київ. На них встановлено п'ять газоперекачувальних станцій з потужністю 300 тис.кВт. Загальна довжина магістральних газопроводів складає 1219 км. Цими газопроводами перекачується від 240 до 310 млн.куб.м газу за добу. Крім того, для заправки автомобілів міста Суми та області працюють дві автомобільні газонаповнювальні заправочні станції на 500 заправок на добу кожна. Загальна вартість основних фондів становить 516 млн.грн. Максимальні поставки газу споживачам - 6 млн.куб.м за добу здійснюються 38 газорозподільчими станціями по всій території Сумської області.

Планом капітального будівництва на 1999-2001 роки Сумським ЛБУ МГ передбачено будівництво об'єктів: газопроводу-відводу до м.Середина Буда, до складу якого входять газопровід-відвід до м.м. Свеса, Дружба орієнтованою кошторисною вартістю 7,6 млн.грн; газопроводи до сел: Реутенці Кролевецького району вартістю 1,6 млн. грн., Жовтневе Путивльського району вартістю 0,6 млн.грн., Вільне Великописарівського району кошторисною вартістю 5,3 млн.грн.

До 2010 року передбачено будівництво газопроводу до с.Терни Недригайлівського району кошторисною вартістю 2,4 млн.грн.

Електроенергетика

На балансі ВАТ "Сумиобленерго" станом на 01.01.99 знаходяться лінії електро-передач напругою:

Повітряні:

110 кВ	- 1272 км по трасі,
35 кВ	- 2321 км по трасі,
10 кВ	- 133015 км по трасі,
6 кВ	- 114 км по трасі,
500 В і нижче	- 16873 км.
Всього ПЛ	- 33595,0 км.

Кабельні:

10 кВ	- 400 км.
6 кВ	- 774 км.
500 В і нижче	- 1108 км.
Всього КЛ	- 2252 км.

Знижувальні підстанції та потужність силових трансформаторів:

110 кВ	- 37/ 1283,2 шт/мВА
35 кВ	- 142/ 607,2 шт/мВА

Всього підстанцій - 179/ 1890,4 шт/мВА

Трансформаторні підстанції 6/10/0,4 кВ - 7870/ 1473,4 шт/мВА

Технічний стан нижче задовільного, особливо електричних мереж 0,4 кВ.

На підстанціях багато застарілого обладнання, але заміна його не виконується через відсутність коштів. Недостатній також аварійний запас обладнання і матеріалів.

На балансі акціонерного товариства налічується три малих ГЕС, розташованих на р.Псел: Низівська, М.Ворожбянська та Михайлівська. Гідротехнічні споруди ГЕС використовуються в основному з метою підтримання рівня води в р.Псел.

Основні напрямки реформування галузі:

будівництво повітряних ліній - 10 кВ до розвантажувальних трансформаторних підстанцій при будівництві повітряних ліній - 0,4 кВ - 583 км;

будівництво повітряних ліній - 0,4 кВ замість непридатних повністю амортизованих (сільські мережі) - 5311 км;

будівництво повітряних ліній - 0,4 кВ замість непридатних повністю амортизованих (міські мережі) - 480 км;

заміна силових трансформаторів ТП - 10/0,4 кВ - 272 шт;

реконструкція ПЛ- 10 кВ (заміна проводу) - 630 км;

будівництво ПС 35/10 кВ "Грабщина" - 2 x 1,6

Фінансове забезпечення планується за рахунок власних коштів підприємств.

Енергозбереження як основний резерв сталого енергозабезпечення

Область належить до енергодефіцитних регіонів, яка задовольняє свої потреби в енергоресурсах власного видобутку всього на 18-19 процентів. Продукти переробки нафти, вугілля, більша частина природного газу одержуються із-за меж області. Потреба в електроенергії за рахунок власних генеруючих потужностей задовольняється тільки на 14,5 процента.

Промисловість характеризується значною енергоемністю виробництва, що обумовлено зношеністю основних фондів, застарілими технологіями та нераціональним використанням паливно-енергетичних ресурсів.

Внаслідок цього питомі витрати енергоносіїв та виробництво основних видів енергоемної продукції в 2-3 рази вищі, ніж у розвинутих країнах світу і продовжують зростати.

У зв'язку з цим серед основних напрямів роботи, що проводиться з метою виведення економіки з кризового стану, поряд із структурно-технологічною перебудовою, повинно бути забезпечено використання адміністративних, нормативно-правових та економічних важелів ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів та ролі енергозбереження.

Відповідно до програми енергозбереження та раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів в області на найближчі роки та перспективу до 2010 року передбачається:

створити систему державного управління енергозбереженням в області;
 створити інфраструктуру енергозбереження в області;
 визначити джерела фінансування енергозбереження;
 сформуванати середовище, сприятливе для енергозбереження;
 запровадити механізм заінтересованості в економії паливно-енергетичних ресурсів,
 стимулювання виробництва продукції за енергозберігаючими технологіями та інвестицій в енергозбереження;

розробити та реалізувати заходи, спрямовані на скорочення енергозатрат у виробництві енергоємної продукції, проведення комплексного енерготехнічного обстеження (енергоаудиту) найбільш енергоємних виробництв і на цій основі - закриття та консервацію окремих технологічних ліній і виробництв;

запровадити на найбільш енергоємних підприємствах автоматизовану систему обліку та управління витрачанням енергоносіїв, зокрема стимулювання виведення потужностей з пікових зон електроспоживання, паспортизацію енергоспоживачів;

залучити до паливно-енергетичного балансу області відновні та нетрадиційні джерела енергії (будівництво вітрових електростанцій, використання енергії малих річок, використання енергії докілья та скидного енерготехнологічного потенціалу, використання нетрадиційного палива тощо);

створити фінансово-інвестиційні умови та механізми;

організувати підготовку кадрів, популяризацію енергозбереження.

Розв'язання цих проблем у перспективі надасть можливість:

оптимізувати режими енергоспоживання та зменшити дефіцит енергетичних потужностей;

зменшити енергоємність продукції, що виробляється, та підвищити її конкурентоспроможність;

підвищити надійність і якість енергопостачання господарських об'єктів і населення, поступово ліквідувавши обмеження на споживання електроенергії;

забезпечити подальший розвиток власного енергоринку, скоротити обсяги імпорту енергоносіїв і таким чином зменшити енергозалежність області.

Житлово-комунальне господарство

В основу стабілізації і розвитку житлово-комунального господарства області необхідно покласти реформування галузі до роботи в ринкових умовах, для чого:

провести розмежування функцій замовника і підрядників в особі житлово-комунальних підприємств, з цією метою створити при міськвиконкомах служби замовника;

забезпечити впровадження договірних відносин між виробником, постачальником і споживачем житлово-комунальних послуг;

провести відокремлення джерел тепла від теплових мереж, створивши на їх базі окремі юридичні особи;

продовжити роботи по створенню об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;

з метою запобігання перехресного субсидіювання підгалузей і змоги формування економічно обгрунтованих тарифів провести реорганізацію багатогалузевих підприємств житлово-комунального господарства з утворенням самостійних підприємств на правах юридичних осіб;

з метою рівноправного виходу в ринкові умови діючих підприємств галузі провести їх акціонування, приватизацію, передачу в оренду;

продовжити роботу по передачі у комунальну власність територіальних громад відомчого житлового фонду і об'єктів комунального призначення з наступним їх обслуговуванням на конкурсних засадах;

забезпечити поетапну зміну побутових газових приладів з вичерпаним терміном експлуатації, встановлених у житловому фонді, згідно з графіком, затвердженим розпорядженням голови облдержадміністрації від 22.06.99 № 248;
розробити і здійснити пілотні проекти реконструкції крупнопанельних житлових будинків масової серії, збудованих у 1960-1970 роках;
продовжити роботу по енергозбереженню шляхом:

встановлення приладів обліку води, тепла у житловому фонді та на об'єктах

соцкультпобуту;

регулювання електроприладів на подачу і підняття води, перекачку та очистку каналізаційних стоків;

поетапної заміни теплових мереж і колекторів на трубопроводах з пінопіуретановою ізоляцією;

виконання інвентаризації мереж тепло-, водозабезпечення та водовідведення;

впровадження топочних випромінювачів, які підвищують ККД опалювальних котелень на 2-3 проценти;

заміни діючих опалювальних котлів на котли з підвищеним ККД;

виконання комплексу заходів по оптимізації водопровідних мереж за рахунок зонування, кільцювання, регулювання тиску води;

збудувати додаткові артезіанські свердловини в містах Суми, Ромни, Охтирка, Глухів;

виконати реконструкцію очисних споруд каналізації в містах Конотоп, Ромни, С-Буда,

Білопілья;

завершити будівництво очисних споруд каналізації в місті Лебедині;

здійснити будівництво полігонів по утилізації твердих побутових відходів в містах

Суми, Шостка, Білопілья, Ворожба, Ямпіль, смт.Краснопілья;

завершити будівництво КНС-1 "А" в місті Суми;

завершити будівництво моста через ріку Сула в місті Ромни;

виконати реконструкцію і капітальний ремонт мостів у місті Суми по вул.Горького,

Черепіна, Білопільський шлях, Дзержинського, шляхопроводу по вул. Ремесленій;

оснастити новозбудовані житлові будинки даховими модульними котельними.

Трудові ресурси, зайнятість населення

Аналіз трудових ресурсів області показує, що стабілізація їх чисельності прогнозується на 2001-2005 роки. Це можливе через створення належних умов для їх повноцінного відтворення, професійно-інтелектуальний розвиток, продуктивне їх використання при відповідному економічному підґрунті, збалансований регіональний розвиток, впровадження системи стимулів до праці, забезпечення безпечних умов праці і життя, а також реалізацію соціальних гарантій зайнятого і незайнятого населення в умовах формування ринкових відносин.

Відтворення трудових ресурсів також залежить від покращання демографічної ситуації в області. У відтворенні населення області після 2005 року прогноуються позитивні зміни. Стабілізуються показники народжуваності. Зменшуватимуться показники смертності. Припиниться відтік населення області. Починаючи з 2005 року, уповільнюватимуться темпи природного скорочення чисельності населення.

В зв'язку з цим, враховуючи, що зазначені процеси матимуть досить складні демографічні наслідки як у коротко, так і довготерміновій перспективі, вживатимуться заходи щодо:

формування трудової активності населення шляхом створення нових робочих місць та умов для ефективної зайнятості;

зменшення смертності населення у найбільш активному працездатному віці за рахунок оздоровлення навколишнього середовища;

поліпшення умов праці жінок та інше.

На формування і збільшення чисельності трудових ресурсів впливатиме зростання числа громадян, яким передбачається подовження строку виходу на пенсію у результаті реформування пенсійної системи.

Трудові ресурси області

(тис.чоловік)

Роки							
1991	1994	1995	1998	1999	2000	2005	2010
790.9	784.9	840.9	821.9	821.0	820.5	820.9	825.0

Основні напрями політики зайнятості направлені, в першу чергу, на вирішення питань по забезпеченню зайнятості незайнятого населення, запобіганню масового безробіття, створення умов для надання соціального захисту малозахищеному працездатному населенню.

Враховуючи, що 25 процентів зайнятих на підприємствах працівників щорічно знаходяться у відпустках без збереження заробітної плати, стільки ж працюють у неповному робочому режимі, а також введення з 1 січня 2000 року виплати вивільненим працівникам допомоги протягом перших двох місяців у розмірі 100 % заробітної плати, рівень безробіття на кінець року становитиме 9 %, а у 2001 році - 10,9 %.

Протягом наступних двох етапів рівень безробіття матиме тенденцію до стабілізації. У 2005 році він прогнозується на рівні 8,2 процента, а у 2010 році не більше як 6,5 процента.

Вирішального значення на ринку праці набуватиме рівень освіти та фахової підготовки працюючих.

Прогнозується щорічно здійснювати бронювання робочих місць на підприємствах, в установах та організаціях області для громадян, які на рівних правах не можуть конкурувати на ринку праці і потребують соціального захисту.

Набуватиме подальшого розвитку робота по організації професійної підготовки незайнятого населення для зайняття підприємницькою діяльністю, а також професійна інформація. З метою поліпшення умов для працевлаштування випускників вузько профільних професійних навчальних закладів, планується створити їх реорганізацію на багато профільні з запровадженням підготовки робітників за суміжними професіями.

Набуватиме подальшого розширення сфера застосування праці у сільській місцевості, зокрема впровадження нових форм господарювання, створення сприятливих умов життя і праці для осіб, які повертаються з міст до сільської місцевості.

Здійснюватимуться організаційно-методичні заходи щодо запровадження модульної системи навчання незайнятого населення з робітничих професій.

Прогнозується забезпечити високий рівень інформованості незайнятого населення щодо отримання в службі зайнятості різноманітних профорієнтаційних послуг та психологічної підтримки, удосконалювати методи роботи підрозділів служби зайнятості населення.

Вирішальне значення на ринку праці набуватиме запровадження загальнообов'язкового державного страхування громадян на випадок безробіття.

Цю систему прогнозується запровадити з 2000 року, що вже у 2010 році забезпечуватиме гарантовану матеріальну підтримку громадян на період пошуку роботи у зв'язку з її втратою, а також опанування нових професій у разі затяжного періоду безробіття або умов відсутності попиту на певні професії.

Витрати на визнаних безробітними, але не застрахованих осіб, повністю фінансуватимуться державою.

В сучасних економічних умовах сфери торгівлі та побутового обслуговування населення повинні вирішувати два головних питання. В стратегічному плані - це забезпечення збалансованості грошових доходів та витрат населення, платоспроможного попиту та пропозиції товарів та послуг.

Споживчий ринок

Основні напрямки розвитку сфери роздрібної торгівлі.

Реформування структурної і територіальної організації роздрібної торгівлі забезпечується її розвитком за такими функціональними напрямками:

Напрямок перший - формування конкурентного середовища для ринкових суб'єктів господарювання.

Створення конкретних умов для конкуренції у сфері торговельного обслуговування населення потребує прискорення розвитку нових форм роздрібної торгівлі за рахунок інтенсивного залучення до торговельної діяльності якомога більшої кількості господарюючих суб'єктів і суттєвого розширення типової і видової їх різноманітності, зокрема таких перспективних організаційних утворень, як:

- угруповання незалежних магазинів із спільної закупівлі та зберігання товарів;
- роздрібні фірми, які ведуть торгівлю під власними торговельними марками;
- об'єднання на кооперативних засадах;
- інші добровільні об'єднання типу фінансово-промислових торговельних груп тощо.

Напрямок другий - забезпечення господарської надійності та економічної конкурентоспроможності кожного ринкового суб'єкта.

Запобігання ризику зниження господарської життєздатності підприємств у сфері роздрібної торгівлі сприятиме:

пряма інтеграція виробничої і торговельної діяльності через мережу "фірмових" магазинів;

розширення мережі магазинів по реалізації товарів легкої промисловості, господарчого призначення з відновленням виробництва конкурентоспроможних вітчизняних непродовольчих товарів. Подальший розвиток отримає фірмова торгівля. До 2010 року кількість фірмових магазинів підприємств-товаровиробників збільшиться на 40 процентів;

непряма інтеграція промислової і торговельної сфер діяльності на контрактній основі, коли торговельне підприємство зобов'язується реалізовувати виготовлену продукцію, а коли торговельне підприємство надавати торговельному підприємству ряд послуг, включаючи промислове підприємство - надавати торговельному підприємству ряд послуг, включаючи технологічне оснащення, проведення рекламних заходів, надання кредиту, навчання персоналу з експлуатації виробів технічно складного асортименту з забезпеченням гарантійного і післягарантійного їх обслуговування (техноторгові центри, високомеханізовані підприємства з продажу будівельних матеріалів, нових видів наземного і водного транспорту тощо);

наповнення внутрішнього ринку до 2010 року товарами агропромислового комплексу вітчизняного виробництва не менше як на 75 - 80 процентів;

запровадження принципово нових технологій позамагазинних форм торгівлі на основі використання електронних засобів (персональних комп'ютерів, кабельного і звичайного телебачення, телефонного зв'язку) для оформлення замовлення на купівлю у спеціальних центрах збуту споживчих товарів;

інтенсивний розвиток посилкової торгівлі за каталогами, на замовлення та інших альтернативних форм торговельного обслуговування населення, особливо в районах з низькою компактністю торговельної мережі, або там, де її немає.

Напрям третій - запобігання скороченню або ліквідації деяких соціально важливих, але малоприбуткових і неконкурентоспроможних видів торговельної діяльності: торгівля екологічно чистими та такими, що швидко псуються видами продукції; залучення на внутрішній ринок товарів, на які є стабільний попит; організація харчування і торговельного обслуговування малозабезпечених, соціально незахищених та інших пільгових верств населення; розробка та впровадження нових видів технологічного обладнання; забезпечення потреб цивільної оборони і стабільної роботи підприємств торгівлі в умовах надзвичайних ситуацій.

Свою підтримку регіональні органи виконавчої влади повинні реалізовувати через систему замовлень або надання пільг суб'єктам торговельної діяльності.

Напрям четвертий - максимальна адаптація структурної і територіальної організацій роздрібної торговельної мережі до стереотипів і моделей поведінки споживачів та їх запитів.

Розвиток видової структури роздрібної торговельної мережі має забезпечуватись не тільки за рахунок розширення товарно-асортиментної типізації та спеціалізації торговельних підприємств, а й за рахунок поглиблення соціальної диференціації типів торговельних об'єктів і створення на цій основі категорії так званих "престижних" і "доступних" магазинів, підприємств харчування з різним ціновим рівнем на однотипові товари та різним набором торговельних послуг.

Напрям п'ятий - поєднання принципів вільного (ринкового) і регульованого формування роздрібної торговельної мережі.

Враховуючи, що роздрібна торговельна мережа є елементом інфраструктури кожного міського і сільського поселення і виконує, крім економічної, значну соціальну функцію, необхідно відновити на принципово новій основі систему розроблення та затвердження перспективних планів розвитку і розміщення роздрібної торговельної мережі як складової частини генеральних планів-схем розвитку міст, районів та сільських адміністративних територій. Основними принципами визначення кількісних і якісних показників розвитку роздрібної торговельної мережі повинні стати суто "ринкові" принципи "економічної діяльності" і "переваг для споживачів".

Потреба у торговельній мережі, яка складається з економічно малопривабливих, але соціально важливих об'єктів з реалізації товарів першої необхідності і масового попиту, повинна визначатися, виходячи з принципу "мінімально допустимої достатності", а розміщення об'єктів цієї мережі повинно забезпечувати їх доступність.

Напрям шостий - впорядкування організації і ведення торговельної діяльності.

Поліпшенню торговельного обслуговування населення, а також запобіганню всілякого роду порушенням суб'єктами торговельної діяльності сприятиме більш цілеспрямована контрольованість і регламентація торговельної діяльності, яка передбачає:

подальше удосконалення системи ліцензування і патентування різних видів торговельної діяльності з метою спрощення процедури одержання дозвільних документів, а також об'єктивізації цього процесу;

впровадження у сфері торговельної діяльності системи контролю за якістю товарів (робіт, послуг) згідно з рекомендаціями міжнародних стандартів 10-9000;

впровадження штрихового кодування товарів як засобу автоматизованої і найбільш адекватної ідентифікації їх характеристик і передумови ефективного контролю та управління товарно-грошовим обігом;

проведення технічної паспортизації об'єктів торговельної мережі;

упорядкування "вуличної" торгівлі відповідно до правил і технологічних вимог щодо

продажу товарів через роздрібну, пересувну та виносну мережі;

розвиток інфраструктури роздрібної торгівлі, в тому числі пунктів гарантійного обслуговування складних технічних товарів, пунктів прокату виробів, як альтернативи дуже дорогих товарів, мережі торговельних об'єктів з новими грошово-розрахунковими технологіями тощо;

впровадження системи державних стандартів організації торговельного обслуговування з визначенням номенклатури обов'язкових (основних) торговельних послуг, які повинні надаватись покупцеві без додаткової оплати.

З метою покращання торговельного обслуговування сільського населення в сільській місцевості більш швидкими темпами буде розвиватись підприємництво. До 2005 року в кожному населеному пункті суб'єктами підприємницької діяльності буде відкрита торговельна мережа по продажу товарів повсякденного вжитку.

При стабілізації економіки, підвищенні реальних доходів населення роздрібний товарообіг торгових підприємств усіх форм власності (у діючих цінах) становитиме: в 1999 році - 522.5 млн.грн., в 2000 році - 567.9 млн.грн., в середньому за 2001-2005 роки - 680 млн.грн., в середньому за 2006-2010 роки - 820 млн.гривень.

Побутове обслуговування

Сфера послуг, при створенні належних умов для її подальшого розвитку та функціонування, може забезпечити не лише додаткові робочі місця, а й швидке наповнення державного та місцевих бюджетів.

Побутове обслуговування населення в 1999-2010 роках значно покращиться за рахунок розвитку малого підприємництва в сфері послуг, а також за рахунок удосконалення системи надання послуг в сільській місцевості.

Передбачається розширення різновидності побутових послуг з урахуванням попиту населення шляхом відкриття нових пралень, хімчисток, майстерень, ательє, розширення діяльності підприємств побуту, що знаходяться в районних центрах, за рахунок виїзного обслуговування сільського населення за попередніми замовленнями, переоснащення підприємств побуту новим обладнанням, покращання якості виконання робіт та надання послуг, збільшення виготовлення товарів на підприємствах побуту за рахунок індивідуальних замовлень, розширення надання послуг на дому, створення сприятливих умов щодо виділення вільних приміщень для надання необхідних видів послуг, особливо в сільській місцевості, відновлення роботи пунктів прокату складної побутової техніки, теледіапапаратури.

Розвиток охорони здоров'я

Програма визначає необхідні зміни у підходах до зміцнення здоров'я як найвищої гуманістичної гідності та пріоритетного напрямку розвитку охорони здоров'я.

Основні напрямки реалізації програми:

охорона навколишнього середовища та забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення;

впровадження дієвої системи медико-санітарної просвіти населення, яка б сприяла формуванню традицій і культури здорового способу життя, престижу культу здоров'я;

вдосконалення організаційних форм і методів надання медичної допомоги населенню та профілактика захворювань;

система забезпечення розвитку галузі охорони здоров'я, що включає кадрове, науково-методичне, матеріально-технічне, фінансово-економічне, інформаційне забезпечення;

створення комплексних комп'ютерних мереж для реалізації програми комп'ютерних медичних технологій;

збереження існуючої мережі закладів охорони здоров'я, подальше формування мережі закладів у сільській місцевості;

формування мережі медичних навчальних закладів;

удосконалення системи післядипломної підготовки та підвищення кваліфікації працівників охорони здоров'я;

щорічне збільшення обсягів фінансування для забезпечення виконання цільових програм "Діти України", "Планування сім'ї", "Генетичного моніторингу", "Цукровий діабет", "Імунопрофілактика населення", "Здоров'я літніх людей", "Артеріальна гіпертензія", "СНІД", "Фтизіатрія".

Реалізація програми матиме такі соціально-економічні наслідки:

Система охорони здоров'я буде вдосконалюватися за принципами: дотримання прав і свобод людини і громадянина в галузі охорони здоров'я та забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій; рівноправність громадян, демократизм і загальнодоступність медичної допомоги в галузі охорони здоров'я;

багатоукладність економіки охорони здоров'я та її фінансування державних гарантій з монополізацією та заохоченням підприємництва і конкуренції; розвиток самоврядування закладів та самостійність працівників охорони здоров'я на правовій і договірній основі.

Це дасть можливість реально покращити стан охорони здоров'я населення області, сприяти запобіганню та профілактиці захворюваності, надавати кваліфіковану, вчасну та в необхідних обсягах медичну допомогу.

До 2010 року буде запроваджена система загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, яка забезпечуватиме якісне надання необхідної медичної допомоги усім застрахованим громадянам і членам їх сімей.

Набуде розповсюдження система сімейного лікаря, якого громадяни обиратимуть самостійно.

Фінансове благополуччя кожного лікаря залежатиме від його професіоналізму та якості надання медичних послуг.

Буде вирішено проблему фінансування охорони здоров'я. Щорічний приріст асигнувань на охорону здоров'я становитиме 6,5 % і до 2010 року збільшиться у 1,5 раза. При цьому за рахунок коштів медичного страхування фінансуватиметься понад 60 % загального фінансування системи.

У відтворенні населення області після 2000 року прогноуються позитивні зміни. Стабілізуються та незначними темпами зростатимуть показники народжуваності. Зменшуватимуться показники смертності.

Для реалізації зазначених напрямів передбачається:

- з метою вдосконалення мережі установ охорони здоров'я завершити будівництво 20 закладів:
- дезінфекційного відділення обласної дитячої клінічної лікарні;
 - овочесховища госпіталю інвалідів Великої Вітчизняної війни;
 - палатного корпусу Недригайлівської центральної районної лікарні;
 - інфекційного відділення першої обласної психіатричної лікарні в м.Ромни;
 - патологоанатомічного корпусу Конотопської центральної районної лікарні;
 - газифікації другої обласної психлікарні в с.Високому Охтирського району;
 - обласного психдиспансеру в м.Суми;
 - обласної інфекційної лікарні;
 - лікувального корпусу В.Писарівської центральної районної лікарні;
 - Охтирської центральної районної лікарні;
 - лікувального корпусу Тростянецької санітарно-епідеміологічної станції;
 - радіологічного відділення обласного онкодиспансеру;
 - другої черги пологового будинку в м.Конотопі;
 - лабораторного корпусу Лебединської санітарно-епідеміологічної станції;
 - медсанчастини в м.Шостці;
 - інфекційного відділення Середино-Будської центральної районної лікарні;
 - тубдиспансера в м.Ромни;

обласного бюро судово-медичної експертизи;
обласної клінічної лікарні;

Сумської центральної районної лікарні;

реконструювати судово-медичний морг в м.Шостці;

з метою ліквідації аварійності здійснити капітальні ремонти 50 закладів, 28 харчоблоків, 7 дитячих молочних кухонь, 32 пралень, 9 моргів, 12 водоймищ пожежного захисту;

відновити роботу фармацевтичної фабрики в м.Суми. Налагодити виробництво медичних препаратів, настоянок, розфасування трав, спирту для медичних потреб;

забезпечити лікувальні заклади області препаратами, перев'язувальними матеріалами, рентгенплівкою, хімреактивами, що виробляються підприємствами області;

зберегти існуючу мережу комунальних аптечних закладів з поетапною їх приватизацією починаючи з 2001 року. До кінця 2010 року в державному регулюванні залишити не більше 20 процентів комунальних аптек (аптечних баз) від існуючої мережі;

створити додатково 15 опорних пунктів швидкої медичної допомоги в сільській місцевості;

забезпечити обласну клінічну, обласну дитячу клінічну лікарні, обласний клінічний пологовий будинок, Охтирську, Шосткинську, Конотопську, Роменську центральні районні лікарні пересувними амбулаторно-діагностичними лабораторіями;

передбачити в 2000 році за рахунок централізованого фонду пересувний флюорограф для обслуговування населення північного регіону області, передати його Шосткинській центральній районній лікарні;

забезпечити поетапну заміну 250 одиниць санітарного автотранспорту лікувальних закладів, закладів санітарно-епідеміологічної служби, в тому числі 25 одиниць в 2000 році, по 75 одиниць в 2001-2002, 2003-2005, 2006-2010 роках;

з метою закріплення кадрового потенціалу медичних закладів сільської місцевості щорічно передбачати будівництво не менше 15 житлових будинків або квартир для сімей медпрацівників;

забезпечити оплату комунальних послуг медичним працівникам сільських закладів охорони здоров'я за рахунок обласного бюджету;

завершити до кінця 2001 року створення комплексної комп'ютерної мережі з питань програмного забезпечення медичних технологій;

забезпечити закупівлю медичного, технологічного, стерилізаційного обладнання за рахунок централізованого фонду охорони здоров'я:

Найменування	Роки		
	2000-2003	2004-2007	2008-210
Сучасні лабораторні діагностичні комплекси	16	10	12
автоклави	30	20	45
термостати	45	52	41
сучасна та лікувальна апаратура:			
комп'ютерний томограф	1		
УЗ апарати	3	5	6
дихальні апарати для реанімаційних відділень ЛПЗ та пологових будинків	3	10	7
ендоскопічна апаратура	3	10	7
кювети для відділень новонароджених	30	35	35
штучна нирка	1	1	1
рентген апаратура	10	10	15
наркозна апаратура	3	3	4
ЕКГ апарати	15	20	30
пересувні флюорографи	2	5	3

з метою забезпечення імунопрофілактики щорічно виділяти цільові кошти на придбання імунобіологічних препаратів в сумі не менше 4 млн. гривень;
з метою енергозбереження забезпечити скорочення технологічних витрат теплової енергії за рахунок впровадження енергозберігаючих технологій та забезпечити поетапну заміну зовнішніх теплових мереж та систем гарячого водопостачання на високо ефективні теплоізолюючі матеріали;

завершити до кінця 2001 року встановлення 45 приладів обліку тепла, 47 приладів обліку гарячої води і 36 холодної води за рахунок бюджетного фінансування;

завершити до 2000 року телефонізацію ФАПів та ФП;
забезпечити проведення науково-дослідницьких робіт з медичним факультетом Сумського державного університету.

Для поліпшення демографічної ситуації вживатимуться заходи щодо:
пропагування здорових засад життя, збереження та поліпшення здоров'я населення, як найбільшої цінності нації;

запровадження генетичного моніторингу населення області;
забезпечення 100-процентної вакцинації дітей та дорослого населення;
зменшення смертності населення в найбільш активному працездатному віці, особливо чоловіків, за рахунок поліпшення та створення безпечних умов праці, оздоровлення навколишнього середовища, поліпшення побутових умов.

Несприятливі зміни в стані здоров'я населення області зумовлені багатьма факторами: забрудненням навколишнього середовища, зростанням нервово-психічного навантаження, недостатнім рівнем фізичного та гігієнічного виховання населення, особливо молоді, незадовільними умовами праці, шкідливими звичками.

Програма передбачає до 2010 року здійснення заходів, спрямованих на усунення вказаних факторів з метою збереження і зміцнення здоров'я населення області. А саме:

поліпшення екологічного стану навколишнього середовища з метою зменшення впливу екологічного фактору, який сьогодні обумовлює 20-30 % загальної захворюваності населення;

поліпшення умов праці для зниження рівня основних виробничих шкідливостей і факторів, що спричиняють професійні захворювання;

профілактика інфекційних і паразитарних захворювань, що є важливою медичною та соціально-економічною проблемою: в останні роки намітилася тенденція до зростання захворюваності на грип і гострі респіраторні інфекції, вірусні гепатити;

формування здорового способу життя. В комплексі чинників, що впливають на здоров'я, найбільш значущими (більш 50 %) є умови та спосіб життя. Тому перед охороною здоров'я та суспільством в цілому стоїть завдання першочергової важливості: перетворити той спосіб життя, що сьогодні характерний для переважної частини населення країни і області у здоровий, який би не руйнував, а зберігав і нарощував резерви здоров'я нації;

розвиток фізичного виховання, фізичної культури і спорту серед населення;

профілактика захворювань з метою підвищення рівня охорони здоров'я материнства та дитинства, розвитку первинної медико-санітарної допомоги, профілактики серцево-судинних та онкологічних захворювань, соціально-обумовлених хвороб, вдосконалення медико-соціальної допомоги людям похилого віку.

Конкретна галузева програма по охороні здоров'я буде розроблятися поетапно по роках у відповідності із прийнятою концепцією розвитку охорони здоров'я управлінням охорони здоров'я облдержадміністрації і подаватися на розгляд та затвердження обласної ради.

У відповідності до Закону України "Про освіту" на період до 2010 року передбачається:

зберегти існуючу мережу дошкільних закладів;

здійснювати перепрофілювання вивільнених приміщень дошкільних закладів під спеціальні, санаторні, оздоровчі дитячі садки для розвитку, виховання та навчання дітей з психофізичними вадами, хворих, ослаблених і з малозабезпечених, неповних та неблагополучних сімей;

у сільській місцевості розширити мережу комплексів "школа - дитячий садок", у всіх селах, де не працюють дошкільні заклади, відкрити в загальноосвітніх школах дошкільні групи з різним режимом роботи. Забезпечити їх цілорічне функціонування;

з метою підвищення престижу дошкільних закладів запроваджувати додаткові платні послуги для поглибленого розвитку дітей, продовжувати відкривати на базі дитячих садків початкові класи школи;

з метою вдосконалення мережі загальноосвітніх закладів до 2010 року побудувати 20 загальноосвітніх шкіл на 4218 місць;

з метою ліквідації аварійності зробити капітальний ремонт 10 закладів освіти, планується добудова 67 класних кімнат, 23 спортзалів, 13 шкільних їдалень. Додатково до існуючих відкрити 5 спеціальних шкіл, 4 гімназії, 1 колегіум, 19 навчально-виховних комплексів;

у зв'язку з регіональними умовами, ліквідацією окремих неперспективних населених пунктів, припинити роботу 13 загальноосвітніх шкіл, в основному I ступеня, реорганізувати 8 шкіл I-III ступенів у школи I-II ступенів, 4 школи I-II ступенів у школи I ступеня;

протягом найближчих років перевести початкові школи на 4-річне навчання, здійснювати навчально-виховний процес учнів I класу – шестирічок на базі дошкільних закладів, розробити програми переходу загальноосвітніх шкіл I-III ступенів на 12-річний термін навчання;

в тих населених пунктах, де немає дошкільних закладів, при школах відкрити дошкільні групи з короткочасним перебуванням дітей для підготовки їх до школи.

Відповідно до статті II Закону України "Про загальну середню освіту", "Національної програми розвитку агропромислового виробництва і соціального відродження села України на 1999-2010 роки" буде звернута особлива увага на подальше формування мережі державних і комунальних загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості. Їх кількість та наповнюваність буде визначатися відповідно до економіко-географічних особливостей регіону, їх територіальної доступності та складу дитячих контингентів.

Поступово буде здійснюватися відродження груп продовженого дня учнів на початок ланки з метою психологічної їх адаптації при подальшому навчанні. Кількість таких груп в 2000-2001 роках збільшиться на 16 процентів.

У відповідності до національних потреб населення області та вимог Закону України "Про мови" в закладах освіти здійснюватиметься поступовий перехід російськомовних шкіл на українську мову навчання.

У зв'язку з ростом кількості учнів в інтернатних закладах відповідно виникає потреба у додаткових місцях для них. На сьогодні при Білопільській, Роменській, Ульянівській, Путивльській та інших школах-інтернатах налічується недокомплект житла для дітей на 1500 місць. На 2010 рік потрібна буде одна школа-інтернат загальноосвітня та 2 спеціалізовані школи для дітей з порушенням зору.

Крім того, в області близько 200 дітей мають дефекти мовлення, але відповідних шкільних закладів немає. Тому на перспективу потрібно створити такий інтернатний заклад, який зняв би цю гостру проблему.

Основні напрямки розвитку *професійно-технічної освіти*:

- рівнями:
- 1 рівень – короткотермінове курсове навчання
 - 2 рівень – масова професійна освіта випускників загальноосвітніх шкіл у професійно-технічних училищах
 - 3 рівень – професійна освіта у вищих професійних училищах
 - 4 рівень – професійна освіта у модельних центрах;

з метою формування фахівців, здатних до професійної мобільності, швидкої адаптації до змін у розвитку техніки, технології в умовах ринкової економіки, передбачається створення сітки вищих професійних училищ (6), центрів професійно-технічної освіти (2), училища-агрофірми (1), училища-заводу (1). Вважати основними функціями вищезазначених закладів підготовку кваліфікованих робітників для складних наукоємних технологій; перепідготовку незайнятого населення; підвищення кваліфікації з складних наукоємних професій.

Пріоритетними напрямками у роботі *вузів I-IV рівнів акредитації* на 1999-2010 роки будуть:

продовження роботи по удосконаленню довузівської та ступеневої підготовки фахівців у рамках навчально-науково-виробничих та навчально-наукових комплексів вузів III-IV рівнів акредитації області;

створення навчально-виховного комплексу на базі Глухівського державного педагогічного інституту ім.Сергеева-Ценського;

спільна робота ректоратів (дирекцій) вузів I-IV рівнів акредитації з управліннями облдержадміністрації по розробці моделі прогнозування потреб області у спеціалістах різних напрямків і профілів, установлення, виходячи з реальних потреб, обсягів їх підготовки;

створення при Сумському та Глухівському педінститутах профільних загальноосвітніх закладів інтернатного типу для цільової підготовки сільської молоді до вступу на педагогічні спеціальності;

створення на базі сільських шкіл області 2 аграрних ліцеїв та ліцейних класів у школах Шосткинського, Ямпільського, С-Будського районів для відбору обдарованої молоді для навчання;

забезпечення організації навчального процесу на основі сучасних навчальних технологій, комп'ютеризація навчальної і наукової діяльності;

забезпечення переоснащення учбово-матеріальної бази навчальних закладів сучасним навчально-лабораторним обладнанням, у тому числі технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою та оргтехнікою;

проведення поточних та капітальних ремонтів навчальних корпусів із забезпеченням сучасного дизайну та інтер'єрів;

підвищення ролі Сумського державного університету як навчально-методичного, наукового та культурного центру області, створення на його базі обласного міжвузівського спортивно-оздоровчого студентського табору в с.Гурзуф. За обласним регіональним замовленням розгорнути в ньому підготовку фахівців із нових спеціальностей, зокрема, з "енергоменеджменту", передбачаючи для створення учбово-лабораторної бази з нових спеціальностей в обласному бюджеті по 100 тис.грн. щорічно;

реформування змісту виховання студентської молоді, продовження реалізації Концепції виховання дітей та молоді в національній системі освіти, забезпечення пріоритетів національно-громадянського виховання; продовження роботи по удосконаленню організації студентського самоврядування, вивчення і впровадження кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду виховної роботи у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації області;

розширення та вдосконалення міжнародного співробітництва з вузами країн СНД, Західної Європи, США; налагодження спільного випуску стажування молодих викладачів в університетах та студентів на підприємствах, у фірмах, фермерських господарствах зарубіжних країн;

розширення співпраці вузів області з науково-дослідними установами України; відкриття у 2000 році науково-дослідного інституту проблем картоплярства північно-східного регіону України при Сумському державному аграрному університеті. В області передбачається зберегти *мережу позашкільних закладів освіти* і до 2010 року додатково відкрити 4 дитячо-юнацьких спортивних школи: в Лебединському, Глухівському, Роменському, Кролевецькому районах. У створених ДЮСШ будуть працювати відділення з шорт-треку, лижних гонок, футболу, легкої атлетики, боротьби. Передбачається збільшити чисельність вихованців позашкільних установ до 65250 дітей, що буде становити 42 проценти від загальної кількості дітей.

З метою прискорення впровадження *наукових досягнень* у промисловість та сільське господарство області створити на базі провідних вузів та підприємств області технопарки, в першу чергу "Насособудування" та "Наукового приладобудування", з наданням їм пільг у межах обласних повноважень.

Для забезпечення наукових працівників науковою та патентною інформацією створити в м.Сумах обласний патентно-інформаційний центр. До його створення забезпечити функціонування тимчасового центру на базі Сумського державного університету, передбачаючи щорічно в обласному бюджеті необхідні кошти на передплату та комплектування фонду;

Для вирішення спільних регіональних проблем розширити наукові зв'язки вчених області з вченими прикордонних областей (Белгородською, Курською, Брянською).

Створити ефективну адміністративно-громадську систему управління науково-технічним прогресом в області;

З метою координації проведення в області наукових досліджень та ліквідації їх дублювання створити при обласній держадміністрації науково-методичну раду.

Проаналізувати та поновити діяльність в області Союзу наукових та інженерних товариств, товариств винахідників та раціоналізаторів, спрямувати діяльність регіональних відділень галузевих Академій на вирішення нагальних питань науково-технічного прогресу в області.

Організувати в області випуск періодичного наукового видання, присвяченого історії, культурі й археології області та інше.

Розширити практику проведення науково-виробничих конференцій з проблем області на базі держуніверситету та аграрного держуніверситету. Створити в обласному центрі Будинок вчених.

Поновити практику урочистого святкування в області державного свята "День науки" як огляду досягнень наукових колективів, присвячуючи цій даті обласні виставки-огляди, наукові конференції, урочисті збори і таке інше.

Розвиток культури

Зростатиме роль культури в процесах духовного єднання народу, підвищення національної свідомості і патріотизму.

Для вирішення поставлених завдань потрібна координація дій органів державної влади, установ культури і мистецтв, благодійних фондів та громадських об'єднань.

З метою відродження та збереження духовної спадщини нашого народу та подальшого розвитку культури в області передбачається:

реформування закладів культури згідно з сучасними вимогами, створення поліфункціональних закладів: центрів культури та дозвілля, розвиток та підтримка недержавних закладів культури. З метою забезпечення культурного дозвілля населення передбачається переведення працівників галузі на повний робочий день;

розширення асортименту послуг, що надають клуби, бібліотеки, музеї; приведення їх у відповідність до потреб відродження народних традицій, збереження історичної пам'яті з урахуванням пріоритетів дозвільної діяльності населення, які зазнали істотних змін у результаті підвищення інформаційного потенціалу суспільства;

розвиток процесу вивчення, дослідження і пропаганди традиційного народного мистецтва, фольклору та етнографії, проведення районних, обласних та всеукраїнських заходів з цього напрямку;

активізація роботи по залученню до участі в гуртках художньої самодіяльності та клубних формуваннях дитячої та молодіжної аудиторії;

запровадження єдиної регіональної автоматизованої системи на базі обласної наукової бібліотеки, створення електронного каталогу, забезпечення інформаційного обслуговування користувачів бібліотек, органів влади, установ та організацій в автоматизованому режимі;

створення нових державних та громадських музеїв, присвячених життю і творчості видатних діячів області, приведення їх у відповідність до сучасних наукових і технічних критеріїв експозиційної діяльності;

збереження національної культурної спадщини, активізація роботи по охороні та пропаганді пам'яток історії і культури, пропаганді історико-культурної спадщини;

підтримка високопрофесійної мистецької творчості, що забезпечує якісний рівень національної культури, незалежно від політичної чи комерційної кон'юнктури;

удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації працівників культури і мистецтв з урахуванням реальної потреби галузі у висококваліфікованих спеціалістах;

збереження високого рівня мистецької освіти та системи естетичного виховання дітей;

покращання матеріально-технічної бази закладів, забезпечення їх новим обладнанням, інструментами, технічними засобами згідно з науково обґрунтованими та затвердженими нормативами.

Для реалізації зазначених напрямів передбачається:

забезпечити всебічне вивчення історії культури України - літератури, театрального, музичного, образотворчого мистецтва, архітектури, народної творчості, традиційних форм фольклору та інше. З цією метою здійснювати фольклорно-пошукові експедиції, проводити науково практичні конференції, Міжнародні симпозіуми рукотворної кераміки "Раку" тощо. Забезпечити видання книги "Історія розвитку культури Охтирського району", видавати каталоги "Ремесла і промисли Сумщини", включити в плани дитячих музичних шкіл вивчення народної спадщини;

сприяти розвитку народних художніх промислів і ремесел, відкрити музей історії Кролевецького ткацтва на базі садиби Огієвських у м.Кролеві з діючою ткацькою майстернею;

брати участь у створенні та діяльності державних та громадських музеїв, присвячених життю і творчості видатних діячів культури України, уродженців Сумщини: І.Багряного (Охтирка), О.Олеся (Білопіль), П.Куліша (Шостка), Б.Антоненка-Давидовича (Ромни), П.Грабовського (Краснопільський район, с.Грабовське), Остапа Вишні (Охтирський район, с.Грунь).

забезпечити проведення на належному організаційному та мистецькому рівнях Всеукраїнських фестивалів: літературно-мистецького "Кролевецькі рушники" в Кролеві та сільської народної творчості "Мистецькі береги Ворскли" в Охтирському районі, регіонального фестивалю хорового мистецтва "Пісенне Посулля" в Недригайлові, обласних свят "Ой, заграйте, музиченьки" в Бурині, фольклорного мистецтва "Пісенні джерела рідного краю" в Липовій Долині, духової музики і хореографії у Великій Писарівці, сатири і гумору "Вишневі усмішки" в с.Грунь Охтирського району, районних фестивалів та конкурсів за жанрами;

започаткувати на базі Краснопільського району проведення обласного свята дитячої творчості "Ранкова зірка";

відновити роботу дитячої філармонії силами дитячих музичних шкіл міста Суми;

реорганізувати Сумський театр драми і музичної комедії ім. М.С.Щепкіна в Сумський музично-драматичний театр ім. М.С.Щепкіна;
 оптимізувати структуру і обсяги набору студентів у вищий навчальний заклад культури і мистецтва відповідно до коштів, що виділяються з державного бюджету, продовжувати складання договорів з особами, які навчаються за державні кошти;
 створити на базі Сумської дитячої музичної школи № 1 Сумську дитячу школу мистецтв;

відкрити в Сумському училищі мистецтв і культури ім. Д.Бортнянського відділи академічного та народного співу, живопису;

створити на базі обласної філармонії симфонічний оркестр;

створити нові державні музейні заклади: Чехівський заповідник на базі історичного комплексу садиби Лінтварьових у місті Сумах та музей історії музичної культури Сумщини на базі діючої експозиції "П.І.Чайковський і Україна" в історичному будинку садиби Кондратьєвих у с.Низи Сумського району.

З метою розвитку засобів масової інформації передбачається:

реалізація програми розвитку місцевого телебачення і радіомовлення;

модернізація комп'ютерних систем для виготовлення якісних фотооригіналів у редакціях і друкарнях та доукомплектування комп'ютерів модемами для створення єдиної електронної мережі;

переоснащення поліграфічної бази газетного виробництва, збільшення її виробничої потужності та задоволення потреб ринку у друкованій продукції. Об'єднання у 2000 році всіх діючих в області комп'ютерних систем у гнучку локальну електронну мережу для оперативної передачі інформації та підключення до глобальної мережі "INTERNET" на базі комітету інформації.

Сім'я та молодіжна політика

Природним середовищем для фізичного, соціального і духовного розвитку особистості є сім'я. Вона виступає основним джерелом матеріальної і моральної підтримки, психологічного захисту, життєвого досвіду, засобом збереження духовних і національних цінностей, усього того, що формує ментальність нації. Тому необхідно підтримувати зусилля сім'ї, спрямовані на виховання здорового молодого покоління.

Враховуючи зазначене, вживатимуться заходи щодо:

забезпечення правових, економічних, культурних, соціальних умов для зміцнення сім'ї та стійкості шлюбу;

поліпшення якості та рівня медичного забезпечення пологів, материнства та дитинства;

організації роботи психологічних, юридичних, медичних консультацій з питань, пов'язаних з моральним та фізичним здоров'ям членів сім'ї, вихованням дітей, у тому числі інвалідів;

організації роз'яснювальної та санітарно-профілактичної роботи серед сімей з питань репродуктивного здоров'я сім'ї, статевого виховання підлітків, профілактики наркоманії та СНІДу серед підростаючого покоління;

створення клубів за інтересами з урахуванням різних вікових категорій сімей, надаючи першочергове значення проблематиці взаємовідносин батьків і дітей у сучасному суспільстві;

підтримки обдарованих сімей і сприяння розповсюдженню досвіду організації дозвілля таких сімей в інших родинях;

створення умов для участі сімей усіх категорій у процесі державотворення;

організації культурно-мистецьких заходів за місцем проживання: фестивалів, конкурсів, виставок сімейної творчості тощо;

впровадження нових форм сімейного відпочинку та культурного дозвілля;

проведення соціальних досліджень з найважливіших проблем сім'ї;

забезпечення сприятливих умов для оздоровлення, дозвілля, навчання та розвитку дітей, перш за все, в малозабезпечених та багатодітних сім'ях;
створення малозабезпеченим сім'ям необхідних умов, за яких вони мали б можливість вийти із скрутного економічного становища власними силами за підтримки органів виконавчої влади та місцевого самоврядування;
надання комплексної допомоги сім'ям, де є особи з обмеженими фізичними можливостями;

поширення практики організації різних форм родинного виховання (дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей) дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків, з метою реалізації права кожної дитини жити в сім'ї.

У ході трансформації суспільства найменш захищеною категорією виявилися жінки, які становлять понад 48,5 процента у структурі трудових ресурсів області. Високий освітній рівень недостатньо використовується в соціально-економічному та громадсько-політичному житті. У процесі формування ринку праці за останні роки конкурентоспроможність жінок значно зменшилася.

З метою поліпшення становища жінок на ринку праці області передбачається реалізувати комплекс заходів щодо:

організації цільової підготовки керівних кадрів із числа жінок для державного і господарського управління;

сприяння зайнятості жінок шляхом запровадження програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, у тому числі за професіями, що сприяють розвитку самозайнятості, підприємницької діяльності, а також проведення в містах та районах області ярмарок вакансій;

сприяння розвитку самозайнятості та надомної роботи, передусім для жінок-інвалідів та багатодітних матерів;

впровадження системи заходів, спрямованих на поліпшення умов життя та праці жінок у сільській місцевості, в малих містах;

посилення контролю за умовами та режимами праці жінок, особливо на приватизованих підприємствах, в кооперативних та приватних підприємствах, поетапного виводу жінок із шкідливих робіт;

забезпечення підтримки і активізації діяльності жіночих громадських організацій області.

П'ята частина населення області - молодь. Тому одним із важливих завдань органів виконавчої влади та місцевого самоврядування на шляху поліпшення економічної, політичної, соціальної ситуації в регіоні є виховання і підтримка молодого покоління, задоволення його інтересів і потреб. Для цього вживатимуться заходи щодо:

бронювання відповідної кількості робочих місць на підприємствах, в установах і організаціях для забезпечення працевлаштування випускників загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, а також молоді, якій надається перше робоче місце;

забезпечення впровадження в практику організації оплачуваних громадських робіт для учнівської та студентської молоді у вільний від навчання час, створення умов для поширення діяльності студентських та учнівських трудових загонів;

забезпечення фінансової підтримки реалізації молодіжної політики та діяльності молодіжних і дитячих громадських організацій, їх проектів, спрямованих на соціальну підтримку молоді;

розвитку мережі центрів соціальних служб для молоді та створення відповідних умов для підвищення ефективності їх діяльності;

всебічної підтримки талановитої та обдарованої молоді, розвитку мережі молодіжних культурно-просвітницьких центрів;

забезпечення виділення у повному обсязі коштів для надання довготермінових кредитів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) житла;

надання пільгових довготермінових кредитів найменше соціально захищеним категоріям молоді для отримання вищої освіти, виділення коштів на ці цілі в обласному та місцевих бюджетах;

виконання програми оздоровлення студентів-сиріт, студентів-інвалідів, студентів з малозабезпечених сімей та обдарованих студентів, виділення коштів на ці цілі з обласного бюджету;

створення кризових центрів психологічної допомоги та реабілітації для підлітків та молоді, що потерпіли від морального, фізичного, сексуального насильства;

створення центрів ресоціалізації наркозалежної молоді, запровадження профілактичних програм центрів соціальних служб для молоді "АнтиСНІД", "Тверезість", "Життя без паління" тощо;

Екологія і природокористування

У питаннях охорони навколишнього середовища основні зусилля повинні бути направлені на зупинку руйнівного негативного впливу на неї промислового і сільськогосподарського виробництва та перехід до екологоекономічного регулювання виробництва і використання природних ресурсів. Особлива увага в першу чергу буде звертатись на охорону та раціональне використання земель, водних і лісових ресурсів, зниження шкідливого впливу на навколишнє природне середовище відходів виробництва та побутових відходів.

Враховуючи важливість вирішення цих питань в області, розробити в 1999 році програму охорони навколишнього природного середовища до 2015 року та програму захисту населення від впливу іонізуючого випромінювання.

Підготовка і перепідготовка кадрів

Важливим фактором регулювання ринку праці є досягнення відповідності між реальною потребою народного господарства у спеціалістах та підготовкою їх у ВУЗах і професійно-технічних закладах. У першу чергу це стосується оптимізації обсягів державного замовлення.

Враховуючи, що безробіття у найближчі 2-3 роки матиме тенденцію до зростання, надзвичайно важливим є формування на місцевому рівні оптимальної моделі відтворення і ефективного використання трудових ресурсів.

З метою усунення негативних факторів у вирішенні цих проблем необхідно виконати ряд заходів:

продовжити реорганізацію вищих та професійних навчальних закладів для забезпечення якісної підготовки спеціалістів і робітників згідно з реальними потребами ринку праці;

при перепідготовці та атестації фахівців передбачити їх першочергову економічну та юридичну освіту;

здійснювати набір студентів і учнів на навчання у ВУЗи та ПТУ за професіями (спеціальностями), які є надлишковими на ринку праці, виключно на платній основі з наступним самостійним працевлаштуванням або зайняттям приватним бізнесом;

вдосконалити порядок фінансування професійно-технічної освіти на основі багатоваріантності, що дасть можливість використовувати як бюджетні кошти, так і кошти підприємств-замовників та окремих громадян, які самостійно оплачуватимуть навчання, особливо за професіями, що є надлишковими на ринку праці, а також власні кошти ПТУ (підсобних господарств та виробничих підрозділів);

формувати системи професійної орієнтації учнів у загальноосвітніх школах;

розвивати інформаційно-методичні та рекламні роботи;

вдосконалювати взаємодію служби зайнятості населення та навчальних закладів з метою оперативної перепідготовки тимчасово непрацюючого населення і безробітних, в тому числі на коротко - та середньо-термінових курсах;

впроваджувати гнучкі програми професійного навчання незайнятого населення, зокрема організацію перепідготовки незайнятого дорослого населення за модульною системою;

створювати регіональні освітні та навчально-виробничі комплекси;

вдосконалювати систему професійного навчання і перенавчання незайнятого населення на базі діючих вищих та професійних навчальних закладів для набуття професій, спеціальностей конкурентоздатних на ринку праці, в тому числі комплексних;

Підвищити роль створеної при обласній державній адміністрації міжгалузевої ради по вищому і професійному навчанню за участю спеціалістів обласних управлінь, ВУЗів, підприємств та організацій, яка б вивчала питання підготовки і використання робітників і спеціалістів та розглядала на попередньому етапі питання поточного і перспективного планування обсягів підготовки та переліку професій, спеціальностей відповідно до попиту на ринку праці.

Відповідно до нових завдань, які постають перед державним управлінням, передбачається створення ефективної контрольованої державної служби, розвиток якої супроводжуватиметься удосконаленням системи підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців, зокрема:

запровадження професійного навчання службовців, як невід'ємної складової їх професійної діяльності, планування кар'єри з урахуванням нових завдань і функцій органів виконавчої влади;

розширення системи підготовки та перепідготовки державних службовців у межах спеціальності "державна служба" освітнього напрямку "державне управління" за спеціалізаціями - "економіка", "право", "державне право", "соціальна, гуманітарна та кадрова політика".

7. Фінансове забезпечення програми

Програма передбачає максимальне використання регіональних фінансових ресурсів і додаткове залучення зовнішніх коштів.

Фінансування розраховано здійснювати за рахунок таких джерел:

кошти підприємств;

бюджет області (місцеві бюджети);

централізовані капітальні вкладення і додації з бюджету;

позабюджетні фонди;

кошти населення;

інвестиції з других регіонів України, кредити банків, спеціальні інвестиційні фонди,

кошти Пенсійного фонду, страхових компаній, громадських організацій та інші.

8. Очікувані результати реалізації програми

Основні прогностичні показники на 1999 - 2010 роки

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	1998 рік	1999 рік	2000 рік	2005 рік	2010 рік
1.	Чисельність наявного населення (середньорічна)	тис.чол.	1362.2	1348.0	1333.3	1282.6	1247.5
2.	Валовий внутрішній продукт у порівняних цінах 1998 року	млн.грн	2182.2	2096.9	2086.5	2242.7	2934.0
3.	Обсяг промислової продукції: у цінах на 01.01.99	млн.грн.	2431.6	2358.7	2398.8	3045.2	5622.8
	у % до 1998 року	%	х	97.0	98.6	125.2	у 2.3 р.б.
	у розрахунку на душу населення	гривень	1785.1	1749.8	1799.1	2374.2	4507.3
4.	Виробництво окремих видів промислової продукції у натуральному виразі:						
	кінофотоплівка в перерахунку на 35 мм	млн.п.м.	29.2	33.6	40.0	43.9	50.5
	стрічка магнітна в перерахунку на 6,25 мм	млн.п.м.	25.1	36.0	40.0	42.0	45.5
	арматура промислова трубопровідна	тис.штук	783.8	1059.8	1070.2	1245.4	2113.5
	нафта, включаючи нафтовий конденсат	тис.тонн	1557	1560	1600	1600	1650
	газ натуральний	млн.куб.м	1134,2	1134	1150	1150	1200
	газоперекачувальні агрегати	штук	27	24	12	11	9
	компресори	штук	3	7	7	7	7
	насоси- всього	тис.штук	5.8	4.1	4.3	4.9	5.7
	мінеральні добрива в перерахунку на 100 % P ₂ O ₅	тис.тонн	89.6	33.4	40.7	56	100
	тканини - всього	тис.кв.м	510.0	550.2	570.8	616.0	1141.6
	тюле-гардинні вироби	тис.кв.м	7088	7100	7107.1	7200	7250
	взуття шкіряне	тис.пар	1432	1450	1500	1550	1700
	цукор-пісок із цукрових буряків	тис.тонн	81.2	138.0	143.1	181.0	202.5
	олія	тис.тонн	0.5	0.7	1.0	1.8	2.3
	маргаинова продукція	тис.тонн	-	-	0.5	1.3	1.9
	хліб і хлібобулочні вироби	тис.тонн	95.7	100.0	110.0	118.0	124.0

601

1	2	3	4	5	6	7	8
	кондитерські вироби	тис.тонн	23.1	15.0	20.0	24.0	28.0
	борошно	тис.тонн	164.6	165.0	180.0	205.0	215.0
	крупя	тис.тонн	1.6	1.4	3.2	6.5	7.2
	м'ясо і субпродукти I категорії	тис.тонн	13.8	11.2	11.5	11.9	12.4
	ковбасні вироби	тис.тонн	7.4	7.6	8.0	8.5	8.5
	масло тваринне	тис.тонн	6.4	7.0	7.6	8.6	9.4
	продукція із незбираного молока	тис.тонн	19.6	23.0	24.0	25.0	30.0
	спирт харчової сировини	млн.дал	0.8	0.9	1.4	2.6	3.8
5.	Виробництво товарів народного споживання: у порівнянних цінах 1998 року - всього	млн.грн.	667.8	674.6	701.0	943.0	1850.0
	в тому числі: продовольчі товари	-"	512.5	516.1	534.0	695.0	1320.5
	непродовольчі товари	-"	147.3	148.8	153.8	230.7	507.5
6.	Виробництво товарів народного споживання на душу населення у діючих цінах відповідних років	гривень	490.2	500.4	525.8	735.2	1483.0
7.	Валова продукція сільського господарства по всіх категоріях господарств: у цінах 1996 року	млн.грн.	962.8	1078.9	1127.3	1239.0	1364.0
	у діючих цінах	-"	1010.1	1143.6	1195.0	1338.0	1459.0
8.	Валова продукція сільського господарства на душу населення	гривень	741.5	848.4	896.3	1028.7	1153.3
9.	Виробництво продукції тваринництва: продукція вирощування худоби та птиці	тис.тонн	111.9	112.5	112.6	121.5	127.1
	молоко	тис.тонн	541.1	550.0	562.9	624.5	729.2
	яйця	млн.штук	297.5	298.0	299.5	313.5	328.5
10.	Валовий збір сільськогосподарських культур: зернові і зернобобові культури	тис.тонн	988.5	1085.6	1350.6	1517.0	1665.0
	цукрові буряки	-"	763.4	1184.0	1214.2	1432.0	1650.0
	картопля	-"	796.9	797.0	825.5	865.9	899.4
	соняшник	-"	22.1	43.6	44.0	49.7	56.2
	овочі	-"	116.1	116.7	124.2	130.4	137.8

1	2	3	4	5	6	7	8
11.	Загальний обсяг капітальних вкладень за рахунок усіх джерел фінансування у цінах відповідних років у тому числі: - на будівництво об'єктів виробничої сфери - на будівництво об'єктів невиробничої сфери - із загального обсягу централізовані капітальні вкладення	млн.грн. -" -" -"	320.2 240.7 79.5 7.8	325.2 243.9 81.3 6.5	328.0 245.3 82.7 26.6	580.0 452.4 127.6 32.3	960.0 748.8 211.2 45.4
12.	Кількість малих підприємств (на кінець періоду)	одиниць	2304	2400	2600	3000	3600
13.	Роздрібний товарообіг торгових підприємств і організацій всіх форм власності у діючих цінах : - всього - на душу населення	млн.грн. гривень	492.5 316.6	522.5 387.6	567.9 425.9	680.0 530.2	820.0 657.3
14.	Обсяг реалізації платних послуг у діючих цінах відповідних років: - всього - на душу населення	млн.грн. гривень	238.01 174.7	257.64 191.1	294.83 221.1	383.0 298.6	498.0 399.2
15	Грошові доходи в розрахунку на душу населення, всього	гривень	799.2	808.8	810.4	885.5	1684.2
16.	Чисельність працівників, зайнятих у народному господарстві - всього у тому числі: в промисловості в сільському господарстві в будівництві	тис.чол. -" -" -"	576.6 148.3 195.7 25.9	557.5 138.0 192.0 25.1	550.0 120.0 191.0 24.0	543.0 115.0 189.0 23.0	550.0 120.0 190.0 23.5
17.	Рівень офіційного безробіття на кінець року	%	5.28	7.0	9.0	8.2	6.5

144

57 112

Основні прогнози макроекономічні показники
на 1999-2010 роки по галузі сільське господарство

1	Одиниця виміру	1998р. факт	Прогноз			
			1999 р	2000р.	2000- 2005 рр.	2005- 2010 рр
2	3	4	5	6	7	

Валова продукція сільського господарства у порівняльних цінах 1996 року

Всі категорії господарств - всього	млн.грн	962,8	1078,9	1127,3	1203,0	1312,0
в т.ч. рослинництво		531,6	637,0	645,7	692,3	752,6
тваринництво		431,2	441,9	481,6	510,7	559,4
<i>Суспільний сектор</i>		431,5	534,0	579,6	632,0	699,6
рослинництво		258,2	362,0	369,5	402,3	445,2
тваринництво		173,3	172,0	210,1	229,7	254,4
<i>Приватний сектор</i>		531,3	544,9	547,7	579,0	612,4
рослинництво		273,4	275,0	276,2	290,0	307,4
тваринництво		257,9	269,9	271,5	289,0	305,0

Виробництво основних видів сільгосппродукції

Зернові культури	тис. тонн					
Всі категорії		988,5	1085,6	1350,6	1473,4	1538,5
в т.ч. суспільний		912,0	1012,4	1236,6	1340,6	1483,6
приватний		76,5	73,2	84,0	97,8	114,9
із них фермери		16,1	29,2	40,0	52,6	61,7
Соняшник						
Всі категорії		22,1	43,6	44,0	48,2	53,1
в т.ч. суспільний		19,6	40,3	40,3	43,6	48,1
приватний		2,5	3,3	3,7	4,6	5,0
із них фермери		0,1	0,1	0,5	0,8	1,4
Цукрові буряки						
Всі категорії господарств		763,4	1184,0	1214,2	1350,0	1543,6
в т.ч. суспільний сектор		704,3	1116,0	1145,2	1279,0	1463,6
приватний сектор		59,1	68,1	69,0	71,0	80,0
із них фермери		20,7	21,0	22,0	23,0	25,0
Льоноволокно						
Всі категорії господарств		0,3	0,9	0,9	1,3	1,6
в т.ч. суспільний сектор		0,3	0,9	0,9	1,3	1,6
Картопля						
Всі категорії господарств		796,9	797,0	825,5	856,9	890,2
в т.ч. суспільний сектор		23,8	24,0	32,2	44,5	57,2
приватний сектор		773,1	773,0	793,8	812,4	833,0
із них : фермери		0,4	0,4	0,5	0,6	0,8
Овочі						
Всі категорії господарств		116,1	116,7	124,2	127,0	135,7
в т.ч. суспільний сектор		9,1	14,2	14,2	15,5	17,1
приватний сектор		107,0	102,5	110,0	112,0	118,6
із них фермери		0,1	0,1	0,2	0,3	0,4

1	2	3	4	5	6	7
Реалізація худоби і птиці в живій вазі						
Всі категорії господарств		111,9	112,5	112,6	117,9	124,4
в т.ч. суспільний сектор		39,6	36,9	36,9	41,4	47,1
приватний сектор		72,3	75,6	75,7	76,5	77,3
із них фермери		0,1	0,1	0,1	0,2	0,4
Молоко						
Всі категорії господарств		541,1	550,0	562,9	612,1	672,3
в т.ч. суспільний сектор		266,2	265,2	277,9	315,6	356,2
приватний сектор		274,9	284,8	285,0	296,5	316,1
із них фермери		0,6	0,6	0,6	1,1	1,7
Яйця						
Всі категорії господарств		297,5	298,0	299,5	305,0	321,5
в т.ч. суспільний сектор		95,7	96,0	97	101,0	113,5
приватний сектор		201,8	193,7	202,5	204,0	208,0
із них :фермери		0,2	0,2	0,3	0,4	0,5
Вовна						
Всі категорії господарств	тонн	70	51,8	43,7	65,1	75,8
в т.ч. суспільний сектор		43	38,8	39,0	40,6	47,8
приватний сектор		27	13,0	18,0	24,5	30,5
із них :фермери		-	-	-	-	-
Наявність поголів'я:						
Велика рогата худоба						
Всі категорії господарств		489,3	501,9	520,0	561,0	586,8
в т.ч. суспільний сектор		394,0	406,5	424,0	464,7	489,8
приватний сектор		95,3	95,4	96,0	96,3	97,0
із них :фермери		0,4	0,4	0,4	0,6	0,8
в т.ч. корів						
всі категорії господарств		239,9	239,0	246,0	256,7	264,3
в т.ч. суспільний сектор		152,5	151,5	158,0	168,4	175,3
приватний сектор		87,4	87,5	88,0	88,3	89,0
із них :фермери		0,2	0,3	0,3	0,4	0,6
Свиней						
всі категорії господарств		408,8	417,0	440,6	504,8	541,6
в т.ч. суспільний сектор		174,0	181,0	201,1	249,8	281,6
приватний сектор		234,8	236,0	239,5	255,0	260,0
із них :фермери		0,8	0,8	0,9	1,0	1,5
Овець та кіз						
Всі категорії господарств		61,3	64,0	66,0	68,3	80,0
в т.ч. суспільний сектор		14,9	16,5	17,0	18,3	20,0
приватний сектор		46,4	47,5	49,0	50,0	60,0
із них фермери		-				
Птиці- всього						
Всі категорії господарств		3519,7	3600,0	3603,0	3648,4	3743,0
в т.ч. суспільний сектор		815,7	890,0	891,0	933,4	1013,0
приватний сектор		2704,0	2710,0	2712,0	2715,0	2730,0
із них :фермери		5,6	5,6	6,5	10,0	11,0

Забезпечення фахівцями з спеціальною освітою
сільського господарства області
за рахунок випускників навчальних закладів

Назва районів	2000-2005 роки	2005-2010 роки
Охтирський	90	100
Білопільський	120	140
Буринський	80	82
Великописарівський	35	39
Глухівський	160	170
Конотопський	40	42
Краснопільський	115	123
Кролевецький	120	116
Лебединський	90	96
Липоводолинський	70	70
Недригайлівський	85	89
Путивльський	50	52
Роменський	180	184
Середино-Будський	50	54
Сумський	200	205
Тростянецький	55	60
Шосткинський	70	76
Ямпільський	80	72
По області	1690	1770

Зміст програми "Сумщина-2010"

№ п/п	Зміст розділів	Сторінка
1.	Характеристика соціально-економічного розвитку області	2
2.	Стратегія соціально-економічного розвитку області	11
	соціальні і політичні завдання	11
	загальноекономічні завдання	11
	технічні завдання	12
	завдання щодо організації і управління територією	12
3.	Мета програми	12
4.	Довгострокові передумови та фактори соціально-економічного розвитку	13
5.	Демократичні перетворення та формування відкритого суспільства	14
	розвиток громадського суспільства	14
	стратегія політичного розвитку	14
	конфесійні чинники розвитку суспільства	15
6.	Основні напрямки і пропорції соціально-економічного розвитку і реформування області, галузей і сфер господарського комплексу	15
	промисловість	15
	агропромисловий комплекс	17
	інвестиційна діяльність	23
	транспорт і зв'язок	24
	бюджетна і податкова політика	27
	розвиток фондового ринку	28
	оздоровлення банківської системи	28
	зовнішньо-економічна діяльність	29
	розвиток конкуренції та антимонопольне регулювання	30
	стимулювання малого та середнього бізнесу	31
	енергозабезпечення та енергозбереження	33
	житлово-комунальне господарство	37
	трудові ресурси, зайнятість населення	38
	споживчий ринок і побутове обслуговування населення	40
	розвиток охорони здоров'я	42
	розвиток освіти та наукового потенціалу	46
	розвиток культури	48
	сім'я та молодіжна політика	50
	екологія і природокористування	52
	підготовка і перепідготовка кадрів	52
7.	Фінансове забезпечення програми	53
8.	Очікувані результати реалізації програми (табличний матеріал)	54

5
ЛИСТОК ПОГОДЖЕННЯ

116

до проекту рішення обласної ради з питання:

Затвердження обласної програми соціально-економічного і культурного розвитку "Сумщина-2010"

Проект поданий: управлінням з питань економіки і цінової політики облдержадміністрації

Підстава для постановки питання: на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 07.07.99 № 11970/96 про розробку програми соціально-економічного і культурного розвитку регіонів до 2010 року.

Погоджено: Н.П.Гузєєва- перший заступник начальника управління з питань економіки і цінової політики облдержадміністрації

О.І.Верещага- в.о. першого заступника голови облдержадміністрації

Є.Г.Матвєєнко- завідувачий відділу правового забезпечення

Ю.В.Добровольський- заступник голови обласної ради

І.І.Стідельник- керуючий справами виконавчого апарату обласної ради

Зауваження та пропозиції до проекту рішення:

розпорядження голови обласної ради, рішення ради, президії, постійної комісії обласної ради /необхідне підкреслити/

Програма соціально-економічного і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року
"Сумщина - 2010"

Міста, райони	Міські районні ради	Райдержадміністративні райони	Відділи, управління обласної ради, облдержадміністрації, обласні управління, організації та установи, окремі посадові особи, засоби масової інформації	
м. Суми	1	+	Управління облдержадміністрації; ✓ з питань економіки і чинової платіжки	15 2+2
Зарічний м. Суми	1		✓ з питань внутрішньої політики	1
Ковпаківський м. Суми	1		- праці та зайнятості населення	1
м. Глухів	1	+	✓ зовнішніх економічних зв'язків, торгівлі та побутового обслуговування населення	1
м. Конотоп	1	+	✓ капітального будівництва	1
м. Лебедин	1	+	✓ житлово-комунального господарства	1
м. Охтирка	1	+	✓ промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку	1
м. Ромни	1	+	✓ містобудування та архітектури	1
м. Шостка	1	+	✓ агропромислового комплексу	1
Білопільський	1	1	✓ фінансове управління	1
Буринський	1	1	✓ освіти	1
Б.-Писарівський	1	1	✓ охорони здоров'я	1
Глухівський	1	1	✓ культури	1
Конотопський	1	1	✓ у справах сім'ї та молоді	1
Краснопільський	1	1	✓ соціального захисту населення	1
Кролевецький	1	1	✓ з питань діяльності курортів, емаль та туризму	1
Лебединський	1	1	✓ з питань міжнародних зв'язків, міграції та релігії	1
Л.-Долинський	1	1	✓ управління зовнішніх економічних зв'язків	1
Недригайлівський	1	1	✓ державне управління еколог. безпеки	1
Охтирський	1	1	✓ територіальне відокремлення Антисепіонального комітету держави	1
Путівльський	1	1	✓ управління Пенсійного фонду України	1
Роменський	1	1	✓ Обласна рада профспілок	1
С.-Гупський	1	1	✓ Державна податкова адміністрація	1
Сумський	1	1	✓ Ресурсне відділення, Центр державної інформації	1
Тростянецький	1	1	✓ управління екології	1
Шосткинський	1	1		
Шпільський	1	1		

Дата розсилки

(Доб. на зб.)
Т. 220-278

Нац. вісник управління з питань економіки і чинової платіжки облдерж.

П. -

Л. М. Величковська

Запущены головы

Окислительная - 1 Закупоривать головку
обеденной стрелой.

Генерал-майор. Кварт. - 1 Вереван О. И. - 1

Хлебченкову Б. П. - 1

Семинский - / Соколову М.О. - /

Коваленко М. П. - 1

Климову Б. М. - 1

Кремлю М. П. - 1

Лаптецкий А. С. - 1

Литвицкий Л. С.	-	1
Празнову Ю. В.	-	1

Коллектор Т. 4 - 1

Держав. Б. Д. - 1

Добровольский Ю. В. - 1

Бердасов М. А. - 1

Сайт моего Р. Г. - 7

Михеев С. П. - 7

Лавровецкая 24 - 1

Смешанное 0.9 - 7
Сухое 0.8 - 1

Сидоренко О. П. - 1

Испов. греш. Вен. мисловних

дир. у Евреван ирсеи та дир.

Управлял. з. менсав

указав. еяму сирѣ -

Lucerna g. k. m. d. a. d. d. g. l.

Гуменекис зноуеи ма,

...
; ...

Ген. Дир. Ухладов

Trip. Mte. Kapee Deer

Гарвардский СВУ — 1
управл. военными — 1

Душаво. Кеннири? - 1
Душаво. Кеннири? - 1

Апріл сьмечеря з кофр-ом 50, 91,
дубова а шубка

прав. и сирова запову прав

Неправд. держави, кажда.

...и др. - ре. в. у. др. в. в. -

Управ. зем. мещеи в - 1

Общ. центр заботы о нем - 1

и. Сидорова в. Москва - 1

АМО «Спартак»

«Судебная палата»	—	7
«Судебная палата»	—	1

исполнительное - 1. Р.В.И. С.В.И.

1. ВАН "Спартак"

авиондар - 1: ВАМ "Суперсоник"

[Handwritten notes:] ... BAM Eclairas ...
... Cuvier's ...

11. "Суровое Водохранилище" вблизи/

Шановні депутати !

Допаток 6
по протоколу п'ятої
сесії обласної ради
п'ятого
засідання

Минув майже рік як третя сесія обласної ради 26 листопада 1998 року затвердила першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання.

За цей період в агропромисловому комплексі області проведена значна робота щодо стабілізації економіки.

Проводилася подальша робота по здійсненню аграрної реформи на селі та забезпеченню рівноправного розвитку усіх організаційно-правових структур і форм господарювання.

На сьогодні в сільськогосподарському виробництві функціонує 131 закрите і 25 відкритих акціонерних товариств, 58 товариств з обмеженою відповідальністю, 10 приватно-орендних підприємств, 10 агрофірм, 808 фермерських господарств і інші формування.

Продовжується робота по реформуванню колективних сільськогосподарських підприємств в більш ефективні форми господарювання ринкового типу. В першу чергу зусилля спеціалістів області і районів направлені на роботу з економічно слабкими підприємствами.

З метою надання практичної допомоги керівникам та спеціалістам цих господарств розпорядженням голови облдержадміністрації від 06.09.99 року створена робоча група при управлінні АПК облдержадміністрації, в яку включені кваліфіковані спеціалісти управління АПК, управління землересурсів та інших обласних структур. Але слід відмітити, що ефективність проведеного реформування практично зводиться на нівець із-за різкого зростання цін на пально-мастильні матеріали, мінеральні добрива, засоби захисту рослин, запчастини, електроенергію та послуги для сільського господарства.

Поряд з цим слід відмітити, що безпідставно недооцінюється необхідність реформування економічно-міцних господарств. Життя свідчить, що на сьогодні вони тримаються лише на неординарності керівників, так довго тривати не може. Бо ставка на реформи лише слабких безпідставна. Досвід агрофірм "Мрія" та "Сейм" Конотопського району якраз підтверджують, що реформи мають більший успіх в сильних господарствах. Неможливо вести реформування механізму господарювання без земельної реформи.

В області завершене роздержавлення і паювання земель недержавних сільськогосподарських підприємств, яким передано в колективну власність 1 млн. 119 тис. га земель в тому числі 1 млн. 49 тис. га сільгоспугідь.

З метою економічного захисту та соціального забезпечення селян в цьому році укладені договори оренди земельних паїв з 205 тисячами власників сертифікатів і з яких 124 тис. пенсіонерів. Такі угоди укладені в 420 господарствах, що становить 97 відсотків всіх недержавних сільськогосподарських підприємств. В рахунок орендної плати за земельні паї в цьому році уже видано більше 17 тис. тонн зерна. В той же час ми всі розуміємо, що це далеко від дійсної ціни паю.

Паралельно з реформуванням земельних та майнових відносин в колективних сільськогосподарських підприємствах ведеться ціленаправлена робота по створенню та розвитку фермерських господарств. Але фінансовий стан фермерських господарств як і колективних, дуже тяжкий, державна підтримка їх значно зменшилась. Достатньо сказати, що в минулому році при плані фінансування цих господарств на суму 75 тис. грн., фактично було виділено тільки 40,6 тис. грн., а за I півріччя цього року фінансова допомога фермерам надана всього в сумі 2,5 тис. гривень.

В результаті деякі фермерські господарства не витримують і припиняють свою діяльність, і мабуть всім зрозуміло, що це закономірний процес становлення нових форм господарювання та боротьби за виживання в ринкових умовах.

В той же час незалежно від форми устрою, будь яке господарство може мати успіх лише при чіткому дотриманні технології в усіх галузях виробництва.

Стан економіки вимагає докорінного перегляду відношення до перспективності та доцільності вирощування певних культур, технологій їх запровадження в залежності від конкретних умов.

Під урожай 1999 року переглянуто структуру посівних площ в напрямку насичення сівозмін зерновими культурами, цукровими буряками, соняшником. Проти фактично зібраних в 1998 році було розширено площі озимих на 35,5 тис. га., в тому числі пшениці на 33,3 тис. га., гречки на 14,5 тис. га., соняшника на 6,1 тис. га., цукрових буряків на 14,6 тис. га.

В той же час безпідставно недооцінено перспективність хрестоцвітих культур, особливо для районів Полісся, як з точки зору їх економічності, так і збереження родючості ґрунтів. Бо якщо соняшник дає 10-20 ц з га і це еквівалентно 900-1800 гривням, то рапс навіть на Поліссі може дати 20 ц з га і більше що також коштує 1400 гривень. Але рапс не виснажує землю, що особливо актуально сьогодні, таке ж відношення повинно бути і до люпину.

Ми можемо відмітити наростання негативних тенденцій в роботі по стабілізації і відтворенню родючості земель. Так за станом на 1 вересня вивезено органічних добрив всього 1450 тис. тонн, а внесено 933 тис. тонн, що складає лише по одній тоні на гектар посівної площі. Із виділених області 17,4 тис. тонн діючої речовини мінеральних добрив одержано 15,6 тис. тонн, що значно менше мінімальної потреби.

Особливо гостро стоїть питання по вапнуванню кислих ґрунтів. Рішенням четвертої сесії Обласної Ради від 04.03.99р. було передбачено виділити на вапнування 1 млн. грн. в т. ч. на завершення агрохімічної паспортизації 300 тис. грн. Станом на 1 вересня роботи по вапнуванню кислих ґрунтів не розпочинались, через відсутність цих коштів, крім Буринського району, де на ці цілі виділено 43 тис. грн. Необхідно всім зрозуміти, що без вапнування кислих ґрунтів ми недобираємо значну

кількість продукції рослинництва, яка є основою всього сільськогосподарського виробництва. При кислій реакції ґрунту ефективність використання мінеральних добрив знижується більше ніж на половину. Мінеральні добрива нам достаються дуже тяжко, а через кислотність ґрунту вони використовуються не ефективно. Тут звернуто вашу увагу на окремі питання розвитку галузі, які необхідно вирішувати з тим, щоб уже в 2000 році досягти відчутніших результатів по стабілізації.

Проте всі ми розуміємо, що основа по виконанню першочергових заходів щодо підвищення ефективності та розвитку АПК області на період 1999-2000 років закладається вже зараз.

Аналіз справ на сьогодні показує, що з виконанням всього комплексу осінніх робіт по області в цілому, по районах і багатьох господарствах складається занадто напружене становище.

Не виконується план посіву озимих, не завершено збирання гречки, проса, соняшнику, кукурудзи на силос і зерно, цукрових буряків, тільки на 13 відсотків виконана програма зяблевої оранки і на 35 відсотки - глибокої.

Безумовно є ряд об'єктивних причин, які негативно впливають на хід робіт. Ви їх знаєте, але ж поряд з цим є цілий ряд суб'єктивних причин, які цілком і повністю залежать від керівництва районів, а ще більше від керівників і спеціалістів господарств. Тут знайшли б своє місце керівники місцевих рад, чого не відбулося.

Неодноразово зверталась увага на широке застосування в цьому році ручного збирання коренів, враховуючи густоту, рівномірність розміщення рослин, забур'яненість, урожайність.

Але ж це питання в багатьох районах ігнорується.

Багато господарств настроєні тільки на механізоване збирання, чекають палива, техніки — а це втрата урожаю, нічим не обґрунтована перевитрата пального. Так наприклад в Білопільському, ~~Д-Долинському~~ ^{Телівському}, Охтирському районах вручну зібрано лише 36 гектарів. *ЛД Телівському-16*

Щоб звести втрати урожаю цукрових буряків при збиранні до мінімуму необхідно зробити все можливе щоб завершити їх збирання не пізніше 15 жовтня.

Тобто лише поєднання наукових підходів і реальна оцінка сьогодення в застосуванні енергозберігаючих, можливо і екстенсивних але економічно-вигідних шляхів може дати успіх.

Не менш важливим поряд з рослинництвом залишається стан тваринництва в господарствах усіх форм власності. Особливо це відчутно було в поточному році, бо лише господарства, що зберегли цю галузь мали змогу більш менш пристойно існувати, особливо в період дефіциту пального під час жнив.

Обласною державною адміністрацією та управлінням АПК постійно приділяється увага стабілізації тваринництва, запровадженню енергозберігаючих технологій. З цією метою на базі господарств Л-Долинського, Глухівського, Сумського, Краснопільського та Недригайлівського районів проведено семінари – навчання по літньо-табірному утриманню худоби, сучасним енергозберігаючим технологіям виробництва молока і м'яса та сервісному забезпеченню приватного сектору виробництва, заготівлі кормів та підготовки громадського тваринництва для роботи в зимових умовах 1999-2000 роках.

Внаслідок прийнятих мір в області намітилися деякі тенденції стабілізації в розвитку тваринницької галузі.

Надій на корову за 8 місяців поточного року складає 1381 кг, що більше минулого року на 159 кг, або на 13 %, на 19 г збільшився середньодобовий приріст великої рогатої худоби. Вихід приплоду в розрахунку на 100 маток збільшився : телят на 9 %, поросят – 1 %, ягнят – 25 %. Чисельність поголів'я свиней виросла в порівнянні з початком року на 20,9 тис. голів, птиці – 130,7 тис. голів.

Але різке подорожчання пально-мастильних матеріалів в період жнив та відсутність коштів для їх придбання призвела до різкого скорочення

поголів'я . Так за липень – серпень, поголів'я великої рогатої худоби скоротилось на 22,3 тис. гол., з них корів на 3,9 тис. голів.

При таких темпах скорочення поголів'я в деяких господарствах галузь вже практично перестала існувати.

В той же час ми не отримали необхідного розповсюдження так багато спочатку обіцяючої галузі м'ясного скотарства . Хоча вона залишається не лише перспективною, особливо для Полісся, а й конче необхідною галуззю. Проте, як показало життя, її розвиток потребує коштів .

І в першу чергу інвестиції необхідно вкладувати :

- на підвищення генетичного потенціалу худоби – шляхом закупівлі чистопородної м'ясної худоби, як вітчизняної так і зарубіжної селекції та створення на їх базі племінних репродукторів;
- для розвитку кормової бази, покращення кормовикористання культурних та природних пасовищ ;
- на проведення ветеринарно-санітарних міроприємств.

Якщо ми цього не зрозуміємо і фінансово не підтримаємо галузь, то тільки погіршимо і без того важкий стан господарств, тому що, м'ясна корова дає лише одну продукцію – теля, а при його відсутності – величезні збитки.

Одним з головних досягнень в області є те що незважаючи на всі негаразди вдалося не лише зберегти, а й розвинути племінну базу тваринництва.

На сьогодні племпідприємства укомплектовані селекційним матеріалом сучасної якості. Створено племзаводи по всіх породах і видах худоби, що розводяться , які є одними з кращих на Україні.

Налагоджені міцні стосунки з спілками по розведенню худоби в Європі. Незважаючи на це наявний генетичний потенціал використовується недостатньо, умови які створені у більшості господарств не дозволяють отримувати необхідну продуктивність .

Складним для вирішення залишається питання матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва.

Тяжкий фінансовий стан, що склався в переважній більшості господарств не дає змоги в повній мірі здійснити вкрай необхідне технічне переоснащення виробництва, забезпечити комплекс сільськогосподарських робіт паливно-мастильними матеріалами, добривами, засобами захисту рослин.

Фізично зношений і технічно застарілий машинно-тракторний парк сільськогосподарських підприємств області не здатній забезпечити в цілому проведення комплексу робіт в оптимальні агротехнічні терміни.

Сьогодні для вирішення цієї проблеми існують два шляхи придбання техніки :

I За попередню оплату безпосередньо на заводах-виготовачах або в їх дилерів, що значно дешевше ;

II. По лізингу з розстрочкою платежу на 5 років, що більш доступніше, але в кінцевому підрахунку майже на 30 % дорожче .

Господарства, організація і рівень виробництва яких дозволяють мати такі ресурси, звичайно надають перевагу першому шляху придбання техніки, інші , озброївшись обіцянками розрахуватись на протязі 5 років намагаються отримати техніку в лізинг, знаючи наперед, що не виконають своїх зобов'язань.

Так, 1998-1999рр. за рахунок коштів державного лізингового фонду отримано і передано сільгосптоваровиробникам під гарантії райдержадміністрацій техніки на суму 9,0 млн. грн. Згідно графіків платежів в серпні місяці господарства повинні перерахувати лізингодавцю кошти, або передати с/г продукцію за отриману техніку на суму 788,0 тис. грн. Фактично виплачено 200,0 тис. грн. Борг станом на 10.09.99 року складає 588,0 тис. грн., а до кінця року (враховуючи відсутність ресурсів для проведення розрахунків) він сягне 1,8 млн. грн.

Із — за обмежень в коштах жоден із шляхів не вирішує питання технічного переоснащення виробництва в повному обсязі, яке потребує вкладень в розмірі близько 1,5 млрд. грн.

Оптимальним, підтвердженим світовим досвідом, способом вирішення проблем технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва є створення машинно-технологічних станцій, компаній, гуртків по спільному використанню техніки та інших аналогічних формувань різноманітних форм господарювання.

В області вже діють 24 машинно-технологічні станції, в тому числі одна державна та 31 механізований загін по виконанню спеціалізованих сільськогосподарських робіт, але на сьогодні вони не можуть задовольнити зростаючі потреби на механізовані послуги із-за недостатньої кількості техніки.

Створення і діяльність МТС в області також зіткнулися з рядом проблем. Перша з них – значна вартість техніки, що зумовлює високі розцінки на виконання механізованих послуг, друга – нерозрахунки товаровиробників за надані послуги. Новостворена в цьому році Сумська обласна державна МТС попри всяких труднощів становлення надала с/г товаровиробникам області механізованих послуг на суму 534,5 тис.гривень, а отримала в сплату лише 94,0 тис грн. Такий стан розрахунків не дає можливості МТС розраховуватись ні з державним лізинговим фондом за отриману техніку, ні з Держкомрезервом за отримане паливо.

За підтримкою райдержадміністрацій в деяких районах відбувалося створення МТС переробними та комерційними структурами з комплектуванням їх новітньою високоефективною технікою /Буринський елеватор, лізингова компанія "Ромен", Білопільський машзавод та інші /.

На цьому ресурси регіонів області майже вичерпано. З метою покращання становища було б доцільно відшукати можливості виділення регіональному фонду підтримки розвитку АПК області 10 млн.грн. коштів на закупівлю безпосередньо на заводах – виготовлювачах в першу чергу важких тракторів і доукомплектування ними вже створених регіональних МТС з відстрочкою повернення коштів на протязі 3-5 років. Розрахунки за роботу цієї техніки прирівняти по черговості з розрахунками в регіональні ресурси.

Не менш складним питанням є забезпечення комплексу сільськогосподарських робіт пально – мастильними матеріалами .

Вирішити його можливо лише шляхом створення в області ринку пального, реалізація якого господарствам повинна здійснюватись на умовах попередньої оплати .

За дійовою допомогою обласної державної адміністрації цього вдалося частково досягти . Сьогодні в області мається пальне за різними цінами, яке використовується господарствами для проведення осінньо-польових робіт .

Але централізовані поставки нафтопродуктів на обласному рівні здійснюються в поточному році до 40 % від потреби . Решту сільськогосподарські товаровиробники отримують від різних структур за прямими угодами, яким сьогодні поставляється сільськогосподарська продукція, зокрема зерно, в тому числі і за межі області .

Виділення регіональному фонду підтримки розвитку АПК області певної кількості нафти, що видобувається в Сумській області вирішило б питання створення ринку нафтопродуктів за цінами на 30 % нижчими, від тих, що існують сьогодні в комерційних структурах . Таке пальне , безумовно, користувалося б попитом у товаровиробників, а с/ г продукція залишалася в регіональних ресурсах .

Механізми реалізації такої програми вже відпрацьовані . В 1999 році створено регіональний фонд підтримки АПК області.

В кінці 1998 року фінансовим управлінням облдержадміністрації в формі векселя була передана заборгованість Охтирського НГДУ перед обласним бюджетом фонду на суму 23 млн.грн., із яких безпосередньо регіональному фонду залишилась сума 7,6 млн.грн., а 15,1 млн.грн. передана торговому дому “Сумизернопром” за поставлені матеріально – технічні ресурси сільгоспвиробникам в ІУ кварталі 1998 року під урожай 1999 року . Крім того, згідно розпорядження голови облдержадміністрації , регіональному фонду передано 3,3 млн.грн. заборгованості ВАТ “Сумиоблагротехсервіс” перед держбюджетом, які зараховані як дотація

обласному бюджету згідно розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.12.98 р. № 1038 – р. В результаті, на початок року, в регіональному фонді було зосереджено джерел на суму 10,9 млн.грн. На 7,6 млн.грн. була отримана нафта, що перероблена на Кременчуцькому нафтопереробному заводі на світлі нафтопродукти. На сьогоднішній день вони в основному отримані, а саме 2309 тонн бензину, 8570 тонн дизпалива та 823 тонни масла. На отоварення 3,3 млн.грн. боргу ВАТ “Сумиоблагротехсервіс” сільгоспвиробникам і закритим закладам передано ресурсів на суму 1,8 млн.грн.

Ці ресурси послужили відчутною допомогою сільгоспвиробникам, які були прокредитовані на суму 9,2 млн.грн. лише регіональним фондом. Погашення цих кредитів сільгоспвиробники проводили в основному продукцією тваринництва і це давало змогу забезпечувати відповідними продуктами харчування закриті заклади.

Вважаю за доцільне, з умовою вдосконалення роботи, цю систему кредитування залишити на 2000 рік. Прохання до облдержадміністрації вирішити питання з поповненням кредитних ресурсів регіонального фонду на суму не менше погашеної в поточному році, а обласній раді визначитись із складом контрольно – розподільчої ради регіонального фонду. Є надія, що робота регіонального фонду покращиться, а це дасть змогу надати відчутну допомогу як сільгоспвиробникам, так і закладам управління охорони здоров'я, освіти, соціального захисту населення в цих нелегких умовах сьогодення.

Всі ми розуміємо, що цивілізоване ведення сільськогосподарського виробництва неможливе без високого рівня переробки його продукції. Сільськогосподарська сировина переробляється на 104 підприємствах харчової і переробної промисловості..

Наявні виробничі потужності переробних підприємств дозволяють в повній мірі забезпечити населення області основними продуктами харчування в широкому асортименті. Незважаючи на складне становище, яке

склалося в цілому в АПК області, в поточному році на окремих переробних підприємствах проводилась певна робота по нарощуванню обсягів виробництва за рахунок технічного переоснащення підприємств та поглиблення переробки сировини, розширення асортименту та освоєння нових видів продукції і упаковки.

Стабільно працюють і постійно нарощують обсяги виробництва товарної продукції ВАТ "Охтирський пивзавод", "Сумський молокозавод", "Роменський завод заміни́ка незбираного молока", "Сумський завод продовольчих товарів" та ряд інших.

В молочній і м'ясній галузях за рахунок поглиблення переробки сировини додатково отримано товарної продукції на суму 1,5 млн.грн.

В молокопереробній промисловості за рахунок збільшення заготівель молока, особливо в господарствах населення на 53 відсотки, збільшилось і виробництво товарної продукції на 29 відсотків.

Проте через значне скорочення за останні роки виробництва сировини для переробки та відсутності ринку збуту деяких видів продукції на окремих переробних підприємствах виробничі потужності використовуються лише на 20-30 відсотків.

В той же час підприємства переробної промисловості скоротили виробництво круп, борошна, макаронних та кондитерських виробів, олії, м'ясних та молочних продуктів для дитячого харчування.

Найбільш складна ситуація склалася в консервній промисловості, Ця галузь практично призупинила свою діяльність ще три роки тому. Плодоконсервні заводи із-за великого зносу технологічного обладнання без технічного переоснащення та наявності обігових коштів відновити роботу практично не зможуть. Останнім часом із-за відсутності ринку збуту продукції звернулась і робота крохмальних заводів області, для яких сировина вирощується в господарствах області.

Аналогічне положення і в спиртовій промисловості. Потужності спиртових і лікеро-горілчаних заводів використовуються лише на 20-25

відсотків, заборгованість їх перед бюджетом значно зросла і становить більше 26 млн.грн.

Малоефективно використовуються потужності на підприємствах ДАК "Хліб України". В той же час насіння соняшнику і гречки, які вирощуються в області у великих обсягах, вивозяться як сировина за межі області.

Окремого вирішення потребує бурякоцукрова галузь. Динаміка по скороченню площ посівів, врожайності та валових зборів цукрових буряків намітилися з 1994 року і має стійку тенденцію. Пояснюється вона втратою економічної зацікавленості у вирощуванні цукрових буряків та різким скороченням матеріально-технічного постачання бурякосіючих господарств.

Невизначеність із стабільністю у вирощуванні цукросировини значно ускладнюють роботу цукрових заводів. Всі заводи збиткові. Борги їх досягли більше 100 млн.грн.

В 1999 році очікується заготівля цукрових буряків в межах 650 тис.тонн.

Із 17 цукрових заводів по випуску цукру-піску працюватимуть лише 10.

При середньому виході цукру-піску по асоціації "Сумицукор" 12,54 % передбачається отримати 74,5 тис.тонн цукру.

Прогнози показують, що в цьому сезоні цукрові заводи області вироблять дещо меншу кількість цукру із-за значного скорочення виробництва сировини.

В зв'язку з цим, з метою відновлення обсягів виробництва на діючих потужностях переробних підприємств вже сьогодні повинна проводитися активна робота по організації нарощування обсягів виробництва сировинних ресурсів, зокрема : зерна, цукрових буряків, льону, овочів, картоплі та інших.

В свою чергу керівники переробних підприємств повинні активно працювати по визначеності з власністю підприємств, та залучення інвестицій в технічне переоснащення виробництв.

Необхідно більш активно працювати по створенню на базі переробних підприємств інтегрованих структур.

Особливу увагу приділити організації виробництва тих продуктів харчування, які сьогодні завозяться із-за меж області, при наявності місцевої сировини. Це – олія, маргарин, крупи, печиво, фруктові соки.

В останні роки значним джерелом виробництва сировини для переробних підприємств стали особисті підсобні господарства громадян, розвитку яких управлінням АПК облдержадміністрації приділяється особлива увага. Розроблена та затверджена "Програма розвитку особистих підсобних господарств громадянам Сумської області на 1999 – 2000 роки", якою по районах визначені основні параметри по реалізації населенню молодняку ВРХ, свиней, птиці, насіння, картоплі, овочів, кормових коренеплодів, штучному осіменінню с/г тварин, хімічному обслуговуванню, заготівлях молока та худоби і птиці.

За вісім місяців населенню реалізовано 32350 голів молодняку ВРХ, 13260 голів поросят, 4135 тисяч голів курчат та каченят. Проте застарілі підходи забезпечення населення живністю не дозволяють задовольнити попит. Більшість колективних господарств на сьогодні вже не в змозі виконувати цю функцію. Тому актуальним постає створення системи, яка б допомогла вирощуванню та реалізації молодняку з підсобних господарств громадян іншим господарствам, в тому числі і колективним. Для цього вже дещо зроблено. Створено мережу надання сервісних послуг : осіменіння худоби, лікування, тощо. Непогано попрацювали над заготівлями продукції тваринництва.

Але при позитивній роботі по заготівлі молока в більшості районів і по області в цілому незадовільно організована ця робота у В-Писарівському і особливо в Охтирському районах, де на корову заготовлено відповідно лише 173 і 150 кг молока, при 478 кг в цілому по області. В даний час в Охтирському районі молоко заготовляється лише в шести сільських радах. В той же час із багатьох непрацюючих магазинів по області тільки Шосткинський міськмолочнокомбінат взяв в оренду 2 таких магазини і

організував в них свої пункти по прийманню молока, та Василівський сирзавод взяв в оренду один магазин.

Поряд з цим по трьох підприємствах асоціації "Сумим'ясопром" не виконане завдання по організації та створенню пунктів по прийманню худоби. П'ять із восьми м'ясокомбінатів незадовільно працюють по заготівлях худоби в населення. За вісім місяців вони закупили разом худоби лише 639 тонн, а один Охтирський м'ясокомбінат – 676 тонн.

Незадовільно працює система споживчої кооперації, яка в порівнянні з минулим роком в 2 рази зменшила заготівлю худоби в населення для переробки.

Ресурси м'яса у населення значні, а ми маємо справедливі нарікання з боку селян на неможливість своєчасно реалізувати вирощену худобу. На цьому прикладі явно проявляється роль керівника в організації роботи. До кінця року ще є час для виправлення становища в цій справі, необхідна лише належна організація роботи.

Захищає складний стан вирішення соціальних питань.

Одним з основних напрямків соціального розвитку села є створення дільниць при райсількомунгоспах по обслуговуванню об'єктів комунального господарства на селі, проте виділення коштів в обласному та районних бюджетах на 1999 рік не планувалось. В плані будівництва, реконструкції та ремонту водогінних мереж в селах області на 1999 рік заплановано в обласному бюджеті виділення 125,0 тис.гривень, на цей час виділено лише 30 тис.гривень.

Що стосується передачі об'єктів соціальної інфраструктури сільської місцевості в комунальну власність, то на сьогодні за участю райдержадміністрацій уже сформований перелік об'єктів на загальну суму дотації 1591,4 тис.гривень, але ця невелика допомога ще не дійшла до сільськогосподарського товаровиробника.

Відсутність надходжень державних коштів, які планувались на будівництво об'єктів з застосуванням енергозберігаючих технологій та

високоефективних матеріалів не дозволяє завершити ці будови. Не вирішеним також залишається відшкодування вартості будівництва об'єктів соціально-культурного призначення.

По медичному забезпеченню селян: відкрито 6 пунктів швидкої медичної допомоги з 16 запланованих, в даний час проводиться ремонт дитячої молочної кухні в Ямполі, в 1999 році для роботи в медичних закладах сільської місцевості направлено 8 лікарів. Але із-за відсутності фінансування не працюють дитячі молочні кухні в Липоводолинському, Сумському та С-Будському районах.

Не все гаразд в сільській місцевості з автобусним сполученням. За вісім місяців в порівнянні з минулим роком допущено на 17% скорочення виконаних рейсів, до 185 населених пунктів автобусне сполучення не організовано. В окремих районах з місцевих бюджетів за 8 місяців для фінансування автобусного сполучення сільських населених пунктів виділено лише 6-20% коштів від запланованих на рік (Білопільський, Путивльський, Ямпільський, Кролевецький).

Управління агропромислового комплексу облдержадміністрації спільно з обласним управлінням Пенсійного фонду України постійно проводиться робота щодо повноти надходження коштів до Пенсійного фонду. Так, починаючи з березня поточного року недоїмка сільськогосподарських підприємств перед Пенсійним фондом постійно скорочується і станом на 1 вересня складає 3,7 млн.гривень, або майже в шість разів менше ніж в березні.

Активно ведеться робота по погашенню заборгованості перед Пенсійним фондом шляхом видачі сільськогосподарської продукції і наданням послуг безпосередньо пенсіонерам та здачі продовольчого зерна на хлібоприймальні підприємства в рахунок боргів Пенсійному фонду. Станом на 16.09.1999 року з зерна врожаю поточного року видано безпосередньо

пенсіонерам 15,7 тис.тонн та завезено на хлібоприймальні підприємства 5,1 тис.тонн на загальну суму 5,2 млн.гривень.

Обласним управлінням Пенсійного фонду укладені угоди з сільгосптоваровиробниками області на поставку ліквідної сільськогосподарської продукції на суму 17,5 млн.гривень.

Робота з цього питання продовжується.

Вживаються певні заходи щодо поліпшення організації кадрового забезпечення.

З урахуванням потреби в кадрах керівників і спеціалістів АПК (вона становить 3,5 тис.чол.) облуправління здійснює держзамовлення на їх підготовку. Приміром, за останніх 5 років розподілено на виробництво 4,5 тисяч випускників. Але загострюється проблема їх закріплення — залишається на роботі в середньому 60–65 відсотків молодих спеціалістів — в основному через відсутність житла та інші побутові і фінансові негаразди.

Є тут тенденція - залишаються на виробництві переважно випускники, котрі були направлені на навчання з даної місцевості. Тому тепер надається перевага добору абітурієнтів шляхом цільових направлень за запитами господарств. В цьому році було видано майже 500 цільових направлень.

Як і раніше, залишається гострою проблема резерву кадрів. На посадах керівників працює понад 700 осіб пенсійного віку, багато кадрів передпенсійного віку, які працюють застарілими методами.

Якісно новий підхід щодо цих проблем викладено в розпорядженні голови держадміністрації "Про порядок проведення навчально-виробничої практики студентів вищих навчальних закладів області для формування резерву керівних кадрів області".

Зараховано також групу випускників агроуніверситету до кадрового резерву, які отримавши сертифікати, розподілені на роботу за фахом, за кожним із них закріплений наставник — це переважно заступники начальників райуправлінь АПК.

Безумовно, що сьогодні в умовах реформування необхідно робити ставку на незакомплексовану молодь.

Необхідно говорити прямо, що останнім часом погіршилась значно організація підготовки та перепідготовки робітничих кадрів на курсах учбово-курсового комбінату. У минулому і позаминулому роках тільки механізаторів було підготовлено за рік в середньому по 1000 чоловік. В цьому році - лише 680. Міністерство АПК практично припинило фінансування цих курсів. Враховуючи гостру потребу в механізаторських кадрах (понад 2 тис.чол.) необхідно вирішувати фінансування їх підготовки як за рахунок місцевого бюджету, так і за рахунок юридичних і фізичних осіб.

На завершення свого виступу хочу сказати, що жодна програма не може бути виконана без відповідного фінансового забезпечення.

Аналіз фінансового забезпечення заходів щодо підвищення розвитку агропромислового комплексу на 1999-2000 роки свідчить про низький рівень фінансування міроприємств агропромислового напрямку з бюджетів всіх рівнів. Так, з запланованих обласним та місцевими бюджетами на 1999 рік 3,6 млн.гривень за 7 місяців профінансовано лише 980,9 тис.гривень, або 26,9 відсотків.

Аналогічна ситуація з фінансуванням з державного бюджету. За 7 місяців поточного року виділено 6 млн.гривень, або 27,4 відсотків від запланованої суми.

Ряд міроприємств, на які заплановані з бюджетів кошти, або зовсім не фінансуються, або відсоток видатків на них мізерний. Так, з обласного бюджету зовсім не фінансується програма розвитку селекції в тваринництві, з державного - програма підготовки кадрів та розвиток селекції в рослинництві. На докорінне поліпшення земель з обласного бюджету виділено лише 35,9 тис.гривень, або 3,5 відсотки від плану.

Недостатньо фінансуються прийняті заходи і за рахунок власних коштів підприємств.

Основною причиною ситуації, що склалася є недостатня наповненість бюджетів. Недоїмка підприємств агропромислового комплексу станом на 1 вересня складає більше 55 млн.гривень.

На недостатнє фінансування міроприємств за рахунок власних коштів сільгосппідприємств негативний вплив має тяжкий фінансовий стан.

Кредиторська заборгованість складає 350 млн.гривень, що майже в 8,5 разів перевищує дебіторську заборгованість.

Допаток 7 ¹³⁶по протоколу п'ятої сесії
обласної ради п'ястять
третього скликання

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЄ СКЛИКАННЯ

ДЕСЯТА СЕСІЯ

РІШЕННЯ

від 23.09.99

м. Суми

**Про хід виконання рішення обласної ради
від 26.11.98 «Про першочергові заходи щодо
підвищення ефективності та розвитку
агропромислового комплексу області на
період 1999-2000 роки і завдання органів
місцевого самоврядування, виконавчої влади
по забезпеченню їх виконання»**

Заслухавши та обговоривши інформацію начальника управління агропромислового комплексу облдержадміністрації із зазначеного питання, обласна рада відмічає, що в агропромисловому комплексі області проведена певна робота по стабілізації сільськогосподарського і промислового виробництва. Формується ринкова інфраструктура, функціонує обласна агропромбінжа, започаткував роботу регіональний фонд підтримки розвитку агропромислового комплексу області. Через регіональний фонд, за рахунок позики обласного бюджету, сільгоспвиробникам у поточному році надано товарний кредит на суму 9,2 млн.гривень, через підприємства системи ДАК «Хліб України» під урожай 1999 року - близько 10 млн.гривень. У порівнянні з відповідним періодом минулого року зросла продуктивність тварин у сільгосппідприємствах, збільшилась заготівля тваринницької продукції в господарствах приватного сектору, молока - в 1,7 разу, худоби та птиці - на 1,3 тис.тонн, розширена мережа заготівельних пунктів.

Проте стабілізації в сільськогосподарському виробництві не досягнуто, зберігається тенденція погіршення фінансового стану господарств, не виконується завдання по вихідному поголів'ю худоби. Серйозне занепокоєння викликає стан технічного забезпечення сільгоспвиробників. Не відповідає вимогам сьогодення рівень залучення

промислового потенціалу області до виготовлення сільськогосподарської техніки і запасних частин. Під впливом досить несприятливих погодних умов, через порушення сівозмін та значне зменшення внесення органічних і мінеральних добрив, вживання засобів захисту рослин урожайність зернових складає 18 ц/га, очікуваний валовий збір цукрових буряків - близько 800 тис.тонн, до мінімуму зведено виробництво картоплі, вирощуванням овочів займаються лише деякі господарства.

Управління агропромислового комплексу облдержадміністрації, відповідні структурні підрозділи, служби та органи самоврядування на місцях не забезпечили здійснення заходів стосовно реформування найбільш економічно слабких господарств. У Конотопському, Липоводолинському, Недригайлівському, Охтирському, Середино-Будському районах призупинено подальше реформування господарств, належним чином не проводиться робота по внутрішньогосподарському реформуванню. У більшості господарств, управлінь агропромислового комплексу райдержадміністрацій втрачається роль спеціалістів сільськогосподарського виробництва як провідників запровадження в практику досягнень науково-технічного прогресу, новітніх технологій.

Незадовільно проводиться фінансування заходів агропромислового комплексу. Із виділених у бюджеті області 3648 тис.грн. за сім місяців п.р. профінансовано лише 981 тис.грн., що практично зриває виконання першочергових заходів.

Обласна рада вирішила:

1. Інформацію начальника управління агропромислового комплексу облдержадміністрації Корнієнко І.О. взяти до відома. Вважати роботу органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню виконання заходів щодо стабілізації сільськогосподарського виробництва недостатньою.

2. Районним радам, райдержадміністраціям, обласним службам агропромислового комплексу посилити організаторську роботу по контролю за виконанням намічених раніше заходів щодо стабілізації виробництва суб'єктами господарювання в агропромисловому комплексі.

Конкретизувати роботу по формуванню кадрової політики, підготовки і перепідготовки спеціалістів, створенню резерву, здатного працювати в нових економічних умовах. Створювати умови для роботи молодим спеціалістам, більш конкретно працювати над програмою «Рідний дім».

3. Прийняти пропозицію обласного управління Пенсійного фонду України та управління агропромислового комплексу облдержадміністрації щодо співвідношення вартості однієї тонни пшениці м'якої III класу та вартості однієї тонни іншої продукції, виходячи з цін, що склалися на

біржовому ринку області, що має бути поставлена в рахунок сплати фіксованого сільськогосподарського податку (додаток 1).

4. Рекомендувати управлінню агропромислового комплексу облдержадміністрації разом з відповідними службами області і райдержадміністраціями:

4.1. До 1 лютого 2000 року провести інвентаризацію заборгованості сільгоспвиробників по регіональних товарних кредитах станом на 01.01.2000. Внести пропозиції щодо її реструктуризації.

4.2. Посилити вимогливість до посадових осіб за здійснення заходів по реформуванню економічно слабких та інших господарств, разом з галузевою постійною комісією обласної ради вивчити позитивний досвід роботи із зазначеного питання в Черкаській області та інших регіонах України і внести відповідні пропозиції.

5. Внести зміни до складу контрольно-розподільчої ради регіонального фонду підтримки розвитку агропромислового комплексу області (додаток 2).

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії обласної ради з питань агропромислового комплексу, соціального розвитку села (Карпенко І.Г.) та з питань бюджету, фінансів, планування, ринкових реформ і управління комунальною власністю (Корнієнко Г.І.).

Голова обласної ради

Handwritten signature

М.А. Берфман

КОЕФІЦІЄНТИ
співвідношення вартості 1 тонни пшениці
до вартості сільськогосподарської продукції та продукції переробки

Додаток І 139
до рішення обласної ради
двадцять третього скликання

НАЗВА ПРОДУКЦІЇ	ЦІНА, ГРН. / Т.	КОЕФІЦІЄНТ ПЕРЕРАХУНКУ
Зернові культури		
Пшениця III класу		
Пшениця IV класу	220,0	1,00
Пшениця V класу	300,0	0,73
Пшениця фуражна	265,0	0,83
Жито групи "А"	290,0	0,76
Жито групи "Б"	260,0	0,85
Ячмінь пивоварний	200,0	1,10
Ячмінь I класу	320,0	0,69
Ячмінь II класу	280,0	0,79
Гречка I класу	270,0	0,81
Гречка II класу	1100,0	0,20
Гречка III класу	1050,0	0,21
Просо I класу	1000,0	0,22
Просо II класу	480,0	0,46
Просо III класу	400,0	0,55
Кукурудза I класу	330,0	0,67
Кукурудза II класу	420,0	0,52
Кукурудза фуражна	357,0	0,62
Овес I класу	298,0	0,74
Овес II класу	230,0	0,96
Овес III класу	210,0	1,05
Овес IV класу	190,0	1,16
Горох I класу	180,0	1,22
Горох II класу	490,0	0,45
Горох III класу	450,0	0,49
Насіння соняшнику	390,0	0,56
Картопля	700,0	0,31
Овочі	800,0	0,28
в т.ч. томати	560,0	0,39
огірки	350,0	0,63
цибуля	750,0	0,29
капуста	750,0	0,29
морква	800,0	0,28
буряк ст.	480,0	0,46
часник	2800,0	0,08
Масло селянське вагове	8000,0	0,03
Сир типу "Російський"	8500,0	0,03
Яйця, тис. шт	210,0	1,05
Мед	5000,0	0,04
Цукор	1500,0	0,15
Молодняк великої рогатої худоби, жива вага*		
вагою понад 400 кг	2500,0	0,09
вищої вгодованості	2000,0	0,11
середньої вгодованості	1760,0	0,13
нижчесередньої вгодованості	1400,0	0,16
Велика рогата худоба, доросла		
вищої вгодованості	1760,0	0,13
середньої вгодованості	1400,0	0,16
нижчесередньої вгодованості	1200,0	0,18
нижчесередньої вгодованості	3000,0	0,07
Свині II та III категорії, жива вага		
М'ясо в тушах і напівтушах		
яловичина I категорії	4320,0	0,05
яловичина II категорії	3480,0	0,06
свинина II категорії	4560,0	0,05
свинина III категорії	4560,0	0,05
Молодняк великої рогатої худоби за 1 кг живої ваги	2,0	110,00

140

Молодняк свиней за 1 кг живої ваги		
Молоко (базисної жирн.)	3,0	73,33
Борошно вищого гатунку	400,0	0,55
Борошно I гатунку	709,0	0,31
Крупа гречана	554,0	0,40
Крупа перлова	2500,0	0,09
Крупа пшенична	700,0	0,31
Крупа манна	650,0	0,34
Крупа горохова	709,0	0,31
Пшоно	800,0	0,28
Макаронні вироби	750,0	0,29
Олія	1200,0	0,18
Жом	4000,0	0,06
	10,0	22,00

Додаток 2
до рішення обласної ради
двадцять третього скликання
від 23.09.99

СКЛАД
контрольно-розподільчої ради регіонального фонду підтримки
розвитку агропромислового комплексу області

Коваленко
Микола Петрович
Корнієнко
Ірина Олександрівна

- голова ради - заступник голови облдержадміністрації
- заступник голови ради, начальник управління агропромислового комплексу облдержадміністрації

Члени ради:

Карпенко
Іван Григорович

- голова постійної комісії обласної ради з питань агропромислового комплексу, соціального розвитку села
- голова обласної ради колективних сільськогосподарських підприємств
- голова Конотопської райдержадміністрації
- перший заступник начальника управління агропромислового комплексу облдержадміністрації

Бойко
Сергій Олександрович
Корнієнко
Геннадій Іванович

- перший заступник голови державної податкової адміністрації в області
- голова постійної комісії обласної ради з питань бюджету, фінансів, планування, ринкових реформ і управління комунальної власності
- депутат обласної ради по виборчому округу № 13, голова АПТ «Вікторія» Краснопільського району

Швачич
Віктор Іванович

ЛИСТОК ПОГОДЖЕННЯ

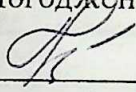
192

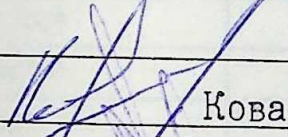
до проекту рішення обласної ради з питання:

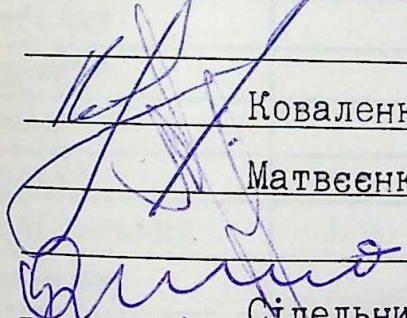
Про хід виконання рішення третьої сесії обласної ради від 26.II.98
"Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку
агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і зав-
дання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по
забезпеченню їх виконання"
Проект поданий: управлінням агропромислового комплексу
облдержадміністрації

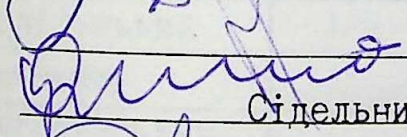
Підстава для постановки питання: план роботи обласної ради на 1999 рік

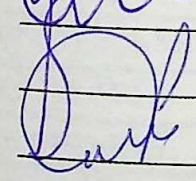
Погоджено:

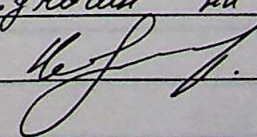
 Корнієнко І.О. - начальник управління агропромислового
комплексу облдержадміністрації

 Коваленко М.П. - заступник голови облдержадміністрації

 Матвієнко Є.Г. - завідувачий відділом правового
забезпечення

 Сідельник І.І. - керуючий справами

 Добровольський Ю.В. - заступник голови обласної ради

Зауваження та пропозиції до проекту рішення: не розглядає питання
про завдання органів місцевого самоврядування; не наміняє
першочергові заходи, що до землевласників; не наміняє
інших заходів, переподати на розгляд.

розпорядження голови обласної ради, рішення ради, президії, постійної комісії обласної ради /необхідне підкреслити/

Про хід виконання рішення обласної ради від 26.11.98 "Про запровадження підвищення ефективності та розвитку..."

Міста, райони	Міські районні ради	Райдержадміністрації	Відділи, управління обласної ради, облдержадміністрації, обласні управління, організації та установи, окремі посадові особи, засоби масової інформації
м. Суми			Ододержадміністрація - 1
Барічний м. Суми			Говдальська М. П. - 1
Совпаківський м. Суми			Горішніко І. О. - 1
м. Глухів			Горішніко Г. І. - 1
м. Конотоп			Гармашко І. Г. - 1
м. Лебедин			Шинько М. О. - 1
м. Охтирка			Бойко Р. О. - 1
м. Ромни			Шварц В. І. - 1
м. Шостка			Мамонтова Л. Р. - 1
Ілопільський			Самітський С. Г. - 1
Іринський			Сидельник І. І. - 1
Писарівський			Шкіль С. П. - 1
Глухівський			Чижов А. В. - 1
Конотопський			Гурєва Н. Б. - 1
Краснопільський			Місевич О. В. - 1
Корсунський			
Лебединський			
Долинський			
Єдригальський			
Охтирський			
Утицький			
Оменський			
Гульський			
Імпульський			
Костянцевський			
Котківський			
Імпільський			

Дата розсилки 05.10.99

по протоколу п'ятої сесії
обласної ради п'яти
третього скликання

З В Е Р Н Е Н Н Я

депутатів Сумської обласної ради двадцять
третього скликання до виборців області

31 жовтня 1999 року відбудуться вибори Президента України.

Ми свідомі того, що вибори Президента України повинні стати моментом істини для українського суспільства, рішучим доказом його готовності йти шляхом послідовних перетворень соціально-економічних відносин, унеможливлючи тим самим реставрацію минулого.

Ми впевнені, що саме Л.Д. Кучма, нині діючий Президент України, який започаткував курс соціально-економічних реформ, має одержати від громадян України повноваження на його енергійне продовження.

З почуттям великої відповідальності за долю нашого народу, підтримуючи необхідність збереження спокою та злагоди у суспільстві, недопущення будь-яких протиправних дій, спрямованих на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу, що може привести тільки до погіршення життя, розглянувши звернення обласної організації Всеукраїнського об'єднання демократичних сил «Злагода» про підтримку курсу економічних реформ, започаткованих Президентом України Л.Д. Кучмою, звертаємося до всіх громадян області з закликом підтримати на майбутніх виборах кандидатуру нині діючого Президента України Леоніда Даниловича Кучми.

Ген Г.А.
Карпенко І.Г.
Берфман М.А.
Лаврик М.І.
Корнієнко Г.І.
Поляков Є.І.
Ковальов І.О.
Соколов М.О.
Рибалко М.П.
Штукін М.О.

Савченко М.М.
Апенько О.Ф.
Добровольський Ю.В.
Шишканов А.П.
Радченко О.М.
Кобзарь В.В.
Івах О.М.
Цимбал В.В.
Кіяшко А.І.

Царенко О.М.
Павлюк П.О.
Сідельник І.І.
Гунькова В.В.
Жарков Ю.В.
Хярем В.М.
Росін К.К.
Гуленок В.П.
Ващенко А.О.

Голові обласної ради

Берфману М.А.

Заступнику голови обласної
державної адміністрації

Жаркову Ю.В.

ЗАПИТ

депутата Сумської обласної ради
Ребенка Івана Максимовича

Я, депутат Ребенко Іван Максимович, прошу включити до порядку денного чергової сесії обласної ради депутатський запит щодо вирівнення тарифів з оплати за споживаєму теплову енергію в Середино - Будському районі.

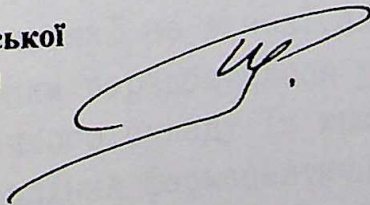
В зв'язку з тим, що населенні пункти Середино - Будського району до теперешнього часу не підведені до газових мереж, котельні, які належать об'єднанню « Сумитеплокомуненерго » працюють на рідкому паливі.

Собівартість витрат на виробництво теплової енергії та розмір середнього тарифу по району складає 1,1 грн. за м², в той час, коли середньообласний показник не перевищує 0,6 грн.

При введенні 100 - відсоткової оплати за спожиту теплову енергію цей показник в районі зросте до 1,8 грн.

Прошу розглянути питання та надати допомогу щодо зниження тарифу за теплову енергію до середньообласного рівня.

Депутат Сумської
обласної ради

І.М. Ребенко

Сумська обласна рада
ЗАГАЛЬНИЙ РИДІЛ
Вх. № 877 - 523/01 - 25
25.10.2001 р.

СЕКРЕТАРІАТУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
РАДИ

депутата обласної ради – зав.
центральною районною аптекою № 35
Буринського району

ГЕРМАНА АНАТОЛІЯ ГРИГОРОВИЧА

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

На дев'ятій сесії обласної ради двадцять третього скликання 20.08.99 року було прийняте рішення "Про внесення змін до рішення обласної ради двадцять третього скликання від 26.ІІ.98р.

"Про створення обласного комунального фармацевтичного управління" та визнати таким, що втратило чинність рішення обласної ради двадцять третього скликання від 4.03.99р. "Про внесення змін та доповнень до рішення обласної ради двадцять третього скликання від 26.ІІ.98р. "Про створення обласного комунального фармацевтичного управління".

Згідно п.3 цього рішення було ліквідоване обласне комунальне підприємство "Фармацевтичне управління", яке здійснювало діяльність по реалізації державної та регіональної політики в фармацевтичній галузі області, координувало діяльність аптечних закладів по організації лікарського забезпечення населення та закладів охорони здоров'я, проводило організаційно-методичну та інформаційно-консультативну допомогу закладам охорони здоров'я з різних питань лікознавства.

В зв'язку з банкрутством обласного аптечного складу ОКП "Фарм-управління" організувало забезпечення населення та закладів охорони здоров'я наркотичними, психотропними лікарськими засобами та прекурсорами, засобами для наркозу, киснем та іншими велико-габаритними грузами, які не ввозили закуповувати аптеки області.

Цим рішенням передбачалося розроблення заходів щодо виведення обласного аптечного складу із кризового становища, створення структури управління фармацевтичною галуззю району. Пройшов місяць після прийняття рішення, але не один пункт його не виконано.

Під загрозою зриву питання по забезпеченню населення і лікувально-профілактичних закладів наркотичними та психотропними лікарськими препаратами, спиртом етиловим, та багатьма іншими медикаментами

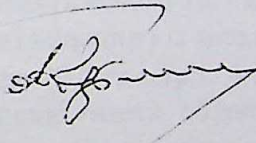
різних фармакотерапевтичних груп.

Велика заборгованість аптечного складу постачальникам (понад 1,2 млн.грн.) не дає можливості йому здійснювати закупівлю медикаментів.

До відому обласної ради повідомляю, що на У-му з'їзді фармацевтів України, який проходив у м.Харкові 6-10 вересня поточного року прийняте рішення про створення лівої державної системи управління сферою лікарського забезпечення населення на державному та регіональному рівні шляхом відновлення фармацевтичних управлінь з метою регулювання та координації діяльності аптечних закладів.

Вважаю за свій громадянський обов'язок проінформувати обласну раду про можливий зрив лікувального процесу в області що може привести до непередбачених наслідків.

ДЕПУТАТ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ПО 9-ОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУГУ

А.Г.ГЕРМАН

Депутат Сумської обласної ради

45440 Сумська область, м. Лебедин, пл. Інтернаціональна, 29
телефон /факс (05445) 2-21-27

8 від 15.09.1999 р.

Десятій сесії
обласної ради
п'ятнадцять третього скликання

Депутатський запит

Продовжує ускладнюватись в області ситуація із державними (комунальними) засобами масової інформації де співзасновниками є органи виконавчої і представницької влади. Через високі передплатні ціни, вони не в змозі на рівних конкурувати з комерційними, приватними, іншими недержавними виданнями, кількість яких із року в рік збільшується.

Так, у 1998 році із 27 зареєстрованих видань, лише 2 державні, за 8 місяців цього року із 15 зареєстрованих — жодного державного. Як результат, питома вага державної преси в інформаційному просторі області складає всього 36 відсотків. І ця цифра весь час зменшується. Останнім часом стан державної преси ще погіршився. Підвищення в 2-2,5 разів ціна на папір, інші поліграфічні матеріали, друк фактично відкинули засоби масової інформації за межу виживання.

Вихід із такої ситуації єдиний — фінансова підтримка державних видань.

Обласним бюджетом на цей рік на пресу було передбачено 300 тис. грн. Станом на 13 вересня було виділено 50,1 тис. грн., що становить всього 16,7 відсотка.

Незадовільно виділяються кошти на друковані видання і із міськрайонних бюджетів, де із запланованих 122,9 тис. грн., отримано лише 70,4 тис. грн. А Білопільська, Глухівська, Путивльська, Роменська міськрайонні газети, обласна газета "Добрий день" із запланованих сум не отримали жодної копійки. Не набагато краще фінансування і інших видань.

В той же час, широко інформуючи на своїх сторінках про діяльність органів виконавчої і представницької влади, друковані видання, особливо зараз, в період передвиборної і президентської кампанії перевантажені офіційними матеріалами, що не дає змоги виділяти достатньо місця під рекламу і таким чином самостійно заробляти кошти. Потребує нагального вирішення також і кадрове питання — призначення голови комітету інформації обласної державної адміністрації. Відсутність керівника комітету не дозволяє в повній мірі вирішувати важливі питання життєдіяльності засобів масової інформації області.

В.Г.ДАЦЬКО,
депутат обласної ради
по виборчому округу № 4.

Додаток 12
до протоколу десятої сесії
обласної ради двадцять
третього скликання

Голові обласної ради
Берфману М.А.

Депутата по виборчому округу № 18,
голови АПО "Хухрянське"
Охтирського району Сумської області
Гриненка О.Я.

На сесії обласної ради своєчасно розглядаються актуальні питання, приймаються відповідно рішення, в яких конкретно вказано відповідальних і термін виконання їх, але не завжди ці рішення виконуються і не контролюються обласною радою.

Так, 26 листопада 1998 р. відбулася третя сесія двадцять третього скликання "Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку у агропромисловому комплексі області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання," де в п.7 вказано: "Забезпечити товаровиробникам усіх форм господарювання вільне обрання напрямків виробничої діяльності, шляхів реалізації продукції. Сприяти створенню розгалуженої системи торговельних домів, фірмових магазинів, оптово-роздрібних складів, ринків споживчої кооперації, сервісних кооперативів та оптово-продовольчих ринків". Але районна адміністрація доводить площі посівів с/г культур по господарствах та пункти здачі їх, хоча ми колегіально вирішуємо в господарстві площі посіву с/г культур, їх реалізацію та бартерний обмін на товари і матеріальні цінності які необхідні господарству. (ПММ, добрива, засоби захисту рослин і т.д.).

АПО "Хухрянське" займається насінництвом зернових і технічних культур. Надавало і надає допомогу в придбанні насіння с/г культур іншим господарствам району і області.

Пунктом 15 цієї ж сесії прийнято рішення "Організувати проведення взаєморозрахунків по заборгованості між сільськогосподарськими та іншими підприємствами області". Термін виконання – грудень 1998 р. Відповідальні за виконання – управління АПК райдержадміністрацій. Але я неодноразово звертався з листом боржників до голови райдержадміністрації, начальника управління АПК Охтирського району,

першого замісника начальника обласного управління АПК по цьому питанню, але до цього часу не прийнято відповідних рішень.

В зв'язку з цим, звертаюсь до Вас з проханням допомогти у вирішенні питання по погашенню заборгованості господарств області перед нашим об'єднанням.

Список боржників прикладається.

Депутат обласної ради

О.Я. Гриненко

Г О С П О Д А Р С Т В А

шосткинського району які винні с/г продукцію
АПО "хухрянське" Охтирського району

№п/п:	Організація	: Відпущено	: Повинні повернути	: Повернули	: Должні
1.	"Іскра "	кукурудза 4 т.	оз.пшениця 20 т.	оз.пшениця 3750кг.	оз.пшен. 16250кг.
2.	САНОЗТ "Восход "	кукурудза 3500кг.	оз.рож 17500 кг.	оз.рож 17100кг.	оз.рож 400 кг.

Голова АПО "хухрянське"

[Handwritten signature]

О.Н. Гриненко

Г О С Н О Д А Р С Т В А

Липоводолинського району які винні с/г продукцію
АПО "Хухрянське" Охтирського району

№п/п:	Організація	: Відпущено	: Повинні повернути	: Повернули	: Должні
-------	-------------	-------------	---------------------	-------------	----------

1. КСП "Липова долина " кукурудза 8 т. ячмінь 48 т. ячмінь 7040 кг. ячмінь 40960 кг.
2. АПТЗТ " Поділля " просо 2950 кг. оз.пшен. 9600 кг. - оз.пшен. 9600 кг.
- 3.

Голова АПО "Хухрянське"

О.Н Гриненко

Г О С П О Д А Р С Т В О
Буринського району яке винне с/г продукцію АПО "Лухрянське"
Охтирського району

№п/п:	Організація	: Відпущено	: Повинні повер- нути	: Повернули	: Должні
1.	АПТ " червоний лан "	яра пшениця 22860кг.	56890 кг.	-	56890 кг.

АПО "Лухрянське"

О.н Гриненко

Г О С П О Д А Р С Т В О
Краснопільського району яке винне с/г продукцію
АПО "Хухрянське" Охтирського району

№п/п: Організація : Відпущено : Повинні : Повернули : Должні
: : : повернути : :

1. САО "Славгород " просо 300 кг. оз.пшениця 960 кг. - оз.пшен. 960 кг.

Голова АПО "Хухрянське"

О.Я Гриненко

Г О С П О Д А Р С Т В А
Тростянецького району як і винні с/г продукцію АПО "Хухрянське"
Охтирського району

№п/п:	Організація	: Відпущено	: Повинні повернути	: Повернули	: Должні
1.	КСП "Дружба "	кукурудза 12 т.	оз.пшениця 60 т.	-	оз.пшен. 60 т.
2.	АПО "Ватутіна"	силос 20500 кг.	оз.пшен. 5300 кг.	-	оз.пшен 5300кг.
		кукурудза 11 т.	оз.пшен. 55 т.	-	оз.пшен. 55 т.
		силос 31 т.	оз.пшен. 8167 кг.	-	оз.пшен. 8167 кг.
		силос 11 т.	оз.пшен. 2900 кг.	-	оз.пшен. 2900 кг.
		силос 19700кг.	оз.пшен. 5191 кг.	-	оз.пшен. 5191 кг.
3.	АО "Нива"	кукурудза 20 т.	ячмінь 120 т.	-	ячмінь 120 т.
4.	СТАПТЗТ "Довтень "	ячмінь 10 т.	ячмінь 22 т.	-	ячмінь 22 т.
		кукурудза 10 т.	оз.пшен. 50 т.	оз.пшен. 4610кг.	оз.пшен. 45390кг.
5.	АО "Зоря "	кукурудза 7 т.	оз.пшен. 63850кг.	оз.пшен. 21282кг.	оз.пшен. 42568 кг.
		люцерна 1500кг.			
6.	АПО "Родіна"	кукурудза 6 т.	соняшник 18 т.	-	соняшник 18 т.
7.	Південківський буряко-радгосп	кукурудза 10т.	оз.пшен. 50 т.	-	оз.пшен. 50 т.
		просо 1 т.	оз.пшен. 3200кг.	-	оз.пшен. 3200 кг.

Голова АПО "Хухрянське"

О.А. Гриненко

Г О С П О Д А Р С Т В О

Сумського району яке винне с/г продукцію АПО "Хухрянське"

Охтирського району

№п/п:	Організація	: Відпущено	: Повинні повернути	: Повернули	: Должні
:	:	:	:	:	:

І. КСП "Куйбишева" ячмінь 5 т. ячмінь 41 т. ячмінь 23850кг. ячмінь 17150кг.
 кукурудза 5 т.

АПО "Хухрянське"

О.Я. Гриненко

ОСПОДАРСТВА

Велико Писарівського району які винні с/г продукцію
АПО "Лухрянське" Охтирського району

№п/п:	Організація	: В ^п дпущено	: Повинні повернути	: Повернули	: Должні
1.	АТЗТ "Прогрес "	кукурудза 10 т.	оз.пшениця 50 т.	оз.пшен. 15060 кг.	оз.пшен. 34940 кг.
2.	АТЗТ "Нблучне"	горох 10 т.	горох 22 т.	горох 4260 кг.	горох 17740 кг.
3.	дГ "Правдинське"	сорго 500 кг. горох 15 т. кукурудза 5 т.	ячмінь 56980 кг.	ячмінь 9900кг.	ячмінь 47080 кг.
4.	АОЗТ "добрянське"	кукурудза 5 т. просо 2 т.	соняшник 15 т. просо 4400 кг.	- -	соняшник 15 т. горох 4400 кг.
5.	імне	кукурудза 3 т.	ячмінь 18 т.	-	-

Голова АПО "Лухрянське"

О.Я. Гриненко

Г О С П О Д А Р С Т В А
Путивльського району як і винні с/г продукцію АПО "Хухрянське"
Охтирського району

№п/п:	Організація	Відпущено	Повинні повернути	Повернули	Должні
1.	КСП "Чапаєва"	яра пшен. 7080 кг.	пшениця 15580 кг.	-	пшен. 15580 кг.
2.	АС "Соцтруд"	яра пшен. 10490 кг.	оз.пшен. 23080кг.	оз.пшен. 21680кг.	оз.пшен. 1400кг.
3.	КПС "Ілліча"	яра пшен. 10230 кг.	оз.пшен. 22500кг.	оз.пшен. 11290кг.	оз.пшен. 11210кг.
4.	КСП "Рассвет:"	яра пшен. 10700 кг.	пшениця 23540кг.	пшен. 20550 кг.	пшен. 2990 кг.
5.	Ф.г "Белогалицкое"	ячмінь 12920 кг.	ячмінь 28424 кг.	-	ячмінь 28424кг.
6.	СП "Альянс" Путивль	оз.пшен. 1 т.	оз.пшен. 3200 кг.	-	оз.пшен. 3200кг.
7.	Ф.г. "Белогалицкое"	просо 5 т.	просо 16 т.	-	просо 16 т.

Голова АПО "Хухрянське"

О.Н. Гриненко

ГОСПОДАРСТВА

Глухівського району які винні с/г продукцію АПО "Хухрянське"

Охтирського району

№п/п	Організація	Відпущено	Повинні повернути	Повернули	Должні
1.	Ф.г. "циганок"	яра шпениця 4т.	яра пшен. 8800кг.	яра пшен. 6 т.	яра пшен. 2800кг.
2.	Ф.г. "булах"	яра пшен. 4 т.	яра пшен. 8800кг.	-	яра пшен. 8800кг.
3.	Ф.г. "Мрія"	яра пшен. 10300кг.	- " - 22660кг.	2120 кг.	- " - 20540кг.
4.	Ф.г. "Гурець"	ячмінь 3350 кг.	ячмінь 7370 кг.	-	ячмінь 7370 кг.
5.	Ф.г. "Пашенко"	ячмінь 7450 кг.	ячмінь 16390 кг.	заплатили за 7 т.	ячмінь 9390 кг.
6.	САПТЗТ "Мічуріна"	просо 2 т.	оз.пшен. 6400кг.	-	оз.пшен. 6400кг.
7.	САПТЗ "Зоря"	просо 1 т.	оз.пшен. 3200кг.	-	оз.пшен. 3200кг.
8.	САПТЗ "Свердлова"	просо 2 т.	оз.пшен. 6400кг.	-	оз.пшен. 6400кг.

АПО "Хухрянське"

[Handwritten signature]

О.Н. Гриненко

ГОСПОДАРСТВА
Недригайлівського району які винні с/г продукцію
АПО "Хухрянське" Охтирського району

№п"п	Організація	Відпущено	Повинні повернути	Повернули	Должні
1.	" Нива "	яра пшениця 11310кг.	24880 кг.	2950 кг.	21930 кг.
2.	АПП " Карла Маркса "	кукурудза 1500кг.	ячмінь 9000кг.	-	ячмінь 9000 кг.

АПО "Хухрянське"

О.Я. Гриненко

Председателю областного Совета
Берфману М.А.

ДЕПУТАТСКИЙ ЗАПРОС

Уважаемый Марк Абрамович !

Сумська обласна рада
ЗАГАЛЬНИЙ МІСЦІЙ
Вх. № 10-801/01-23
9 вересня 1999 р.

Мы, как депутаты областного Совета крайне обеспокоены обострением в очередной раз социально-экономической ситуации в нашем городе.

О причинах мы сегодня не говорим, они Вам хорошо известны. Вместе с тем мы глубоко убеждены, что в канун зимы не на пользу городу и нарастающее противостояние между органом местного самоуправления и областной администрацией, областным Советом. И среди множества вопросов, задаваемых нам избирателями, мы не можем ответить на ряд очень важных. Среди них такой – почему областной Совет и облгосадминистрация прекратили оказание помощи дотационному городу, раздираемому социальными противоречиями. Напомним Вам, что пятая сессия облсовета 23 созыва 4 марта 1999 года утвердила программу социально-экономического развития области на 1999 год, где Шостке в плане капитального строительства намечено выделить 350 тыс.грн., в том числе на реконструкцию насосной станции 2-го подъема по ул.Петровского 110 тыс.грн. - срок III кв. 1999 года, на окончание работ по районной котельной на ул.Ветеринарной – 90 тыс.грн. – срок II кв.1999 года, на реконструкцию канализационного коллектора по ул.Кирова – 100 тыс.грн. - срок II кв.1999 года, на газификацию частного сектора – 50 тыс.грн.

Кроме этого планом социально-экономического развития области предусмотрено выделение средств на погашение кредиторской задолженности за выполненные ранее работы в объеме 98 тыс.грн. , в том числе на водопотребление - 34 тыс.грн., на насосную станцию - 42 тыс.грн., на котельную – 32 тыс.грн.

Заметим, что уже заканчивается третий квартал, а на Шостку не выделено ни одной копейки, и случайным такое положение назвать нельзя, ведь по области план капитального строительства выполнен на 47%, срывается выполнение намеченных мероприятий по подготовке к работе в осенне-зимних условиях, не ведется газификация частного сектора. В последнее время участились случаи отключения электроэнергии.

Как, Вы понимаете, Марк Абрамович, что этим самым поддерживается среди населения социальное напряжение, есть тревога и недоверие не только к исполкому, но и к вышестоящим ветвям власти.

Более того, не в полном объеме поступает дотация городу, предусмотренная в областном бюджете на 1999 год, утвержденная этой же сессией. Из 7917,5 тыс.грн., предусмотренных на год, за восемь месяцев выделено только 3019,5 тыс.грн. Это не позволяет существенно уменьшить задолженность по зарплате работникам бюджетных организаций, она остается одной из самых высоких в области. Сегодня в городе обострилась проблема обеспечения больных инсулином и лекарствами граждан льготной категории.

Уважаемый Марк Абрамович !

Вы не хуже нас знаете, что учитывая сложную социально-экономическую обстановку, Шостка всегда имела опережающее финансирование из областного бюджета, вдвойне не понятно нам почему сейчас изменилась ситуация к худшему, ведь напряжение в городе продолжает нарастать и неизвестно чем это закончится в ближайшем будущем.

В связи с вышеизложенным, просим Вас принять необходимые меры по улучшению финансирования программы капитального строительства в Шостке, огласить наш депутатский запрос на очередной сессии облсовета и дать исчерпывающий ответ для разъяснения нашим избирателям.

Депутаты областного Совета

Л.А.Рудакова

А.Ф.Апенько

А.Н.Ходькова

Секретаріату
Сумської обласної ради
депутата обласної ради
по 25 округу
Савченко Михайла
Миколайовича

Депутатський запит

В зв'язку з ^{зупиненою} останньою роботою Дружбів-
ського цукро-рафінадного заводу в м. Дружба
виступає критична ситуація з опаленням
міста та об'єктів соціально-культурної сфери
(шкільна, будинки культури, Зшкани, дитячий
садок). Промислову раду розглянувши
дане питання і виділивши нафту Ламіла-
свотому району фінансову допомогу в сумі
1,5 млн. гр для придбання нафти на опалення
міста Дружба.

Депутат обласної
ради по 25 виборчому
округу

М. Савченко

Посвід
розглянуто
сп. управління
і всіх стор.

Допаток І5 164

по протоколу п'ятої сесії
обласної ради п'ястять
третього скликання

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЄ СКЛИКАННЯ

ДЕСЯТА

СЕСІЯ

РІШЕННЯ

від 23.09.99

м. Суми

Про надання фінансової допомоги Ямпільському району

Заслухавши депутатський запит депутата по виборчому округу № 25 Савченка М.М. стосовно критичної ситуації, яка склалась з опаленням житла і соціально-культурної сфери в м.Дружба Ямпільського району, обласна рада вирішила рекомендувати:

1. Відкритому акціонерному товариству «Агроторговий Дім «Сумизернопром» надати Ямпільському району фінансову допомогу в сумі 1100,0 тис.гривень в рахунок погашення заборгованості обласному бюджету.

2. Фінансовому управлінню облдержадміністрації на вказану суму зменшити заборгованість ВАТ АТД «Сумизернопром» перед обласним бюджетом.

Голова обласної ради

М.А. Берфман

ЛИСТОК ПОГОДЖЕННЯ

165

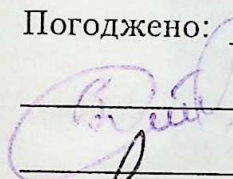
до проекту рішення обласної ради з питання:

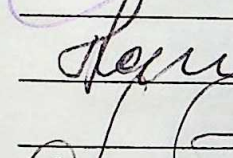
Про надання фінансової допомоги Ямпільському району

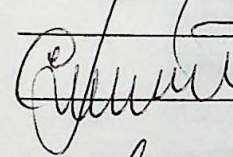
Проект поданий: відділом економічного аналізу та прогнозування

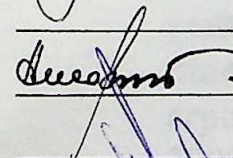
Підстава для постановки питання: _____

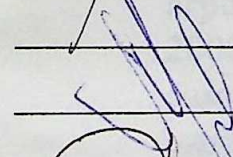
Погоджено: _____

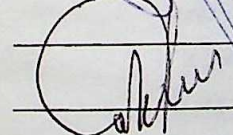
 Дегтярь В.П. - завідувачий відділом економічного аналізу та прогнозування

 Коршєнко Г.І. - голова постійної комісії обласної ради з питань бюджету та фінансів

 Сапіженко С.Г. - завідувачий відділом організаційної та кадрової роботи

 Лісовий О.В. - начальник фінансового управління облдержадміністрації

 Матвєєнко Є.Г. - завідувачий відділом правового забезпечення

 Добровольський Ю.В. - заступник голови обласної ради

Надіслано:

Зауваження та пропозиції до проекту рішення: _____

Надіслано:
Лесківський районська рада - 2
райдержадміністрація - 2
облдержадміністрація - 1
Фінансове управління - 1
ВАТ "МД" "Сумське шосе" - 1
Самітський Р.Г. - 1

З М І С Т

протоколу десятої сесії обласної ради
двадцять третього скликання
від 23 вересня 1999 року

	<u>Сторінки</u>
1. Відкриття сесії	1
2. Обрання робочих органів сесії	1
3. Затвердження порядку денного та регламенту роботи сесії	1-3
4. Розгляд питання “Про затвердження обласної програми соціально-економічного і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року “Сумщина-2010”: Інформація Гузеєвої Н.П. – додаток 4 <u>Виступи:</u> Жаркова Ю.В. Картавого О.О. Тимошенка М.Є. Іваха О.М. Ковальова І.О. Берфмана М.А. Прийняття рішення	3-7 7-10 11-12 12-14 14-17 17-19 19-21
5. Розгляд питання “Про хід виконання рішення обласної ради від 26.11.98 “Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання”: Інформація Корнієнко І.О. – додаток 6 <u>Виступи:</u> Штукіна М.О. Гречаного В.М. Павлюка П.О. Коваленка М.П. Прийняття рішення	21-23 23-24 24-26 26-29 29-30 30-34
6. Розгляд питання про депутатські запити	34-35
7. Заяви депутатів відносно ведення та роботи сесії, закриття десятої сесії	34-35

Додатки

1.	Список депутатів, відсутніх на десятій сесії обласної ради двадцять третього скликання	36
2.	Список запрошених на десяту сесію	37-41
3.	Склад робочих органів, обраних для забезпечення роботи десятої сесії	42
4.	Інформація Гузеєвої Н.П. – першого заступника начальника управління з питань економіки та цінової політики облдержадміністрації	43-53
5.	Рішення обласної ради “Про затвердження обласної програми соціально-економічного і культурного розвитку Сумської області на період до 2010 року “Сумщина-2010”	54-117
6.	Інформація Корнієнко І.О. – начальника управління агропромислового комплексу облдержадміністрації	118-135
7.	Рішення обласної ради “Про хід виконання рішення обласної ради від 26.11.98 “Про першочергові заходи щодо підвищення ефективності та розвитку агропромислового комплексу області на період 1999-2000 роки і завдання органів місцевого самоврядування, виконавчої влади по забезпеченню їх виконання”	136-143
8.	Звернення депутатів Сумської обласної ради двадцять третього скликання до виборців області	144
9.	Депутатські запити	145-163
10.	Рішення обласної ради “Про надання фінансової допомоги Ямпільському району”	164-168

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ ПОДПИСЬ

В данном деле проинформовано 167 листов
(это соответствует с/м)

10. 01. 03 г.

Должность зав. загл. кн. кат. кат.

Подпись

И. М. 2 /